

anuari 2006 de
processos de pau

Vicenç Fisas



Aquest anuari ha estat redactat per Vicenç Fisas, director de l'Escola de Cultura de Pau de la UAB, amb la col·laboració de diverses persones de l'equip de recerca de l'Escola, particularment Kristian Herbolzheimer, Oscar Mateos, Josep Maria Royo, Maria Truñó, Núria Tomás, Jordi Urgell i Maria Villellas.

ÍNDEX

Introducció : Definicions i tipologies	5
Resum de l'evolució dels processos de pau durant l'any 2005	6
Els conflictes i els processos de pau dels darrers anys	9
L'espera del moment per començar a negociar i la durada de les negociacions	11
El factor humà: els lideratges i les negociacions de pau	13
Països	15
ÀFRICA	
a) Àfrica Occidental	
Costa d'Ivori	17
Nigèria (Delta del Níger)	21
b) Corn d'Àfrica	
Somàlia	23
Sudan (Sud, Darfur i Est)	26
c) Grans Llacs i Àfrica Central	
Burundi	32
RD Congo	35
Uganda	38
d) Altres zones d'Àfrica	
Algèria	41
Angola (Cabinda)	42
Sàhara Occidental	44
AMÈRICA	
Colòmbia (AUC i ELN)	46
ÀSIA I PACÍFIC	
e) Àsia meridional	
Índia (ULFA, NSCN-IM, NDFB, CPI)	50
Índia-Pakistan (Caixmir)	55
Nepal	58
Sri Lanka	61
f) Sud-est asiàtic	
Filipines (MILF, NPA)	65
Indonèsia	70
Myanmar	75
EUROPA I ÀSIA CENTRAL	
Armènia-Azerbaitjan	78
Geòrgia (Abkhàzia i Ossètia del Sud)	81
Irlanda del Nord	84
ORIENT MITJÀ	
Iraq	86
Israel-Palestina	88

Annexos

1 – Evolució mensual de les negociacions durant l'any 2005	93
2 – Síntesi dels processos de pau actuals	94
3 – L'agenda de les negociacions	96
4 – L'agenda de les negociacions sobre formes d'autogovern	97
5 – Mecanismes de justícia transicional i reparació	98
6 – Les missions multilaterals de pau	99
7 – Els processos de pau i el retorn de les persones refugiades	102
8 – Principals motius de crisi en les negociacions de 2005	103
9 – Algunes mesures positives o simbòliques assolides el 2005	104
10- Grups i persones a les llistes terroristes de la UE	105
11- Petroli, conflictes armats i processos de pau	106
12- Compres d'armes pesades dels països amb processos de pau, 200-2004	107

En aquesta primera edició de l'**Anuari de Processos de Pau**¹ s'analitzen aquells conflictes en els quals es porten a terme negociacions per arribar a un acord de pau, amb independència de si aquestes negociacions estan formalitzades, es troben en fase exploratòria, transcorren satisfactòriament o, per contra, es troben estancades. La majoria de les negociacions es refereixen a conflictes armats, però també s'analitzen alguns contextos en els quals malgrat que a l'actualitat no es produeixen enfrontaments armats de consideració, les parts no han assolit no obstant això un acord definitiu que posi fi a les hostilitats i als contenciosos pendents. Les negociacions, per tant, tenen sentit per intentar no iniciar o reobrir els enfrontaments armats.

Definicions i tipologies

S'entén per **negociació** el procés pel qual dos o més parts enfrontades (siguin països o actors interns d'un sol país) acorden discutir les seves diferències en un marc concertat, per trobar una solució satisfactòria a les seves demandes. Aquesta negociació pot ser directa o mitjançant la facilitació de tercers. Normalment, les negociacions formals tenen una fase prèvia, o exploratòria, que permet definir el marc (format, lloc, condicions, garanties, etc.) de la futura negociació. Per **procés de pau** s'entén la consolidació d'un esquema de negociació, una vegada s'ha definit l'agenda temàtica, els procediments a seguir, el calendari i les facilitacions.

MODALITATS O ETAPES DELS PROCESSOS DE PAU

Contactes indirectes informals
Contactes indirectes formals
Contactes directes informals
Contactes directes formals
Exploracions informals
Exploracions formals
Diàlegs informals
Diàlegs formals
Negociacions informals
Negociacions formals
Procés formal

En funció dels objectius finals buscats i de la dinàmica seguida en les diferents fases de la negociació, la majoria dels processos de pau es poden catalogar en alguna d'aquestes cinc **categories o models**, tot i que alguna vegada es pot donar el cas d'un procés que combini dues categories:

- a) Desmobilització i reinserció
- b) Repartiment del poder polític, militar o econòmic
- c) Intercanvi (pau per democràcia, pau per territoris, pau per desocupació, pau per reconeixement de drets, etc.)
- d) Mesures de confiança
- e) Fórmules d'autogovern, o "arquitectures polítiques intermèdies".

¹ L'Anuari amplia la informació subministrada per l'Escola de Cultura de Pau a través de la seva publicació anual "Alerta 2006" (Icària Editorial, 2006).

Resum de l'evolució dels processos de pau durant l'any 2005

L'any 2005 passarà a la història dels processos de pau per haver finalitzat un dels conflictes armats més letals de la història contemporània, que ha afectat el sud del Sudan durant més de vint anys. Al gener, **el Govern sudanès i el SPLA van signar un acord de pau definitiu**, després de tres anys de negociació a Kenya. L'altre fet destacat és el ràpid i sorprenent **desenllaç del conflicte de la regió indonèsia d'Aceh**, gràcies als bons oficis de Finlàndia, i que ha permès el desarmament del GAM al finalitzar el mateix any. Pel seu simbolisme a Europa, és d'esmentar igualment la **renúncia de la lluita armada per part de l'IRA** i el seu posterior desarmament, posant fi al conflicte d'Irlanda del Nord.

Durant 2005 s'han obert també noves possibilitats a Algèria, Burundi, Índia i Nepal, encara que en la seva major part no es tracta realment de processos de pau, sinó d'exploracions sobre propostes sorgides des de governs, grups polítics o grups armats d'oposició. **2005 finalitza amb unes 30 negociacions** en marxa, de les que 19 corresponien a conflictes armats, 8 a conflictes no resolts (en cursiva) i 3 a conflictes que han finalitzat. Al desembre, i tenint present els dos processos esmentats en fase de finalització, un 20% de les negociacions funcionaven relativament bé, un 33% tenien certes dificultats, i un percentatge similar de les negociacions anaven malament. Finalment, és de destacar que **existeixen negociacions en dos de cada tres conflictes armats**.

Situació de les negociacions al finalitzar 2005			
Bé (3)	Amb dificultats (10)	Malament (10)	En exploració (4)
<i>Armènia-Azerbaitjan</i> Índia (ULFA) Índia-Pakistan (Caixmir)	Algèria Colòmbia (AUC) Costa d'Ivori Filipines (MILF) Geòrgia (<i>Abkhàzia</i>) Geòrgia (<i>Ossètia Sud</i>) Índia (<i>NSCN-IM</i>) Índia (NDFB) Somàlia Sudan (Darfur)	<i>Angola (Cabinda)</i> Burundi (FNL) Congo, RD Filipines (NPA) Índia (<i>CPI</i>) Israel-Palestina Myanmar Sàhara Occidental Sri Lanka Sudan (Est)	Colòmbia (ELN) Iraq Nepal Uganda (LRA)
Finalitzats (3) Indonèsia (<i>Aceh</i>) Irlanda del Nord Sudan (<i>SPLA</i>)			

(En cursiva figuren els conflictes armats finalitzats durant l'any i els conflictes no armats amb negociacions)

Els millors i els pitjors processos al finalitzar l'any 2005	
Els millors	Sudan (SPLA) Filipines (MILF) Indonèsia (GAM) Índia-Pakistan
Els pitjors	Sàhara Occidental Uganda (LRA) Filipines (NPA) Índia (CPI) Sri Lanka (LTTE)

ELS CONFLICTES I ELS PROCESSOS DE PAU, 2005			
Conflictes armats finalitzats durant 2005	Amb procés consolidat	Sudan (SPLA), Indonèsia (GAM), Irlanda del Nord	3
Subtotal			3
Conflictes armats vigents	Amb procés consolidat	Filipines (MILF), Índia-Pakistan	2
	Amb interrupcions	Burundi (FNL), Costa d'Ivori, Somàlia, Sudan (SLA-JEM), Colòmbia (AUC), Colòmbia (ELN), Índia (ULFA), Sri Lanka (LTTE), Filipines (NPA), Israel-Palestina	10
	Sense procés concret	Algèria, RD Congo (regions de Kivu i Ituri), Uganda (LRA), Índia (NDFB), Nepal (CPN), Iraq	6
Subtotal			18
Conflictes violents no catalogables com a "conflictes armats"	Amb procés consolidat		0
	Amb interrupcions	Geòrgia (Ossètia del Sud)	1
	Sense procés concret	Angola (Cabinda), Nigèria (Delta del Níger), Myanmar	3
Subtotal			4
Ex-conflictes armats sense resoldre	Amb procés consolidat	Índia (NSCN-IM)	1
	Amb interrupcions	Índia (CPI), Armènia-Azerbaitjan, Geòrgia (Abkhàzia)	3
	Sense procés concret	Sàhara Occidental	1
Subtotal			5
TOTAL			30
	Amb procés consolidat		6
	Amb interrupcions		14
	Sense procés concret		10

Com es pot comprovar en el quadre anterior, **dels 30 casos analitzats en aquest anuari, només sis es poden considerar com a processos consolidats i amb continuïtat, mentre que 14 (quasi la meitat), tenen interrupcions i pateixen crisis periòdiques.** Una tercera part de les negociacions, finalment, són molt inestables i no es fan sota el marc de cap procés concret.

A les següents pàgines introductòries posem igualment de manifest alguns trets específics dels processos dels darrers anys, amb conclusions com les següents:

- **La gran majoria dels conflictes només es resolen per mitjà de negociacions,** i no pas per una victòria militar.
- **En els conflictes actuals es negocia abans i amb més celeritat** que no pas fa dues o tres dècades.
- **El conflicte de Colòmbia és el més antic** dels que encara estan vigents.
- **Les FARC colombianes i els tàmls de Sri Lanka són els grups que fa més anys van iniciar les negociacions** (22 anys), sense que s'hagi resolt el conflicte durant aquest període.

- **Els líders dels grups en conflicte amb més anys de lideratge han tardat el doble de temps a iniciar negociacions**, que no pas els líders que porten menys anys al front dels seus respectius grups.
- **Les conviccions religioses és un tret específic de la meitat dels líders dels grups armats i del seu programa.**

En aquest anuari s'inclouen també diversos annexes, en els que es poden observar alguns fets i dinàmiques relacionats amb els processos de pau actuals. Algunes de les conclusions dels esmentats annexos són les següents:

- **Els processos del continent asiàtic han tingut una evolució més positiva** que no pas els africans.
- **Dos de cada tres conflictes utilitzen mediacions o facilitacions externes**, tant de països com d'organismes regionals o internacionals. Els conflictes africans normalment estan facilitats per països i organismes també africans. Els asiàtics combinen la facilitació de països del continent i d'Europa, destacant el rol de Noruega. Als conflictes europeus, les facilitacions han estat protagonitzades per organismes regionals.
- **Pràcticament a la meitat dels conflictes, el tema principal de l'agenda de negociació és la discussió sobre formes d'autogovern** (autonomia, independència, etc.)
- Diversos països han hagut **d'establir mecanismes de justícia transicional i de reparació** al finalitzar el conflicte, o negociar mesures d'aquest tipus en les fases prèvies. En tot cas, **domina el principi de concedir una amnistia** un cop s'han acabat els enfrontaments armats.
- Al finalitzar l'any hi havia **27 missions de pau de l'ONU**, amb un cost que representa només el 0'5% de les despeses militars mundials. L'OSCE i la UE són els altres organismes amb més implicacions en aquest tipus d'operacions.
- Almenys **la meitat de la població refugiada a causa d'un conflicte, retorna en els primers quatre anys després de signar-se un acord de pau**. El retorn, per tant, no és immediat.
- Els **principals motius de crisi de les negociacions** són el rebuig o desacord sobre les persones i organismes encarregats de la mediació, les dissidències en els grups armats, les dificultats per participar en els processos electorals, els retards en la desmobilització, les violacions d'alto el foc i l'exigència de condicions prèvies per iniciar les negociacions.
- **La manca d'un "protocol de sortida" de les llistes de grups terroristes de la UE, pot dificultar el desenvolupament d'un procés de negociació**, un cop s'ha arribat a un determinat estadi en el procés negociador i en la presa de compromisos.
- Hi ha una **estreta i perversa relació entre els països en conflicte que intenten obrir o consolidar processos de pau i l'existència de petroli en el seu subsòl**. No obstant, no s'hauria de descartar el rol positiu que podrien jugar les companyies petrolieres en incentivar processos de pau.
- **Els països amb processos de pau han comprat armes pesades per valor de 18.000 milions de dòlars en el darrer quinquenni**, el que representa el 21% de tot el comerç mundial d'armes en aquest període.

Els conflictes i els processos de pau dels darrers anys

La majoria dels conflictes armats analitzats en aquest anuari 2006 van nèixer entre els anys setanta i noranta. Durant aquests anys, diversos conflictes armats han finalitzat, sigui amb un acord de pau definitiu (amb independència de la seva qualitat) o arribant a un cessament provisional de les hostilitats armades. En tot cas, la lectura de la major part dels conflictes dels anys noranta, i la seva extensió fins ara de molts d'ells, ens permet treure unes primeres conclusions sobre la manera com s'ha actuat sobre aquests conflictes des d'una perspectiva de quinze anys d'història. Val a dir que alguns d'aquests conflictes han evolucionat d'una fase armada a una fase no armada, però en aquest apartat farem consideració de tots ells.

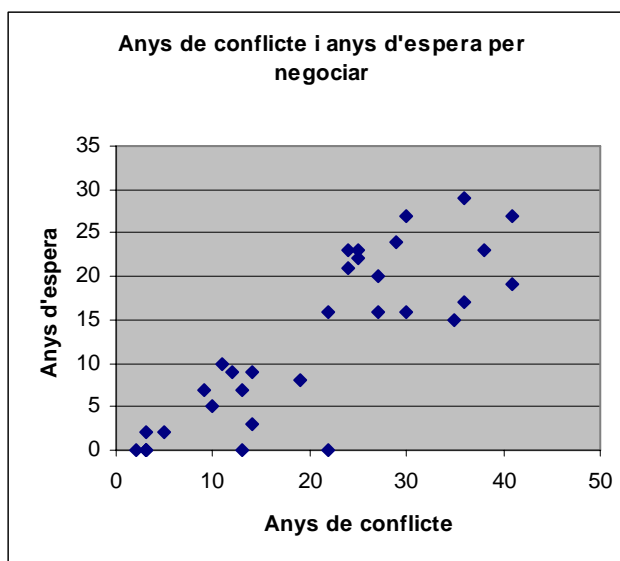
L'any 1990 hi havia en el món 32 conflictes armats (a diferència dels 22 al començar l'any 2006), i al llarg de la dècada s'hi van sumar 22 conflictes més, totalitzant 54 conflictes al llarg de la dècada dels noranta, que en un moment o altre han tingut una expressió armada. 19 d'aquests conflictes, és a dir, un 35%, van aconseguir signar un acord de pau, però en 9 d'aquests casos, la signatura d'un acord no ha comportat la fi total de les hostilitats, per la qual cosa el conflicte encara no s'ha resolt del tot i s'ha de continuar negociant. Estem parlant, per tant, de que **només un 20% dels conflictes esmentats han acabat amb un acord de pau d'una certa consistència i perspectives de futur**, la qual cosa indica la dificultat de dur a bon port aquests tipus de processos. En altres 5 casos dels 54 esmentats, el conflicte es va acabar per victòria militar d'una de les parts, el que significa que menys del 10% dels conflictes acaben d'aquesta manera; dit amb altres paraules, **la gran majoria dels conflictes només es resolen per mitjà de negociacions, no pas per una victòria militar, i obrint algun tipus de procés que porti a la signatura d'un acord final**.

Els conflictes dels anys noranta i la seva resolució		
Països	Període	Resolució
Afganistan	89-...	No resolt
Angola – FLEC	75-...	No resolt
Angola - UNITA	75-02	Acord de pau
Algèria	91-...	No resolt definitivament
Armènia-Azerbaitjan	91-...	No resolt
Bòsnia	92-95	Pau imposada
Burundi	97-00	Acord de pau amb repartiment del poder polític
Burundi – FNL	79-...	No resolt
Colòmbia - ELN	64-...	No resolt
Colòmbia - FARC	64-...	No resolt
Congo (Ninjas)	98-...	No resolt definitivament
Congo, RD (diàleg interc.)	97-03	Acord de pau imperfecte
Congo, RD (Kivu i Ituri)	96-...	No resolt
Croàcia	92-95	Acord de pau imperfecte
El Salvador	80-91	Acord de pau
Etiòpia (OLF)	74-...	No resolt
Etiòpia-Eritrea	98-00	No resolt definitivament
Filipines – MILF	78-...	Previsible Acord de pau el 2006
Filipines – NPA	69-...	No resolt
Georgia (Abkhàzia)	93-...	No resolt
Guatemala - URNG	82-94	Acord de pau
Guinea-Bissau	98-99	Acord de pau
Iemen Nord-Sud	94	Victòria militar de Iemen del Nord
Índia (Assam) – ULFA	89	No resolt
Índia (Assam) - NDFB	92	En fase de resolució
Índia (Punjab)	81-93	Victòria militar

Índia-Pakistan (Caixmir)	90-...	No resol't definitivament
Indonèsia (Aceh)	76-05	Acord de pau
Indonèsia (Timor Est)	75-99	Acord de pau
Iraq-Kuwait	91	Victòria militar d'una coalició de forces
Iraq (Kurdistan)	91	No resol't definitivament
Irlanda Nord – IRA	69-05	Acord de pau
Israel-Palestina	64-...	No resol't
Kosovo	98-99	No resol't definitivament
Líban	89-90	Acord de pau
Libèria	89-96	Acord de pau imposat i imperfecto
Moçambic- RENAMO	77-92	Acord de pau
Myanmar – KNU	48-...	No resol't
Myanmar – Shan	59-...	No resol't
Nepal - CPN	96-...	No resol't
Perú – Sendero Luminoso	70-99	Victòria militar de les FFAA
Ruanda - FPR	94	Victòria militar del FPR
Sàhara Occidental	75-...	No resol't
Senegal (Casamance)	82-...	No resol't definitivament
Sierra Leone	91-00	Acord de pau
Somàlia	89-96	No resol't definitivament
Sri Lanka - LTTE	72-...	En fase de negociació
Sud-àfrica	61-93	Acord de pau
Sudan - SPLA	83-05	Acord de pau
Tadjikistà	92-97	Acord de pau
Turquía – PKK	74-...	No resol't
Txad - MDJT	99-02	No resol't definitivament
Txetxènia	94-...	No resol't
Uganda – LRA	89-...	No resol't

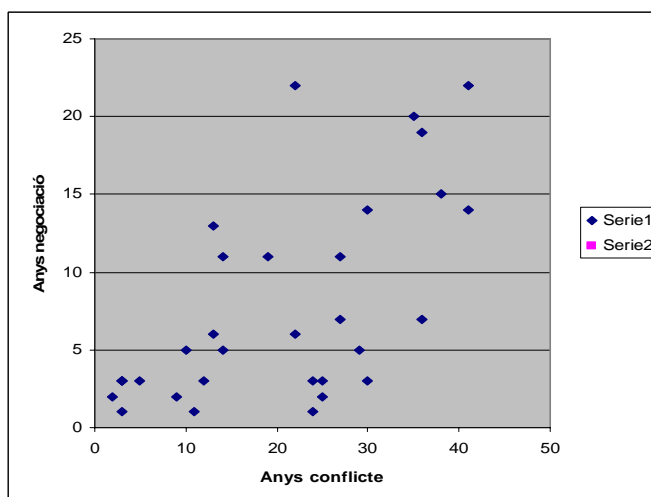
L'espera del moment per començar a negociar i la durada de les negociacions

L'anàlisi de l'evolució de 32 conflictes en els que hi ha hagut processos de negociació (12 d'ells ja finalitzats i 20 en curs), permet assenyalar que hi ha una relació força estreta entre l'antiguitat del conflicte i el temps que es tarda en començar una negociació, de manera que **com més antic sigui el conflicte, més anys es tardarà per iniciar negociacions**. La mitjana d'aquests 32 conflictes és de 12'5 anys d'espera.



En general, els 12 conflictes analitzats que ja han finalitzat amb un procés de pau van tardar una mica menys de temps per iniciar negociacions que no pas els conflictes d'ara que no s'han acabat. A banda de la mitjana total, és interessant observar que la meitat d'aquells conflictes ja finalitzats van iniciar negociacions en els primers cinc anys després d'esclatar el conflicte armat. En canvi, **en els 20 conflictes actuals que s'analitzen, la meitat d'ells han necessitat entre 1 i 10 anys per començar les negociacions, i pràcticament l'altra meitat ha hagut d'esperar més de 16 anys**. En aquests darrers, es tracta bàsicament de conflictes molt antics (la majoria amb més de 30 anys d'història), que com a mitjana van tardar 21 anys en iniciar les negociacions. Són també conflictes normalment difícils de solucionar, i així ho mostra que alguns d'ells portin més de catorze anys negociant i amb moltes interrupcions, com els casos de l'NPA i el MILF a Filipines, l'ELN i les FARC a Colòmbia, el conflicte palestí i el del Sàhara Occidental. Normalment, es tracta de conflictes molt ideològics, i sovint amb presència de guerrilles històriques i reclamacions territorials.

Si mirem aquests conflictes classificant-los per la seva antiguitat, els resultats són molt il·lustratius en alguns aspectes. En primer lloc, cal ressaltar que a partir de la caiguda del Mur de Berlín, la fi de la Guerra Freda i l'activació del treball en el Consell de Seguretat, les parts enfrontades no esperen ja 13 o 20 anys per iniciar unes negociacions, sinó que ho fan en un període que va entre 1 i 4 anys després d'iniciar-se el conflicte, probablement per haver-se incrementat la pressió o els incentius per fer-ho. L'altre fet significatiu és que la durada dels anys de negociació també es redueix notablement. Així, doncs, **en els conflictes actuals es negocia abans i amb més celeritat que no pas fa dues o tres dècades**.



Any inici conflicte	Total conflictes			Mitjana d'anys d'espera			Mitjana d'anys des de l'inici de les negociacions		
	Acabats	En curs	Total	Acabats	En curs	Total	Acabats	En curs	Total
1960-69	1	4	5	29	+ 21	23	7	+ 18	15
1970-79	4	4	8	21	+ 20	20	5	+ 9	8
1980-89	1	4	5	16	+ 13	13	6	+ 10	9
1990-99	5	7	12	2	+ 6	4	3	+ 6	5
+2000	1	1	2	2	+ 1	1	1	+ 3	2
Total	12	20	32	12	+ 13	12	4	+ 10	8

Els temps de negociar en alguns conflictes (situació a finals 2005)					
	Inici del conflicte	Inici de les negociacions	Anys durada del conflicte	Anys de negociació ²	Anys d'espera fins la primera negociació
Guatemala	1960	1989	36	7	29
Colòmbia - ELN	1964	1991	41	14	27
Colòmbia - FARC	1964	1983	41	22	19
Palestina	1967	1990	38	15	23
Filipines - NPA	1969	1986	36	19	17
Irlanda Nord	1970	1985	35	20	15
Filipines - MNLF	1972	1993	24	3	21
Angola	1975	1991	27	11	16
Cabinda	1975	2002	30	3	27
Sàhara Occidental	1975	1991	30	14	16
Timor-Leste	1975	1998	24	1	23
Indonèsia – GAM	1976	2000	29	5	24
Filipines - MILF	1978	1998	27	7	20
Índia - CPI	1980	2002	25	3	22
Índia - NSCN	1980	2003	25	2	23
Sri Lanka	1983	1983	22	22	0
Sudan - SPLA	1983	1999	22	6	16
Uganda – LRA	1986	1994	19	11	8
Armènia-Azerb.	1991	1994	14	11	3
Sierra Leone	1991	1996	10	5	5
Somàlia	1991	2000	14	5	9
Algèria	1992	1999	13	6	7
Bòsnia-H.	1992	1992	3	3	0
Geòrgia-Abkhàzia	1992	1992	13	13	0
Tadjikistan	1992	1994	5	3	2
Burundi -FNL	1993	2002	12	3	9
RDC-FDLR	1994	2004	11	1	10
Nepal – CPN	1996	2003	9	2	7
Etiòpia-Eritrea	1998	1998	2	2	0
RD Congo	1998	1998	3	3	0
Libèria-Lurd	2000	2002	3	1	2
Costa d'Ivori – FN	2002	2002	3	3	0

(En negreta, els conflictes ja acabats).

² Els anys de negociació inclou els anys amb interrupcions

El factor humà: els lideratges i les negociacions de pau.

A l'evolució dels processos de pau, hi intervenen múltiples factors, siguin interns o externs, polítics, psicològics, econòmics, culturals, socials o de qualsevol altre mena. Tots aquests factors interactuen entre si, fent molt difícil afirmar que un sol factor resulta decisiu o definitiu. Amb tot, i de la mateixa manera que abans hem assenyalat que pot existir una relació entre l'antiguitat d'un conflicte i les dificultats per entrar en una fase de negociació, sembla que aquesta relació també es dona en part entre la quantitat d'anys de lideratge d'una mateixa persona sobre un grup, i el temps que es tarda en iniciar una negociació.

Els lideratges més antics en alguns dels conflictes actuals					
País-grup	Líder (si ha mort, + indica la data de la defunció)	Edat	Anys lideratge	Anys conflicte	Anys espera inici negociació
Colòmbia-FARC	Manuel Marulanda	78	42	42	19
Filipines – NDF/NPA	José M ^a Sison	67	37	37	17
Palestina-OLP	Yasser Arafat (+2004)	75	36	39	23
Sàhara – F.POLISARIO	Mohamed Abdelaziz	58	28	31	10
Filipines-MILF	Hashim Salamat (+2003)	61	25	28	16
Sri Lanka – LTTE	Velupillai Prabhakaran	52	23	23	2
Angola – FLEC-FAC	N'Zita H. Tiago	---	22	31	11
Índia- NSCN/IM	Thuengaling Muivah	76	18	26	9
Índia – ULFA	Arabinda Rajkhowa	50	17	17	15
Uganda-LRA	Joseph Kony	42	17	20	5
Algèria – FIS	Abassi Madani	75	16	14	3
Colòmbia-ELN	Manuel Pérez (+1998)	55	15	42	8
Índia - PWG-CPI	M.L. Rao Vanapathy	78	14	26	10
Índia – HM	M. Syed Salahuddin	60	13	16	7
Nepal – CPN	Cofrade Prachanda	54	10	10	7
Els lideratges més antics en alguns dels conflictes recents					
País-grup	Líder (si ha mort, + indica la data de la defunció)	Edat	Anys lideratge	Anys conflicte	Anys espera inici negociació
Angola – UNITA	Jonas Savimbi (+2002)	68	36	27	22
Filipines – MNLF	Nur Misauri	64	32	24	7
Indonèsia – GAM	Hassan di Tiro	77	29	29	24
Irlanda Nord – S. Fein	Gerry Adams	58	22	35	2
Sudan – SPLA	John Garang (+2005)	66	22	22	16
Timor – FALINTIL	Xanana Gusmao	60	20	24	4
Moçambic – Renamo	Alfonso Dhlakama	53	13	15	11

D'acord amb els resultats de la taula anterior, **els temps mitjà que han tardat per iniciar unes negociacions els set líders amb més antiguitat (amb més de 25 anys de lideratge sobre el seu grup), ha estat de 17'4 anys, una quantitat que duplica el temps que han tardat els nou més líders amb menys de 20 anys de lideratge, que ha estat de 8'3 anys d'espera.** De la mateixa manera, hi ha una relació entre els anys de lideratge d'una persona sobre un grup, i els anys que s'ha tardat per a iniciar una negociació.

Com aspecte anecdòtic, es pot assenyalar que la meitat d'aquests líders van començar el seu lideratge entre els 30 i el 44 anys d'edat, i van començar les seves primeres negociacions entre els 35 i els 54 anys d'edat. Com és comprensible, existeix una relació estreta entre els anys de durada dels conflictes i els anys de lideratge d'aquestes persones. El creuament de dades permet assenyalar també que començar

a negociar aviat no garanteix necessàriament que la negociació sigui curta, i que l'edat del líder no influeix de manera decisiva sobre la durada de les negociacions.

Dels 22 lideratges apuntats en el quadre anterior, **la meitat presenten les conviccions religioses com a una de les característiques específiques de la seva personalitat i del seu programa**, i en alguns casos com a una veritable patologia. El fonamentalisme cristià es present en els líders del LRA (Uganda) i del NSCN-IM (Índia). El catolicisme és també a la base de nombrosos actors del NPA (Filipines), ELN (Colòmbia), IRA (Irlanda) i Falintil (Timor). El protestantisme ha estat present a la història del líder d'UNITA (Angola) i al conflicte d'Irlanda del Nord. L'hinduisme està vinculat al LTTE (Sri Lanka), i l'Islam al MILF (Filipines), FIS (Algèria), HM (Índia) i GAM (Indonèsia), encara que amb expressions diferents.

Prop de la meitat d'aquestes persones que lideren els grups en procés de negociació viuen o han viscuts exiliats a França, Alemanya, Suïssa, Malàisia, Líbia, Països Baixos, Pakistan, Tailàndia, Suècia, Algèria o Regne Unit, possibilitant l'inici de converses exploratòries en alguns d'aquests mateixos països d'exili.

ANÀLISI PER PAÏSOS

ÀFRICA

a) Àfrica Occidental

COSTA D'IVORI

Context del conflicte

El partit PDCI va governar el país des que es va independitzar de França el 1960 fins al cop d'estat del desembre de 1999 quan el General R. Guei va acabar amb el govern de H. K. Bédié, establint un govern de transició durant el qual es van produir violacions sistemàtiques dels drets humans. A les eleccions presidencials del 2000 va resultar guanyador L. Gbagbo. La crisi actual va començar el setembre de 2002, amb una sublevació militar i amb atacs simultanis a les dues principals ciutats del país, en protesta per la previsió de desmobilització dels soldats reclutats durant el règim militar del General Gueï, i amb el rerefons d'una lluita pel poder polític. En poques setmanes van aparèixer tres grups armats (**MPCI**, **MPIGO** i **MJP**), que després s'ajuntarien sota la denominació de **Forces Nouvelles**, i que reclamaven la dimissió del President, la celebració d'eleccions i una reforma constitucional que permetés que els estrangers (30% de la població, provinents de Nigèria i Burkina Fasso, principalment) poguessin presentar-se a les eleccions. Des de llavors, el país es troba dividit en dues parts separades per una franja d'interposició amb efectius de la UNOCI. D'altra banda, hi ha tensions al sud-oest del país a causa de la propietat de la terra. Aquests conflictes enfronten pobles indígenes i camperols d'altres països veïns i els darrers anys han provocat desplaçaments de població. Costa d'Ivori és el principal productor de cacau del món.

Població: 18,2 milions
IDH: 163 (de 177)
Morts pel conflicte: 2.000
Població desplaçada: 500.000 (més 24.000 refugiats)
Actors armats: Forces Nouvelles (MPCI+MPIGO+MJP) Milícies progovernamentals (Jeunes Patriotes)
Facilitacions: Sud-àfrica, Grup de Treball Internacional (UA, ECOWAS, UE, França i EUA)

Antecedents del procés de pau

Dies després de la sublevació del setembre de 2002, Gabon va fer una crida per iniciar un diàleg entre les parts enfrontades, i l'organització africana ECOWAS va organitzar una cimera a Ghana. A l'octubre, el Govern va acceptar el pla de pau proposat per ECOWAS i l'inici d'un alto el foc, i poc després es van iniciar converses de pau a Togo, amb la mediació del President d'aquest país, que aniria presentant diverses propostes al llarg de dos mesos. Paral·lelament, grups de la societat civil van iniciar una campanya per sensibilitzar a la societat i prevenir nous conflictes ètnics i religiosos. ECOWAS, per la seva banda, va proposar establir una força de manteniment de la pau que hauria de substituir les forces militars franceses desplegades al país.

El gener de 2003, França va convocar una cimera de conciliació a París entre el govern, l'MPCI, l'MPIGO i l'MJP. A l'esborrany dels **Acords de Linas-Marcoussis** figurava el desarmament, l'establiment d'una Comissió Nacional de DDR i la formació d'un govern d'unitat nacional, encara que les FFAA i la majoria de partits polítics es mostraven disconformes amb el pla. També es va formar un Comitè de Seguiment dels acords. Arran d'aquest acord es va augmentar la presència de tropes franceses que supervisaven l'alto el foc fins a 4.000 efectius. Malgrat l'acord i la posterior creació d'un Govern d'Unitat Nacional, van continuar les divergències sobre el repartiment d'algunes carteres ministerials, fet que va provocar diverses dimissions al si del Govern i una contínua inestabilitat política. Al maig de 2003, l'ONU va crear la MINUCI,

amb el mandat de facilitar l'aplicació dels Acords de Linas-Marcoussis. Un mes després es va acordar la desmobilització de l'MPCI, i el juliol de 2003 es va declarar oficialment el final del conflicte, i el Parlament va decretar una amnistia per a tots els membres de les *Forces Nouvelles*. No obstant, la inestabilitat va continuar al llarg de tot l'any, fet que va motivar la celebració de diverses reunions regionals per intentar desbloquejar el procés de pau, amenaçat també per la intensa activitat de les milícies progovernamentals.

A finals de febrer de 2004, el Consell de Seguretat va aprovar la Resolució 1528 que creava l'Operació de Nacions Unides a Costa d'Ivori (UNOCI), amb el mandat d'observar l'alto el foc dels grups armats, garantir la implementació d'un programa de DDR i recolzar el desenvolupament del procés de pau. Durant tot l'any 2004, no obstant, la situació al país va ser de plena inestabilitat, malgrat que a l'agost es van signar a Ghana els **Acords d'Accra III** per dur a terme reformes polítiques i un nou calendari de desarmament i desmobilització. A finals d'any, i gràcies a la mediació de Sud-àfrica, es va aconseguir un acord per accelerar el procés de pau, reactivar el retardat programa de desarmament i activar les funcions del Govern de Transició Nacional. El Parlament també va aprovar la naturalització de 700.000 persones, permetent que el principal líder de l'oposició, A. Outtara, pogués presentar-se a les eleccions.

El procés de pau durant 2005

A grans trets, del procés de pau del 2005 cal destacar les cimeres a Pretòria, el paper de la Unió Africana (UA), i posteriorment de l'ECOWAS, així com el paper de facilitador del president sud-africà T. Mbeki, i com aquest va anar quedant desacreditat pel conjunt dels actors armats. D'altra banda, el retorn del líder de l'oposició, A. Outtara, és un factor que obre incerteses de cara al futur del procés de pau.

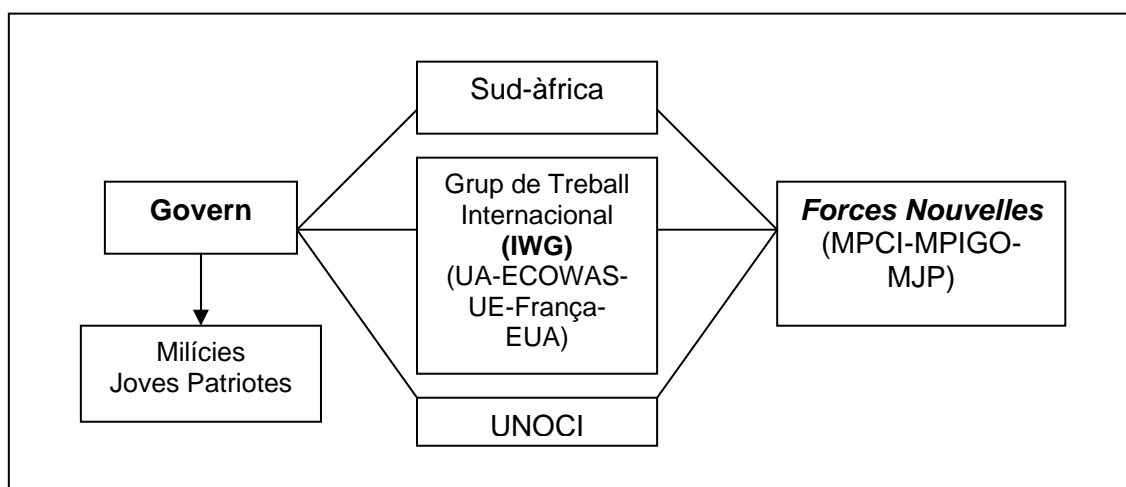
Durant el primer trimestre de 2005, va seguir dominant la inestabilitat i la desconfiança entre les *Forces Nouvelles* i el President del Govern. Els grups armats que integren aquesta força van acusar al Govern de L. Gbagbo de no complir els acords que van dur a la construcció d'un Govern d'Unitat i Reconciliació Nacional, i es van oposar a celebrar un plebiscit sobre la reforma de la Carta Magna i a la participació electoral de persones immigrants, que permetria al líder de l'oposició presentar-se a les eleccions. La controvèrsia entre aquests grups i el Govern estava mediada per Sud-àfrica, sota mandat de la UA, amb l'objectiu que els membres de les *Forces Nouvelles* que van ser designats Ministres retornessin al Govern de Transició. Al febrer, a més, es van produir enfrontaments amb membres de milícies progovernamentals, provocant una reacció hostil de la UNOCI, i en uns moments que les *Forces Nouvelles* s'havien fet fortes al nord del país, creant institucions pròpies i distanciant-se dels projectes de desmobilització i desarmament.

Després de diversos mesos de tensions, a l'abril es va signar a Pretòria (Sud-àfrica) un immediat alto el foc entre el Govern i els tres grups armats d'oposició agrupats en la coalició *Forces Nouvelles*, després d'unes negociacions facilitades pel mandatari sud-africà, T. Mbeki. Aquest acord contemplava també el desarmament i desmantellament de les milícies progovernamentals i de les *Forces Nouvelles*. Aquest va ser el tercer acord signat entre les parts des de 2002, i va permetre que dos dels nou ministres de la coalició retornessin al Govern, que es parlés d'impulsar, sota la supervisió de la missió de manteniment de la pau de l'ONU (UNOCI), el programa de desarmament, desmobilització i reinserció dels combatents i d'una part de les FFAA que havia quedat ajornat, i permetre que en les següents eleccions presidencials pogués presentar-se un dels principals líders de l'oposició.

El procés de pau, no obstant, es va enterbolir a principis de juny a causa d'uns enfrontaments entre diferents comunitats, per l'amenaça de l'oposició de no presentar-se a les eleccions si no podien participar en la seva preparació, per les reticències de les *Forces Nouvelles* a desarmar-se i per les acusacions d'aquest grup contra el President (en assenyalar que aquest estaria preparant la represa dels atacs al nord del país). A la fi de juny va començar a Pretòria una segona fase de les negociacions, en la qual les parts van acordar l'inici definitiu del procés de desarmament de les milícies progovernamentals a partir del 20 d'agost. L'acord també preveia l'aprovació per part del Parlament de set lleis proposades per l'equip mediador. L'ONU va preveure incrementar la presència de tropes internacionals de pacificació fins a arribar a uns 10.000 efectius.

En el tercer trimestre de l'any, la situació general es va deteriorar notablement, després dels continus retards en l'inici del procés de desmobilització de les *Forces Nouvelles* (tant per motivacions polítiques com per manca de fons), el rebuig d'aquest grup a la mediació portada a terme per Sud-àfrica (i que desitjava fos substituïda per ECOWAS i la UA), així com per la falta de col·laboració de líders i partits polítics en la constitució de la comissió electoral, fet que va impossibilitar realitzar les eleccions en la data prevista. El President L. Gbagbo, a més, no acceptava que el procés de pau estigués en mans d'ECOWAS, al considerar que alguns dels seus països membres havien estat involucrats en la rebel·lió iniciada al setembre de 2002. L'equip mediador sud-africà va amenaçar també d'exigir al Consell de Seguretat de l'ONU la imposició de sancions a aquelles parts que tractessin de bloquejar el procés de pau. Davant d'aquesta situació, a la fi de setembre la UA va explorar la possibilitat de convocar una cimera de caps d'estat per abordar de forma exclusiva la situació del país.

En els darrers mesos de l'any, el Consell de Seguretat de l'ONU va donar suport al pla de la UA per tal de permetre que el President romangués un any més en el càrrec, mentre es preparaven les condicions per celebrar les eleccions. Al novembre, el Grup de Treball Internacional creat per impulsar el procés de pau i format per la UA, ECOWAS, la UE, França i EUA, entre d'altres, es va reunir per establir un calendari electoral i decidir el nomenament d'un nou Primer Ministre. Al desembre, finalment, els mediadors africans van nomenar Ch. Konan Banny, fins al moment governador del Banc Central d'Àfrica Occidental, com a nou Primer Ministre interí del país, amb la difícil tasca de desarmar tots els grups abans del termini d'un any.



Fets més significatius de l'any

- Cimeres a Sud-àfrica
- Retard en el desarmament i el desmantellament dels grups paramilitars
- Creació d'un Grup de Treball Internacional per impulsar el procés de pau, format per la UA, ECOWAS, UE, França i EUA
- Nomenament a finals d'any d'un nou Primer Ministre interí

Pàgines Web

- Reliefweb (www.reliefweb.int)
- Unió Africana (www.africa-union.org)
- West Africa Network for Peacebuilding (www.wanep.org)

NIGÈRIA (Delta del Níger)

Població: 11 milions (Delta del Níger)
IDH: 158 (de 177)
Morts pel conflicte: 2.000
Població desplaçada: entre 250.000 i 800.000, més 24.000 refugiats
Actors armats: milícies ètniques Ijaw i Itsekeri, Moviment per l'Emancipació del Delta del Níger, NDPVF
Facilitacions: Mathew Kukah (capellà catòlic), International Centre for Reconciliation (ICR)

Context del conflicte

País afectat per continus enfrontaments entre les comunitats de la regió del Delta del Níger (**Ijaw, Itsekeri, Urhobo**), i entre aquestes i les companyies petrolieres, especialment la Royal/Dutch/Shell, així com la Chevron/Texaco, i la Total/Fina/ELF. La major part del petroli del país es produeix en aquesta regió, però malgrat això és una de les regions més pobres de Nigèria. Els EUA van donar al govern de Nigèria dos vaixells de guerra per protegir les costes on es produeix el petroli. Durant els darrers tres anys s'han produït uns 2.000 morts en diversos enfrontaments a la regió. El Moviment per l'Emancipació del Delta del Níger busca l'alliberament del poble Ijaw. Aquesta comunitat compta igualment amb la milícia *Níger Delta People's Volunteer Defence Force* (NDPVF).

Els Ijaw són la comunitat més gran (entre 5 i 10 milions de persones), mentre que els Itsekeri són una minoria (centenars de milers). Els Urhobo viuen especialment a la ciutat de Warri, base principal de les empreses multinacionals del petroli. A la regió també hi viuen mig milió d'Ogonis. La comunitat Ijaw creu que els Itsekeri reben un tracte de favor per part del Govern central i de les empreses multinacionals, però les disputes també podrien estar originades en la lluita pel control del **comerç il·lícit del cru**, que és robat sistemàticament. Als primers anys de la dècada del 90 es va formar el Moviment per la Supervivència del Poble Ogoni (MOSOP), liderat per Ken Saro Wiwa, que va ser executat el 1995.

Antecedents del procés de reconciliació

L'agost del 2003, les dues comunitats van establir un alto el foc, encara que van continuar produint-se enfrontaments de manera esporàdica i atacs contra les companyies petrolieres. El Governador de l'estat del Delta, J. Ibori, va encapçalar diverses iniciatives diplomàtiques per resoldre la situació, formant un Comitè de Pacificació. En el segon trimestre del 2004, els líders de les milícies ètniques Ijaw i Itsekeri van acordar un altre alto el foc per intentar posar fi als sis anys d'enfrontament. Al setembre, el President del país, O. Obasanjo, es va reunir a Abuja amb el líder de la milícia NDPVF, Dokubo Asari, per tal d'iniciar un diàleg respecte a la situació de violència a la regió, que segons algunes fonts havia provocat uns 500 morts en pocs mesos. Posteriorment es va acordar iniciar un procés de desarmament, concedir una major autonomia per la regió i un increment dels beneficis procedents de l'explotació petroliera. A l'octubre l'NDPVF va iniciar un procés per lliurar 3.000 armes a canvi de compensacions econòmiques, però que es va suspendre al recomençar els enfrontaments amb altres comunitats.

El procés de reconciliació durant 2005

La situació ha estat tensa durant tot l'any, amb el resultat de centenars de morts. Al primer trimestre es va realitzar una Conferència amb la participació de més de 400

delegats, que es va encarregar d'iniciar una reforma de la Constitució. Diverses organitzacions de la societat civil van demanar que en aquesta Conferència es debatessin les relacions entre els diferents grups ètnics i religiosos del país. A la fi del mes de maig, el Govern va designar el capellà catòlic nigerià **M. Kukah**, que havia estat portaveu de la Comissió d'Investigació de les Violacions de Drets Humans a Nigèria (Oputa Panel), com a mediador independent per facilitar negociacions entre l'empresa transnacional Royal/Dutch/Shell i el grup activista Moviment per a la Supervivència del Poble Ogoni (MOSOP) i altres líders Ogoni, amb l'assistència del International Centre for Reconciliation (ICR) de la Coventry Cathedral, del Regne Unit. A finals d'any, el Govern va ordenar el desplegament de l'exèrcit davant la forta escalada de la tensió a la zona.

Fets més significatius de l'any

- Inici de la reforma de la Constitució
- Designació d'un mediador religiós per facilitar les negociacions entre les multinacionals petrolieres i el poble Ogoni

Pàgines Web

ICR (www.coventrycathedral.org.uk/ogonireconciliation.pdf)
The Guardian (www.nrguardiannews.com)
This Day (www.thisdayonline.com)

b) Corn d'Àfrica

SOMÀLIA

Context del conflicte

País amb una homogeneïtat ètnica, lingüística i religiosa, però dividit en cinc grans divisions clàniques, que a la vegada

estàn dividides en subclans. El 1969 el general S. Barre va fer un cop d'estat i va establir un règim de dictadura que es va perllongar fins al seu derrocament el 1991, després de tres anys de conflicte armat intern. La coalició de grups opositors que el va derrocar va iniciar una lluita armada per aconseguir el poder, provocant la destrucció total del país i la mort de centenars de milers de persones el 1991. Aquesta situació va encoratjar una intervenció d'EUA (Operació *Restore Hope*) i l'establiment d'una missió de Nacions Unides (UNOSOM) l'any 1992, que va fracassar i va sortir del país tres anys més tard. Malgrat aquests precedents, el 2002 el Secretari General de l'ONU va recomanar l'establiment d'una missió de manteniment de la pau, sobre la base de les propostes de les comunitats, i centrada en les tasques de desarmament i desmobilització. Algunes regions del país s'han autoindependitzat o han acordat un cert grau d'autonomia

Població: 8,2 milions habitants

IDH:

Morts pel conflicte: centenars de milers

Actors: Govern Federal de Transició, milícies clàniques

Facilitacions: IGAD, Kenya

Antecedents del procés de pau

En els darrers catorze anys hi ha hagut setze intents de negociacions de pau per formar un Govern, malgrat que tots els esforços es van veure hipotecats per la situació de caos i desgovern del país, així com per la proliferació de milícies i senyors de la guerra que controlen *de facto* gran part del territori. En el país existeixen diverses organitzacions civils que han treballat per la pau, destacant les xarxes de dones (Somali 6th Clan) i el treball de reconciliació dels "elders". Aquestes organitzacions han fet nombroses i multitudinàries manifestacions al llarg dels darrers anys.

A la primavera del 2000, el nou President de Djibuti i a la vegada president de la **IGAD** (organisme regional integrat per Sudan, Eritrea, Etiòpia, Djibuti, Somàlia, Kenya i Uganda), va organitzar al seu país una conferència de reconciliació, escollint una Assemblea Nacional de Transició, tot i l'absència de nombrosos caps de clan. Al gener del 2001 es va crear el Govern Nacional de Transició (GNT), que tampoc va obtenir el suport de tots els grups i que només controlava una part del país i de la capital. A finals d'aquell any es va fer a Kenya una ronda de converses entre el GNT i les faccions que s'hi oposaven, arribant a un primer acord. A finals del 2002, finalment es van celebrar a Eldoret (Kenya) unes rondes de converses de pau sota els auspicis de la IGAD, arribant a un acord de cessament d'hostilitats i iniciant un procés de negociació sobre diferents temes. El maig de 2003, una missió d'investigació integrada per la IGAD, la Unió Africana, la Lliga Àrab i delegats somalis van visitar ciutats del país amb la intenció de planificar la desmobilització de les milícies i la recol·lecció d'armament.

Durant l'any 2004 el procés de pau va experimentar alguns avenços: es va establir el Parlament Federal de Transició, que va escollir com a nou President del país A. Yusuf Ahmed (fins al moment líder de l'autoproclamada regió autònoma de Puntlàndia). Aquest, al seu torn, va nomenar un nou Primer Ministre que es va encarregar de formar un nou Govern per al país, en el que participaven els principals senyors de la

guerra de Somàlia. Els principals reptes que afronta el Govern són el restabliment de la seguretat i garantir l'assistència humanitària a tot el territori, ja que persisteixen els enfrontaments a diverses parts del país.

Avenços i retrocessos en el procés de pau durant 2005

L'any 2005, tant el procés de pau com la posada en marxa de les institucions del Govern Federal de Transició (GFT) van restar estancats degut a la divisió dins del GFT entre aquells partidaris de localitzar el GFT a Jowhar i aquells partidaris de Mogadiscio. Al començar l'any, a aquests problemes s'hi afegiren algunes dificultats vinculades als països que integraran la força de manteniment de la pau de la Unió Africana (UA), essent especialment rebutjada la possible presència de tropes etiòps i d'altres països de la regió. Diversos senyors de la guerra somalis es van oposar al desplegament d'aquesta missió, assegurant que els seus propis grups armats podien garantir la seguretat del GFT. Al febrer, la UA va confiar a l'organització regional IGAD la tasca de preparar el desplegament de la missió, composta per uns 10.000 efectius, però aquesta decisió va ser rebutjada per la major part dels Ministres del nou Govern. A la fi de febrer, el President i el seu Primer Ministre van visitar diverses poblacions del país amb el propòsit de supervisar les condicions de seguretat per instal·lar-se definitivament a Somàlia, i deixar la seu provisional de Nairobi. Al març, la IGAD va anunciar la seva intenció de desplegar una força de manteniment de la pau a Somàlia (IGASOM), que fos reemplaçada per una força de la UA al cap de nou mesos.

Al segon trimestre, el procés de pau va continuar pendent de l'assoliment d'un entorn de seguretat suficient perquè el conjunt del GFT es pogués instal·lar definitivament al país, ja fos a la capital o en altres ciutats. Mentre es negociaven aquestes condicions de seguretat, es va anar preparant el contingent africà de països de la IGAD que conformarien la missió de manteniment de la pau de la UA. La Lliga Àrab es va comprometre a aportar un contingent militar. Aquesta missió va haver de sortejar nombrosos obstacles, a causa de limitacions legals, de les divisions en el si del GFT respecte al mandat i la composició de la missió, a la falta de fons i a la inseguretat al país. No obstant, tres dels principals senyors de la guerra de la capital van acordar formar una força conjunta per restaurar la seguretat a la ciutat, iniciant un primer procés de lliurament d'armes i de concentració de les seves milícies.

Al maig, el Secretari General de l'ONU va nomenar l'antic Primer Ministre guineà, F. Lonseny Fall, com el seu Representant Especial per a Somàlia, i a mitjans de juny, el GFT va iniciar el seu trasllat des de Nairobi a la ciutat somali de Jowhar. El Govern, a més, va nomenar els seus dos primers ambaixadors (a Nacions Unides i a Xina), va aprovar el seu primer pressupost (per un import de 229 milions d'euros) i va començar unes conferències de reconciliació a cadascun dels 93 districtes de Somàlia. El Viceministre de Defensa va anunciar el restabliment de les FFAA al país.

Durant el tercer trimestre de l'any, el procés somali va continuar afectat per les divisions internes entre els membres del GFT (en particular per la localització de la seva nova seu i per la composició de la missió de la UA/IGAD de suport a la construcció de pau). Alguns senyors de la guerra van amenaçar amb el retorn a les armes si l'executiu no s'instal·lava a la capital, i nombrosos parlamentaris i Ministres van alertar que el President, A. Yusuf Ahmed, estava preparant la represa dels enfrontaments a gran escala, amb el suport d'Etiòpia i l'arribada de centenars de milicians lleials al President. Davant aquesta situació, el Representant Especial del Secretari General de l'ONU al país, F. Lonseny Fall, va visitar Egipte i Etiòpia per tal d'intentar posar fi a les disputes i va acordar celebrar una reunió amb els dos sectors dividits del GFT.

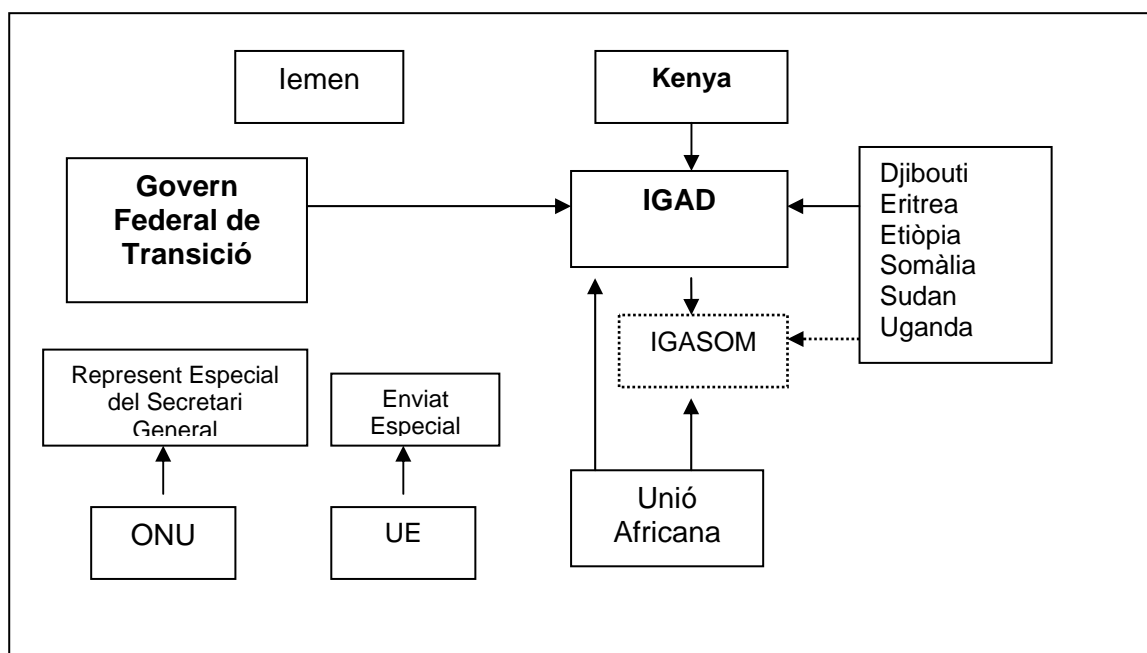
Al novembre es va produir un atac a la comitiva del Primer Ministre, el segon durant l'any, en el qual van morir nou persones, encara que ell no va resultar ferit. Poc després, els parlamentaris amb seu a Mogadiscio van iniciar converses amb la resta de membres del Govern, en un intent de superar les diferències. També es va realitzar una trobada a Nairobi (Kenya) de més de cent representants d'entitats somalis i de la comunitat internacional, per planificar la reconstrucció del país i la conferència de donants, prevista pel 2006. La UE, per la seva banda, va donar 10 milions d'euros per millorar la seguretat de Somàlia i va anunciar el nomenament d'un Enviat Especial per al país. Finalment, cal assenyalar que el Govern va arribar a un acord amb una empresa de seguretat privada d'EUA per vigilar les costes i les aigües territorials del país. Al finalitzar l'any, i com a senyal d'una certa normalització, el Primer Ministre del GFT va inaugurar la primera acadèmia de policia del país, després de diverses dècades.

Fets més significatius de l'any

- Divisions a l'interior del Govern
- Divergències sobre el desplegament d'una força de pau
- Primer nomenament d'ambaixadors
- Inici de conferències de reconciliació locals
- Restabliment de les FFAA i inauguració d'una primera acadèmia de policia
- Preparació d'una Conferència de Donants per al 2006

Pàgines Web

- Reliefweb (www.reliefweb.int)
- International Crisis Group (www.crisisweb.org)
- Incore (www.incore.ulst.ac.uk)
- Swiss Peace (www.swisspeace.org/fast)
- IGAD (www.igad.org/somalipeace/index.htm)
- (www.somali-civilsociety.org/partners/partner_socsis.asp)
- Govern (www.somali-gov.info)
- CEWARN (www.cewarn.org)



SUDAN (Sud, Darfur i Est)

Context dels conflictes

A Sudan hi ha tres conflictes diferents: un al Sud del país, iniciat el 1983 i que va finalitzar amb els acords de pau signats el gener de 2005; l'altre localitzat a la regió occidental de Darfur, iniciat a començaments de 2003 i que s'ha anat intensificant al llarg del anys; i un tercer i menor a l'est del país, sorgit el 2005. Pel que fa al conflicte armat ja finalitzat del Sud, es tractava d'un conflicte entre el govern àrabo-islàmic presidit per Omar al-Beshir i el grup armat d'oposició SPLA, que buscava l'autodeterminació de la regió sud del país, principalment negra-cristiana-animista. El descobriment de petroli i les concessions a transnacionals a finals dels anys noranta van agreujar la guerra, si bé també van portar a la implicació d'EUA en la recerca d'una solució. Cal destacar la manipulació de l'ajuda humanitària i la utilització de la fam com a arma de guerra al llarg del conflicte.

Població: 36,2 milions (6 a Darfur)
IDH: 141 (de 177)
Morts pel conflicte: + 1.500.000 (180.000 a Darfur)
Població desplaçada: 5,3 milions (2 milions a Darfur)
Població refugiada: 730.000
Actors armats:
<u>Sud Sudan:</u> SPLA
<u>Darfur:</u> SLA, JEM, Janjaweed, NMRD
<u>Est:</u> Eastern Front
Facilitacions:
<u>Sud Sudan:</u> IGAD
<u>Darfur:</u> Txad, Líbia, Nigèria
<u>Est:</u> Líbia

a) Antecedents del procés de pau al Sud del Sudan

Pel que fa al procés de pau al Sud, entre 1998 i 2002 hi va haver una intensa activitat internacional per explorar sortides al conflicte, amb participació de diverses organitzacions i països. El 1999, després del treball d'un grup de reflexió amb representants de l'ONU, EUA, Noruega i ONG africanes, el govern i el **SPLA** van signar una primera **Declaració de Principis de la IGAD** per celebrar un referèndum. L'any 2000 es van celebrar tres rondes de negociació a Kenya i es va crear una Troika d'Observadors integrada per EUA, Regne Unit, Noruega i Itàlia, i el Secretari General de l'ONU va visitar el país.

Sota els auspicis de la IGAD, el juliol de 2002 es va arribar a un principi d'acord a Kenya que incloïa la possibilitat de celebrar un referèndum d'autodeterminació en sis anys, mentre s'establí un règim d'autonomia per a la regió (Protocol de Machakos). En aquell mes es va produir una trobada directa entre el President del Sudan i el líder del SPLA. Malgrat el trencament de converses posterior, a finals de 2002 es va signar una treva indefinida que va permetre avançar en altres acords. A l'abril de 2003 es va produir a Kenya una segona reunió entre el President sudanès i el líder del SPLA, i als Països Baixos es va celebrar una conferència per a la reconstrucció del país. Ambdues parts van celebrar diverses rondes de negociació, fins arribar a un acord definitiu a finals del 2004, que es va signar solemnement el gener de 2005. Cal assenyalar la proliferació de facilitacions i mediacions, entre les quals destaquen l'important paper que va exercir la IGAD, així com la implicació diplomàtica d'EUA. D'altra banda, les violacions del cessament d'hostilitats van ser contínues durant el procés de pau.

El procés de pau del Sud del país durant 2005

En relació amb el procés entre el Govern de Sudan amb el **SPLA** del sud del país, es va signar a Nairobi (Kenya) un **acord de pau definitiu el 9 de gener**, que va posar fi a 22 anys d'enfrontaments i violacions sistemàtiques dels drets humans. El mes d'agost

va morir el líder històric del SPLA, J. Garang, que va ser rellevat per S.Kiir, amb posicions més dures i que inicialment va fer pensar que fos un factor inestabilitzador per al procés.

Principals aspectes de l'acord de pau al Sud de Sudan (9.01.05)	
Temes	Detalls
FFAA	<ul style="list-style-type: none"> ▪ 91.000 membres de l'exèrcit es retiraran del sud del país en el termini de dos anys i mig, mentre que el SPLA comptarà amb vuit mesos per retirar els seus efectius del nord. ▪ Nord i sud mantenen separades les seves FFAA. ▪ Durant els sis anys d'autonomia es formarà una força conjunta de 21.000 soldats que serà desplegada en algunes de las zones més controvertides. ▪ Si després dels sis anys, el sud decideix no independitzar-se es formarà un exèrcit conjunt de 39.000 soldats.
Autonomia	<ul style="list-style-type: none"> ▪ El sud comptarà amb una autonomia de sis anys. ▪ El 2011 se celebrarà un referèndum d'autodeterminació.
Repartiment del petroli	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Els beneficis extrets del petroli seran repartits a parts iguals entre l'administració de Khartum i la del sud del país.
Temes econòmics	<ul style="list-style-type: none"> ▪ S'utilitzaran dues monedes diferents en el marc d'un sistema bancari dual. El nord utilitzarà la Lliura i el sud el Dinar.
Administració	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Es constitueix un Govern d'Unitat Nacional. ▪ O. Al-Bashir seguirà en el seu lloc de Cap d'Estat i el líder del SPLA, J. Garang, serà el nou Vicepresident. ▪ El repartiment dels llocs de responsabilitat es dividiran en un 70:30 a favor de Khartum en el nou Govern central transitori i en un 55:45 en les àrees d'Abyei, Nil Blau i Muntanyes de Nuba.
Llei islàmica	<ul style="list-style-type: none"> ▪ La llei islàmica (<i>xaria</i>) romandrà en el nord del país. ▪ Algunes parts de la Constitució seran reelaborades perquè la llei islàmica no pugui ser aplicada a la població no musulmana en el conjunt del país. ▪ L'estatus de la <i>xaria</i> a la capital, Khartum, serà decidit per una assemblea elegida.
Altres	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Cada territori utilitzarà la seva pròpia bandera, el nord amb la ja existent i el sud amb una nova.

A l'abril es va produir, per primera vegada, la visita a la capital d'una àmplia delegació del SPLA per iniciar la implementació oficial de l'acord, que s'estava endarrerint. A Oslo es va celebrar la primera Conferència de Donants, que es van comprometre a proporcionar fons per valor de 4.500 milions de dòlars. Per la seva banda, la UE va prometre el desemborsament de 50 milions d'euros per a la consolidació de l'acord de pau. També a l'abril, va iniciar el seu desplegament la nova missió de manteniment de la pau de Nacions Unides a Sudan (UNAMIS). Al maig, el Govern i el SPLA van començar els treballs per a l'elaboració d'una nova Constitució, que hauria de permetre obrir el procés a la creació d'un nou Govern d'Unitat Nacional, i es va produir la primera reunió del Comitè Militar Conjunt de l'Alto el Foc (CJMC). Al juny es va celebrar a El Caire (Egipte) una reunió entre el Govern i la coalició opositora exiliada NDA, en la qual va participar el SPLA, i va acabar amb un acord que posava les bases per finalitzar l'exili de tots els membres de l'NDA, i la seva inclusió en el Govern d'Unitat Nacional.

Com a resultat de l'acord de pau, a partir del mes de juliol el sud del país es va convertir en una regió autònoma i està previst que després d'un període de 6 anys es celebri un referèndum d'autodeterminació. Així mateix, està previst el desplegament d'una missió de manteniment de la pau (UNMIS) amb una mica més de 10.000 efectius per un període de 7 anys, i un cost anual superior als 1.000 milions de dòlars.

Aquesta missió va ser aprovada a la fi de març pel Consell de Seguretat de l'ONU, per convertir-se en un mecanisme de contacte i de coordinació amb la missió de la Unió Africana al país. El mandat de la UNMIS també contempla la supervisió i verificació de l'acord d'alto el foc, el suport al procés de desarmament, desmobilització i reintegració, i la promoció de la reconciliació nacional.

Durant el tercer trimestre de l'any, el fet més significatiu va ser la mort en accident aeri del líder del SPLA i recentment nomenat Vicepresident del país, J. Garang, fet que va desencadenar importants enfrontaments a la capital i una gran incertesa respecte a les causes d'aquest accident. El seu successor, S. Kiir, es va mostrar contrari a una futura independència del sud del país i va considerar que era imprescindible pacificar la regió de Darfur perquè es pugui consolidar un procés de pau real a tot el país. Al setembre, es va celebrar la primera sessió conjunta de les dues cambres parlamentàries transitòries previstes en l'acord de pau, encara que algunes de les principals formacions polítiques del país van rebutjar participar en la formació d'aquest Parlament, per considerar que l'oficialisme controlava les dues cambres. El President del país, O. al-Bashir, va anunciar la formació d'un nou Govern d'Unitat Nacional, tal com també estipulaven els acords de pau, encara que amb un cert retard. Més tard, el nou líder del SPLA i Vicepresident del país, S. Kiir, va constituir formalment el Govern autònom del sud del país, que administrarà una bona part dels afers públics. A finals d'any, no obstant, existia preocupació per la creixent tensió derivada del retorn espontani al sud del país de milers de persones desplaçades al llarg dels anys de conflicte, i per la lenta implementació de l'acord de pau.

Fets més significatius de l'any al Sud del Sudan

- Signatura d'un acord de pau al mes de gener, entre el Govern i el SPLA
- Mort per accident del líder del SPLA i nou Vicepresident del país
- Desplegament d'una missió de manteniment de la pau de Nacions Unides
- Celebració a Oslo d'una conferència de donants
- Elaboració d'una nova Constitució, formació d'un Govern d'Unitat Nacional i establiment d'un Govern autònom del Sud

b) Antecedents del procés de pau a Darfur

El febrer de 2003, mentre avançaven les converses entre el Govern i el SPLA al sud del país, va sorgir un nou grup armat a la regió de Darfur, l'**SLA**. Després de mesos d'enfrontament amb el Govern, ambdues parts van acordar un alto el foc al mes de setembre, tot i que després es van enregistrar nombroses violacions de l'esmentat acord. El Govern del Txad es va oferir per mediar en el conflicte. A l'octubre va sorgir un nou grup armat a la regió, el **JEM**, que es va negar inicialment a negociar amb el Govern i va criticar la mediació txadiana. El febrer del 2004, l'**SLA** i el **JEM** van assistir a Ginebra a una trobada sota els auspicis del *Centre Henry-Dunant*, amb l'objectiu de garantir l'accés humanitari a les poblacions afectades. Poc després, tant la UE com EUA van realitzar intents per mediar en el conflicte. El **JEM** va posar com a precondition que es desarmés a les milícies progovernamentals Janjaweed, un alto el foc, la finalització dels atacs aeris i una investigació internacional dels crims comesos a la regió, mentre la situació humanitària es deteriorava, fins al punt de ser qualificada per Nacions Unides com la pitjor crisi humanitària del món, amb desenes de milers de morts i centenars de milers de persones desplaçades. A l'abril es va arribar al Txad a un acord temporal d'alto el foc, i els dos grups armats van reclamar finalitzar amb la marginació de la regió i la seva inclusió en el procés de pau que el Govern portava a terme amb el SPLA al sud del país.

El procés de pau a Darfur durant 2005

Els diàlegs actuals no són només amb l'SLA, que s'ha unificat finalment amb el JEM, fet que s'espera pugui facilitar futures negociacions, sinó també amb l'NMRD, grup que va aparèixer més tard i que vol incorporar-se a la taula de diàleg que ara existeix a Abuja (Nigèria). Durant el primer trimestre de 2005, la situació va continuar estancada pel que fa al diàleg entre el Govern i els grups armats d'oposició SLA i JEM i l'NMRD. Malgrat haver-se celebrat al febrer una ronda negociadora al Txad, sota els auspicis d'aquest país i la UA, i arribar a l'acord de dur a terme noves negociacions a Nigèria, amb el recolzament explícit del Govern d'EUA, la situació no va millorar. Prèviament, el Representant Especial del Secretari General de l'ONU al país, J. Pronk, es va reunir a Eritrea amb representants del Govern i dels dos grups per preparar la reunió de Nigèria. Al març, el Govern va assegurar que l'establiment d'un nou sistema federal de govern permetria una solució real al conflicte de la regió.

Els grups armats, no obstant, van reafirmar la seva negativa a reprendre les negociacions amb el Govern, a no ser que els responsables de crims de guerra fossin jutjats per un tribunal internacional. A la fi de març, el Consell de Seguretat de l'ONU va decidir autoritzar al Fiscal General de la Cort Penal Internacional la persecució dels crims de guerra i de lesa humanitat comesos a Darfur. A mitjans d'abril, el Govern txadià va suspendre la seva participació com a mediador a les negociacions de pau, al considerar que el Govern sudanès estava donant suport a membres de grups armats d'oposició txadians. Davant la deterioració de la situació, els Presidents de Sudan, Egipte, Nigèria i Etiòpia es van reunir a Egipte per abordar les possibilitats de reiniciar les negociacions de pau entre el Govern i els grups armats SLA i JEM.

Al maig, ambdues parts van signar a Líbia, sota els auspicis de M. Gadaffi, un acord d'alto el foc que contemplava la facilitació de l'ajuda humanitària per a la regió. Posteriorment, a mitjans de juny, el Govern i els grups armats es van reunir a Abuja (Nigèria), reiniciant així una nova ronda de contactes directes, després de sis mesos, amb la mediació de la UA, liderats pel seu enviat especial, S. Ahmed Salim, i amb el suport directe de l'ONU, la Lliga Àrab, EUA, Regne Unit, França, Alemanya, Espanya i Noruega. A la fi de juny es van produir serioses tensions entre els mateixos equips negociadors dels grups armats, ja que ambdós grups van sofrir escissions i lluites pel liderat. Per la seva banda, la comunitat internacional es va comprometre amb 159 milions de dòlars durant la conferència de donants que es va celebrar a Etiòpia, on la UA va anunciar que en el termini de dos mesos triplicaria els efectius de la missió de manteniment de la pau desplegada a Darfur, fins a arribar a 7.700 efectius.

Finalment, les parts van signar a Nigèria una declaració de principis que contemplava un nou pla de seguretat, el retorn de la població desplaçada pel conflicte, el respecte cap a les diferències ètniques i religioses, i la redistribució equitativa dels recursos del país. Aquesta declaració es va assolir malgrat les tensions que provocava la presència en la reunió de representants dels Governos del Txad i Eritrea, rebutjada tant pels grups armats d'oposició com pel govern sudanès. La UE va nomenar la finlandesa P. Haavisto com a Representant Especial de la UE per a Sudan, amb l'objectiu de coordinar la missió de manteniment de la pau a Darfur. Cap a finals de juliol, l'SLA i el JEM van signar a Trípoli (Líbia) un acord pel qual es comprometien a posar fi als enfrontaments entre ambdós grups, acordant l'alliberament de presoners i el restabliment de la confiança i la coordinació.

A mitjans de setembre, el Govern sudanès i els dos grups armats van iniciar a Abuja (Nigèria) la sisena ronda de negociacions de pau, centrant-se en temes relacionats amb el repartiment del poder i dels recursos, així com el manteniment de la seguretat. En el transcurs de la ronda negociadora, el JEM va acordar cooperar amb el Govern del Txad i acceptar el seu rol de mediació. Diversos analistes van coincidir en assenyalar que una de les principals dificultats d'aquestes negociacions eren les divisions internes entre ambdós grups armats a causa de les disputes pel liderat. Al novembre es va iniciar a Nigèria la setena ronda negociadora. Cal destacar-ne el fet que l'SLA hi va participar de manera unificada, encara que amb representants d'ambdues faccions enfrontades, que es van aconseguir avenços en matèria de protecció de la població civil i accés a les víctimes, i que es van discutir, sense arribar a acords, el repartiment del poder polític, la gestió dels recursos i la qüestió de la seguretat.

Fets més significatius de l'any a Darfur

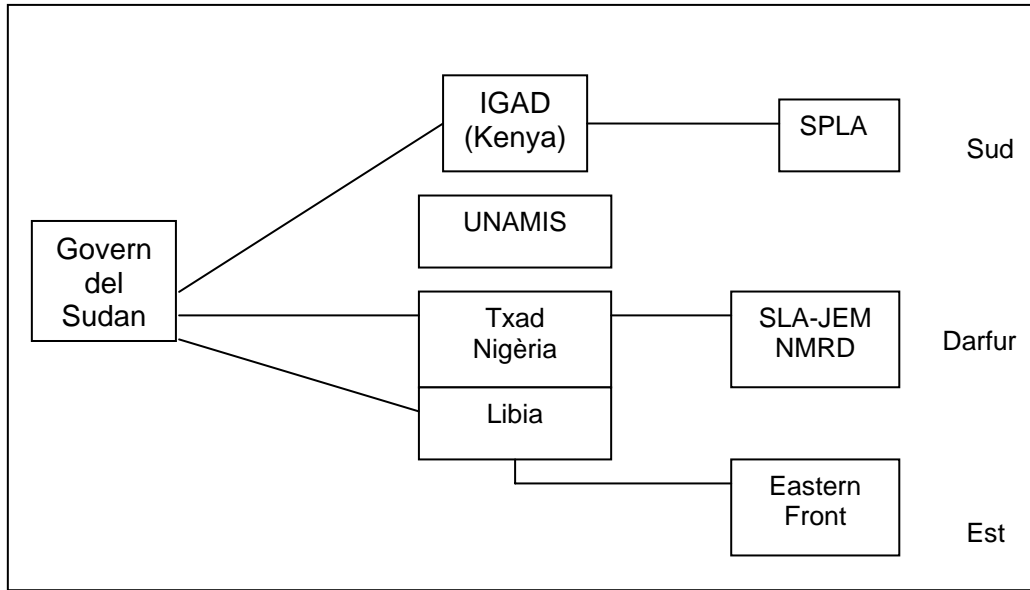
- Mediacions diverses del Txad, Nigèria i Líbia, i crisi per la mediació txadiana
- El Tribunal Penal Internacional decideix perseguir els crims de guerra comesos a Darfur
- Divisions internes en els grups armats
- Celebració d'una conferència de donants a Etiòpia
- La UE nomena una Representant Especial

c) El conflicte a l'Est del Sudan

A mitjans de 2005 va sorgir un nou front conflictiu al Sudan, quan l'anomenat **Eastern Front (EA)**, que agrupa els dos principals grups de l'est del país, el *Beja Congress* i el *Free Lions*, constituïts a principis d'any per denunciar la marginació històrica d'aquesta regió del Sudan, va manifestar al novembre que estaria disposat a emprendre negociacions amb el Govern des de Líbia, i sota els auspicis de la UA. La ronda de negociacions, que estava prevista per al desembre, es va posposar finalment al mes de febrer del 2006.

Pàgines Web

- Darfur Information Center (www.darfurinfo.org)
- Incore (www.incore.ulst.ac.uk/cds/countries)
- International Crisis Group (www.crisisweb.org)
- Reliefweb (www.reliefweb.int)
- Sudan Tribune (www.sudantribune.org)



c) Grans Llacs i Àfrica Central

BURUNDI

Context del conflicte

Des de la seva independència de Bèlgica, l'any 1962, s'han produït diversos esclats de violència, en especial els anys 1965, 1972 i 1988, que van ser reprimits per les Forces Armades controlades per la minoria tutsi

(13% de la població). El 1993, per primera vegada, es va escollir un president hutu per al país, M. Ndadaye, però fou assassinat el mateix any, fet que va desencadenar un nou episodi de violència entre els grups armats opositors hutus, les FDD i les FNL, per una banda, i el govern (controlat per les elits tutsis, si bé també participen sectors hutus) per l'altra. Des de llavors, el país s'ha vist colpejat per una guerra que ja ha provocat més de 300.000 morts, la meitat dels quals durant el primer any dels enfrontaments. El 1996 un nou cop d'estat va portar altra vegada a la presidència a P. Buyoya, que ja havia estat president colpista el 1987. A l'actualitat, només les Forces Nacionals d'Alliberament (**FNL**), fundades el 1979 per hutus refugiats a Tanzània i liderades per A. Rwsa des del 2001, romanen militarment actives contra el Govern, en el qual hi participa una coalició de forces que en els darrers anys han signat la pau.

<p>Població: 7,5 milions d'habitants IDH: 169 (de 177) Morts pel conflicte: 300.000 persones Població desplaçada: 117.000 persones Població refugiada: 500.000 persones (a Tanzània) Actors armats: FNL Facilitacions: Tanzània</p>
--

Antecedents del procés de pau

El 1998 van començar les converses de pau a Arusha (Tanzània), facilitades inicialment pel President de Tanzània, J. Nyerere, i més endavant pel de Sud-àfrica, N. Mandela. Les converses van cristal·litzar en l'**Acord de Pau d'Arusha, l'agost de 2000**, que va comportar reformes constitucionals i l'establiment d'un període de transició de 36 mesos. Dos importants grups armats d'oposició, el CNDD-FDD i les FNL, van rebutjar els acords i continuaren la lluita armada. Ambdós grups van patir escissions, cosa que va complicar la negociació amb cada un d'ells. Entre el 2000 i el 2003 van tenir lloc diverses rondes de negociació que van culminar amb la signatura d'acords de pau entre els diversos grups armats, principalment amb el CNDD-FDD i el Govern de transició establert per l'acord d'Arusha. Malgrat això, queden les **FNL**, que no accepten les negociacions de pau, tot i els primers intents fets de Gabon. Fins ara, tots els intents han fracassat. A l'octubre de 2002 es van fer unes converses a Tanzània, seguides d'una reunió a Suïssa el juny del 2003, unes converses a Nairobi el desembre de 2003, unes primeres converses directes als Països Baixos, al gener de 2004, i una reunió a Tanzània a l'abril del mateix any, on les FNL van mostrar disposició a celebrar converses amb la facilitació de la ONU, la UE i els EUA. Al juny de 2004 es va celebrar una nova reunió a Sud-àfrica, després que les FNL celebressin una trobada amb el Vicepresident d'aquest país. Els negociadors els van oferir tres mesos de termini per iniciar negociacions formals, amb l'amenaça d'incloure el grup a les llistes de grups terroristes. Cal esmentar igualment que a l'abril de 2003 es va crear la Missió Africana a Burundi (AMIB), i que al maig de 2004 el Consell de Seguretat va aprovar el desplaçament de l'Operació de Nacions Unides a Burundi (ONUB).

El procés de pau durant 2005

A començaments de l'any, respecte als contactes entre el Govern de Burundi i les FNL cal destacar els esforços per a impulsar un procés de pau des de Tanzània. Al febrer, les FNL van anunciar, per una banda, la seva disposició a entaular negociacions sense condicions prèvies, i per l'altra, el seu rebuig a la mediació tant del Vicepresident sud-africà i mediador oficial, J. Zuma (a qui acusava de no ser neutral) com del President ugandès i líder de la Iniciativa Regional de Pau, I. Museveni. La proposta de les FNL era que fos la Representant Especial del Secretari General de l'ONU al país, C. McAskie, la responsable de dur a terme la mediació durant les negociacions. A l'abril es va produir una trobada entre una delegació d'aquest grup i el Ministre d'Exteriors de Tanzània. Malgrat aquests contactes i el compromís de no interferir en el procés electoral, les FNL no van aturar ni els atacs contra la població civil ni els enfrontaments amb les FFAA. Tot i així, el President del Govern Nacional de Transició (GNT), D. Ndayizeye, i el líder de les FNL, A. Rwaswa, al maig van acordar cessar les hostilitats i entaular converses de pau, després de les trobades a Dar es Salaam (Tanzània), amb la presència del Ministre d'Exteriors d'aquest últim país.

La Representant Especial del Secretari General de l'ONU al país, C. McAskie, va recolzar aquests diàlegs i es va comprometre a donar suport al procés en marxa, principalment pel que fa a les qüestions de desarmament de les FNL. El President també va assenyalar que una Comissió Internacional de Pau i Reconciliació podria ser el millor espai per poder superar la situació del país. A mitjans de juny es van reprendre les converses a la capital tanzana sense assolir avenços significatius, ja que es van centrar en les acusacions mútues de violació de l'alto el foc acordat a mitjans de maig. A part de Tanzània, en les converses van participar representants d'EUA, Països Baixos, Sud-àfrica i Uganda, així com de la Iniciativa Regional per a la Pau a Burundi, la UA i la ONUB.

El Govern Nacional de Transició (GNT), finalment, va aprovar un pla de l'ONU per crear una comissió de veritat i reconciliació i un tribunal especial que investigarà i jutjarà les violacions de drets humans comeses des de la independència l'any 1962 fins al 2000. Malgrat això i les invitacions del nou Govern liderat pel partit hutu CNDD-FDD (sorgit dels diversos processos electorals celebrats entre juny i setembre, posant fi a la fase de transició), els intents per iniciar una negociació formal no han fructificat de moment. Les FNL van anunciar que no reconeixien l'actual Executiu de P. Nkurunziza, perquè el consideraven un Govern imposat per la comunitat internacional, i van reiterar la seva exigència històrica de negociar directament amb la comunitat tutsi, sol·licitant la presència de la comunitat internacional com a garant del procés.

A mitjans d'octubre, les FNL van patir una dissidència, quan 260 efectius d'aquest grup van anunciar que refusaven l'autoritat del líder històric, A. Rwaswa, a qui van acusar de nombroses violacions dels drets humans, i van manifestar-se a favor d'un diàleg amb el Govern. Diversos analistes consideren que aquesta facció, liderada per J.B. Sindayigaya, està sent instrumentalitzada pel propi Govern. A finals d'any el Secretari General de l'ONU va anunciar una disminució de les tropes de l'ONU, tot i assenyalar que romandrien desplegadas a les regions on les FNL tenen presència. El Ministre de Defensa, per la seva banda, va declarar que després de les darreres ofensives militars de desembre, les forces de les FNL havien quedat seriosament reduïdes.

La ruta afroeuropa de les FNL	
Dates	Llocs de reunió
2002 (octubre)	Tanzània
2003 (juny)	Suïssa
2003 (desembre)	Kenya
2004 (gener)	Països Baixos
2004 (juny)	Sud-àfrica
2004 (juliol)	(Representant ONU)
2005 (abril)	Tanzània
2005 (juny)	Tanzània

Fets més significatius de l'any
<ul style="list-style-type: none"> ○ Noves converses exploratòries des de Tanzània ○ Rebuig de les FNL a la mediació de Sud-àfrica i del President d'Uganda ○ Acusacions mútues de violació de l'alto el foc acordat ○ Les FNL prefereixen negociar directament amb la comunitat tutsi, no amb el Govern, al que acusen de ser imposat per la comunitat internacional ○ Es produeix una dissidència dins les files de les FNL

Pàgines Web
<ul style="list-style-type: none"> ○ All Africa (allafrica.com) ○ ICG (www.crisisgroup.org) ○ ONUB (www.un.org/Depts/dpko/missions/onub) ○ Reliefweb (www.reliefweb.int)

REPÚBLICA DEMOCRÀTICA DEL CONGO

Context del conflicte

La RD Congo és un país que durant el segle XX ha viscut immers en una situació de despotisme, absència i desintegració de l'Estat, i espoliació dels seus recursos naturals. Aquesta situació es va iniciar durant el període colonial belga i, excepte un breu interval posterior a la independència el 1960, va continuar durant més de 30 anys sota la dictadura de Mobutu Sese Seko,

Població: 57 milions d'habitants

IDH: 167 (de 177)

Morts pel conflicte: 3,5 milions de persones

Població desplaçada: 2.170.000 persones

Població refugiada: 462.000 persones

Actors armats: faccions dels grups armats inclosos en el Govern Nacional de Transició, milícies Mai-Mai, grups armats d'Ituri, grup armat d'oposició rwandès FDLR (antigues FFAA rwandeses i milícies Interahamwe)

Facilitacions: Ketumile Masire (Botswana), Líbia, Sud-àfrica, SADC, Nacions Unides, UA, Comunitat Sant Egidi

caracteritzada per la repressió contra la dissidència política, les greus violacions dels drets humans i l'enriquiment de les elits mobutistes a través de l'espoliació dels recursos naturals en benefici propi. El 1996, l'Aliança de Forces Democràtiques per a l'Alliberament del Congo (ADFL) de Laurent Desiré Kabila, amb el suport de Burundi, Ruanda i Uganda, va iniciar una rebel·lió contra Mobutu que va culminar amb la cessió del poder per part d'aquest el 1997. El 1998 Kabila va perdre el suport dels seus antics aliats, les veïnes Burundi, Ruanda i Uganda, que varen envair la RD Congo, amb l'excusa de garantir la seguretat de les seves fronteres, i van donar suport a diversos grups armats (RCD per part de Ruanda, i MLC per part d'Uganda) contra el Govern de Kabila, que també va rebre el suport de diversos països de la regió (Namíbia, Angola, Zimbabwe, Sudan i El Txad), en una guerra que ha causat al voltant de tres milions i mig de morts. L'espoliació dels recursos naturals del país (or, diamants, fusta i coltan) es converteix en el motor de la guerra i de la perpetuació de la presència de les FFAA estrangeres al país, negoci en el que hi han participat diversos països veïns i multinacionals occidentals, segons va destacar Nacions Unides.

Antecedents del procés de pau

La primera etapa del procés de pau es produí amb la signatura de **l'acord d'alto el foc de Lusaka al juliol de 1999** entre els diversos països i grups armats presents en el conflicte, amb la facilitació de l'organització regional SADC i principalment, de Sud-àfrica, permetent l'establiment de la missió de manteniment de la pau de l'ONU (MONUC) per supervisar l'alto el foc i promoure el desarmament de les milícies. Tanmateix, el conflicte va continuar a l'est del país, i no fou fins a l'assassinat de L. Desiré Kabila al 2001 i el relleu per part del seu fill, J. Kabila, quan aquest dinamitzà i promogué el **diàleg intercongolès (ICD)** celebrat a Sud-àfrica. L'ICD conduí a les negociacions dutes a terme entre els actors bel·ligerants a Sun City, que acabaren amb la signatura de **l'Acord Global i Inclusiu a Pretòria el desembre de 2002** i l'Acta Final de Sun City (que agrupa i resumeix els acords previs) l'abril de 2003. Paral·lelament, entre el 2000 i el 2002 es signaren altres acords de pau pels quals les diverses tropes estrangeres es retiraren del territori congolès, encara que posteriorment s'han produït acusacions, sobretot dirigides a Ruanda, de continuar intervenint militarment dins de RD Congo. L'Acta Final de Sun City comportà la integració del Govern i els grups armats d'oposició en el Govern Nacional de Transició

(GNT), en el qual J. Kabila mantingué el seu càrrec de President i s'establiren quatre vicepresidències, representant respectivament el Govern, l'MLC, l'RCD/Goma i l'oposició no armada. L'acord estableix una fase de transició de dos anys al terme de la qual s'hauran d'organitzar eleccions generals, i preveu la formació d'unes noves FFAA congolesees on s'integraran els diferents grups armats d'oposició. Malgrat això, han persistit els enfrontaments a les províncies de Kivu Nord i Sud, a Katanga i també al districte d'Ituri (província de Orientale, al nord-est del país) entre els grups armats locals i contra la presència de la MONUC. Ha prosseguit el reclutament de menors-soldat, la violència sexual com a arma de guerra i l'explotació il·legal de recursos.

El procés de pau durant 2005

A començaments d'any, pel que fa al conflicte que afecta les regions d'Ituri i Kivu de la República Democràtica del Congo, es va dur a terme la desmobilització de 6.000 efectius d'un dels sis grups armats de la regió, el FAPC. La MONUC es va enfrontar militarment amb diversos grups, desmantellant quatre camps de milicians i, després de finalitzar aquest programa de desarmament del FAPC, a l'abril va començar la recerca de membres del grup armat d'oposició FRPI que també operaven a Ituri. La MONUC va manifestar la seva preocupació pel retard en els programes de desarmament, desmobilització i reintegració, encara que a principis de juny ja s'havien desarmat 14.000 dels 15.000 milicians que es calcula que operaven a Ituri. Els Mai-Mai situats a la província de Katanga van accedir a desarmar els seus efectius i al mes de maig es va lliurar el líder d'un grup de les milícies Mai-Mai que operen a la província de Kivu Nord.

Pel que fa al conflicte entre RD Congo i Ruanda, al febrer va entrar en vigor un mecanisme de verificació conjunta de la frontera comuna acordat entre ambdós països per tal de posar fi a les violacions territorials. La UA i representants de països de la regió es van reunir a Etiòpia per estudiar la possibilitat d'enviar tropes per desarmar les milícies Interahawe i altres grups armats rwandesos establerts a la RD Congo. Finalment, al març el grup armat d'oposició rwandès FDLR va anunciar l'abandó de la lluita armada contra Ruanda i va condemnar el genocidi de 1994. Aquest grup, que té un mínim de 14.000 efectius, des de feia una dècada tenia la seva base a la RD Congo, des d'on llançava atacs periòdics contra Ruanda. El procés per arribar a l'acord de desarmament de l'FDLR va dur-se a terme amb la facilitació de la Comunitat de Sant Egidí. Arran de l'acord, es van produir divisions internes a l'FDLR i alguns grups van continuar atacant la població civil. El Representant Especial de la UE per als Grans Llacs, A. Ajello, va manifestar que la Unió podria donar suport militar contra les forces de l'FDLR que no es desarmessin. Davant la falta d'avenços, els Ministres de Cooperació Regional de la RD Congo, Ruanda i Uganda (reunits a Kigali sota la facilitació d'EUA) van donar de termini finals de setembre perquè l'FDLR procedís al seu desarmament definitiu, cosa que no va succeir.

Al novembre, les FFAA de la RD Congo i la MONUC van iniciar una operació militar a la regió del Kivu Nord contra l'FDLR i faccions no desarmades de les milícies Mai-Mai, amb resultats molt limitats. A finals d'any, el Representant Especial del Secretari General de l'ONU, L. Swing, va manifestar que ja s'havien repatriat uns 12.000 antics combatents de la RD Congo als seus països d'origen, 8.000 dels quals procedien de Ruanda (antigues FFAA i milícies Interahawe) i altres 2.000 d'Uganda, estimant que encara quedaven uns altres 10.000 combatents per repatriar.

Fets més significatius de l'any

- Enfrontaments de la MONUC amb diversos grups armats
- Entra en vigor un mecanisme de verificació conjunta de la frontera amb Ruanda
- La Comunitat de Sant Egidi facilita que l'FDLR abandoni les armes, tot i que el grup va dividir-se i finalment no va acabar de desarmar-se
- Repatriació de 12.000 combatents estrangers

Pàgines Web

- All Africa (allafrica.com)
- ICG (www.crisisgroup.org)
- IGAD (www.igad.org/sudanpeace/index.htm)
- MONUC (www.monuc.org)
- Reliefweb (www.reliefweb.int)

UGANDA

Context del conflicte

Des de l'any 1986 al nord d'Uganda existeix un conflicte entre el grup armat d'oposició *Lord's Resistance Army (LRA)*, dirigit per Joseph Kony, que es presenta com a posseïdor de poders sobrenaturals, que intenta derrocar el Govern d'I. Museveni. L'LRA pretén instaurar un

règim basat en els Deu Manaments de la Bíblia. Uganda viu un antagonisme de molts segles entre el sud i el nord. El nord, poblat fonamentalment per atxolis, és una zona marginada i abandonada pel Govern central, els membres del qual, com el President, són del Sud. El conflicte ha provocat desenes de milers de morts i el desplaçament de centenars de milers de persones, moltes de les quals han estat forçades a viure en "pobles protegits" en els que, no obstant, predomina la inseguretat. Els atacs de l'LRA contra la població civil, el segrest de menors com a soldats (30.000) i els combats entre l'LRA i les Forces Armades juntament amb les milícies progovernamentals ha provocat que una sisena part de la població del país s'hagi vist forçada a desplaçar-se.

A més, aquest conflicte té una important dimensió regional, ja que l'LRA, entre 1993 i 2002, va tenir les seves bases al sud del Sudan i rebia el suport d'aquest país, mentre que el govern ugandès proporcionava ajuda militar al grup armat d'oposició sudanès SPLA. Però des del 2002, el Govern del Sudan permet que les Forces Armades ugandeses penetrin al seu territori per perseguir les bases de l'LRA. Això va provocar que els combatents de l'LRA tornessin a Uganda i augmentessin les violacions dels drets humans i del dret internacional humanitari contra la població civil.

Antecedents del procés de pau

Des de 1994, quan la llavors Ministra per a la Pacificació del Nord d'Uganda, B. Bigombe, va dur a terme converses amb dirigents de l'LRA, que van quedar en res, hi ha hagut una dinàmica activa de diplomàcia paral·lela per part de grups religiosos i civils atxolis com Kacoke Madit, així com d'actors externs com la Comunitat de Sant Egidi o el Centre Carter. Kacoke Madit fou creada el 1996 per ugandesos a la diàspora, amb el propòsit d'assolir la pau per mitjans pacífics. A finals de 1997, el Govern ugandès va acceptar trobar-se amb una delegació de l'LRA, encara que sense resultats. L'any següent, l'*Acholi Religious Leaders Peace Initiative (ARLPI)* va iniciar un important treball de sensibilització per la pau, actuant com a mediatora i mantenint contactes regulars amb l'LRA. L'any 2000, Líbia i Egipte, en el marc d'una cimera de la Unió Africana, van intentar promoure mesures per a una pau regional reunint a Uganda i Sudan. Aquests esforços no van donar resultats positius, sobretot per la manca de confiança entre les parts, l'historial d'incompliment d'acords per part de l'LRA i la convicció per part del govern que pot acabar el conflicte per la via militar. L'any 2003, el president Museveni es va dirigir al Tribunal Penal Internacional per denunciar els màxims líders de l'LRA. Durant l'any 2004, l'LRA va demanar la mediació de l'ambaixador d'Uganda a la UA, el Govern va declarar una treva temporal per facilitar el diàleg, i Nacions Unides va mostrar el seu suport per a una eventual reintegració dels combatents de l'LRA

<p>Població: 28,8milions habitants</p> <p>IDH: 144 (de 177)</p> <p>Morts pel conflicte: 40.000</p> <p>Població desplaçada: 1,6 milions de persones</p> <p>Actors armats: Lord's Resistance Army (LRA)</p> <p>Facilitacions: Betty Bigombe (ex ministre), <i>Acholi Religious Leaders Peace Initiative (ARLPI)</i></p>

El procés de pau durant 2005

Les converses entre el govern i l'LRA durant la primavera, així com la intervenció del Tribunal Penal Internacional pel que fa a les sistemàtiques violacions del dret internacional humanitari per part de l'LRA, feien pensar que, a finals d'any, es donaven condicions una mica més òptimes per avançar cap a un procés de pau al nord d'Uganda, per més que els combats entre l'LRA i les FFAA continuaven.

La comissionada de pau del Govern, B. Bigombe, es va reunir diverses vegades amb els dirigents de l'LRA per formalitzar un possible procés de pau. Al febrer, el Govern va declarar una nova treva unilateral de diversos dies per facilitar els contactes amb el grup, i el seu portaveu i representant oficial a les converses, es va lliurar a les FFAA (desafiant les ordres del líder de l'LRA, J. Kony). A instàncies de la comissionada, Noruega va col·laborar en el procés, i el Regne Unit, Països Baixos i l'ONU van recolzar diverses iniciatives.

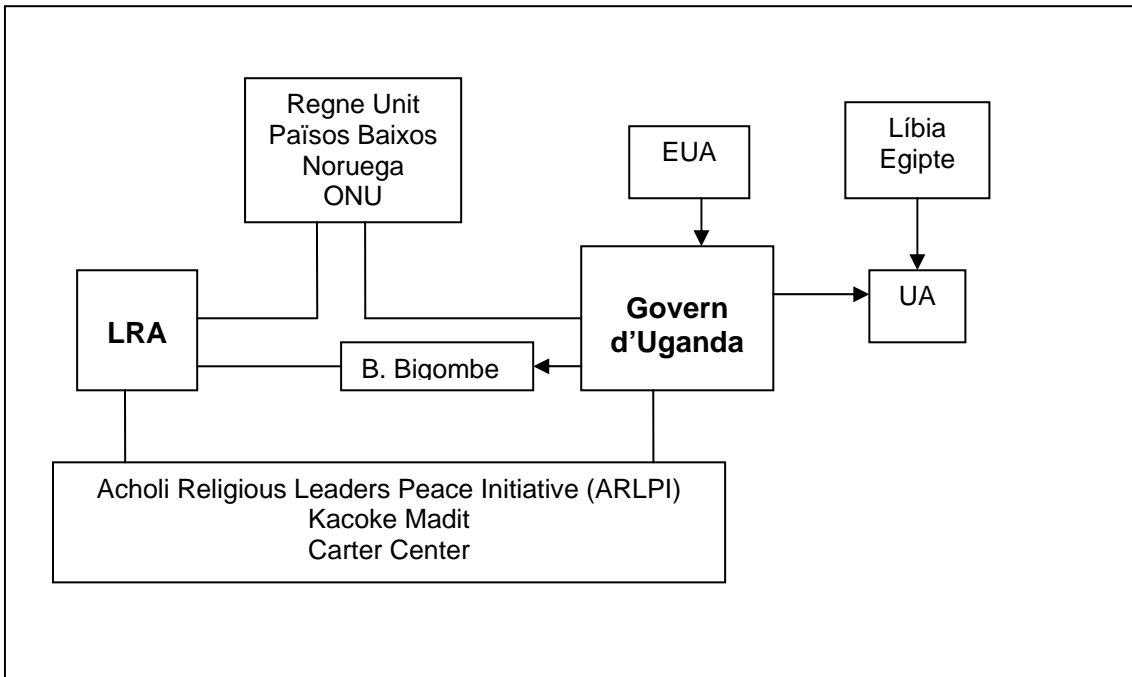
Per tal de relançar les converses de pau, el Govern de Noruega va enviar al mes de maig el diplomàtic H. Jacob Frydenlund al nord d'Uganda. Els mateixos dies, les FFAA van anunciar la mort d'un comandant de l'LRA que havia estat membre de l'equip negociador. Al juny, el President ugandès, I. Museveni, va declarar que concediria una amnistia al líder de l'LRA, J. Kony, en cas que posés fi a la lluita armada, si bé també va assenyalar que no era partidari de negociar amb grups terroristes. A primers de juny, les FFAA van alertar del ressorgiment d'un grup armat d'oposició, l'ADF, al sud-oest del país, però amb les seves bases a la RD Congo. Durant el tercer trimestre de l'any, la comissionada de pau va confirmar que l'LRA s'havia posat en contacte telefònic amb ella i que ambdues parts havien assenyalat la seva voluntat de reiniciar converses de pau, interrompudes al finalitzar el 2004. A l'octubre, el Tribunal Penal Internacional va anunciar ordres d'arrest per als cinc principals líders de l'LRA. Unes setmanes després, el vicecomandant de l'LRA, V. Otti, va demanar al Govern d'establir converses de pau, mostrant-se disposat també a comparèixer davant del TPI. A finals d'any, la presència de membres de l'LRA a l'est de la RD Congo va fer témer que el conflicte s'estengués a la regió ugandesa de Nil Oest.

Fets més significatius de l'any

- La Comissionada de Pau del Govern es reuneix diverses vegades amb l'LRA
- Noruega s'implica en el procés de pau
- El Tribunal Penal Internacional anuncia ordres d'arrest contra els líders del LRA
- Es produeix una important dissidència dins de l'LRA

Pàgines Web

- Reliefweb (www.reliefweb.int)
- Incore (www.incore.ulst.ac.uk/cds/countries)
- Kacoke Madit (www.c-r.org/km/about/main.htm) (www.km-net.org)
- Acholibreaks (www.acholipeace.org)
- Conciliation Resources (www.c-r.org)
- New Vision (www.newvision.co.ug)
- The Monitor (www.monitor.co.ug)



d) Altres zones d'Àfrica

ALGÈRIA

Context del conflicte

A mitjans dels 80 es va produir una seriosa crisi econòmica a causa de la caiguda dels preus del petroli, que va generar un fort descontentament social i crítiques als interessos de la

“nomenklatura” militar, que es beneficiava de la renda energètica. Molts joves consideraven els grups islamites com la solució. El 1989 es va crear el FIS (Front Islàmic de Salvació), que va guanyar les eleccions municipals de 1990 (55'4% dels vots) i les legislatives de desembre de 1991 (48% dels vots), catalitzant les aspiracions religioses, socials, polítiques i econòmiques de diversos sectors. Al gener de 1992, els generals van obtenir la dimissió del president i la dissolució del parlament, i van il·legalitzar el FIS. Aquest fet va ser l'inici d'una espiral de violència, repressió i aparició de diversos grups armats, així com de la contínua inestabilitat política. Des de 1992 es calcula que han mort més de 150.000 persones. El FIS va disposar d'un braç armat, el EIS (Exèrcit Islàmic de Salvació), que l'octubre de 1997 va decretar un alto el foc unilateral després de ser alliberats els seus dirigents, i que després va arribar a un acord amb el govern. Els altres grups armats importants van ser el GIA (Grup Islàmic Armat) i el **GSPC** (Grup Salafista per a la Prèdica i el Combat), creat el 1998, que posteriorment es va vincular a la xarxa terrorista d'Al-Qaeda.

Població: 32,9 milions
IDH: 103 (de 177)
Morts pel conflicte: 150.000
Actors armats: GSPC
Facilitacions: Comunitat de Sant Egidio

Antecedents del procés de pau

L'any 1994, el llavors president Zérroual va emprendre un diàleg amb els islamistes. A la fi d'aquell mateix any, la Comunitat de Sant Egidio va organitzar a Roma una reunió amb diverses personalitats polítiques i religioses, i una segona trobada al gener de 1995, de la que va sortir una Plataforma per a una solució política i pacífica a la crisi algeriana, que no obstant això va ser rebutjada pel govern.

A l'abril de 1999 va arribar al poder A. Buteflika, que va promoure la Llei de la Concòrdia Civil, aprovada per referèndum al setembre del mateix any, a la qual s'hi van acollir 5.000 activistes armats.

El procés de reconciliació durant 2005

Encara que no existeix un procés de pau, el President A. Buteflika va convocar al mes de setembre un referèndum per aprovar l'anomenada Carta per a la Pau i la Reconciliació Nacional. Aquest pla oficial preveu establir una amnistia parcial per a islamites detinguts i forces de seguretat de l'Estat i va rebre un ampli suport a les urnes, si bé les principals organitzacions de drets humans del país el van denunciar perquè no garantia la justícia.

ANGOLA (Cabinda)

Context del conflicte

Des d'abans de la independència del país al 1975, a la regió de Cabinda hi actua un grup armat, el FLEC, liderat per Nzita Tiago (exiliat a Europa), que ha estat perseguint la independència d'aquest enclavament de 300.000 habitants i 7.300 Km², molt ric en petroli (produeix el 60% del petroli d'Angola), on hi opera la companyia Cabinda Gulf Co., propietat de Chevron Texaco amb la participació de Total i Agip. L'aeroport té una línia directa amb Houston. El FLEC ha sofert diverses divisions i té uns 2.000 efectius. Compta amb delegats a Portugal, els Països Baixos, Bèlgica i França.

Població: 300.000 habitants
IDH: 160 (de 177)
Morts pel conflicte: uns 30.000
Població desplaçada: 25.000
Actors armats: FLEC
Facilitacions: església, FCD, UNPO

Antecedents del procés de pau

Durant l'any 2002, el govern portuguès va prometre deixar obrir una delegació del FLEC a Lisboa, després que aquest deixés en llibertat uns ciutadans portuguesos retinguts. El líder del grup, N. Tiago, va demanar la mediació del bisbe de Cabinda, Paulino Madeka, i el Govern va manifestar la seva disposició a negociar una autonomia per a la regió, tot i que el FLEC era partidari de realitzar un referèndum per decidir l'estatus polític de la regió. Al gener del 2003 es va celebrar a París una reunió exploratòria a París entre membres del FLEC i del Govern d'Angola. El FLEC va demanar la intermediació de l'organització regional SADC, i el Govern va oferir als membres del FLEC integrar-se a les FFAA nacionals. Mesos després, importants membres del grup van lliurar-se a les autoritats angoleses, posant de manifest la descomposició del FLEC. Diverses organitzacions van demanar una mediació de part de les esglésies. El 2004, diverses organitzacions de Cabinda es van reunir a Helvoirt (Països Baixos) i van formar el Fòrum de Cabinda per al Diàleg (FCD), amb presència del FLEC, i amb l'objectiu d'interlocutar amb el Govern d'Angola. A. Bento Bembe va ser designat President d'aquesta organització.

El procés de pau durant el 2005

Malgrat que el conflicte entre el Govern i el grup armat d'oposició FLEC es donava per quasi finalitzat a principis d'any, al segon trimestre es van reprendre els enfrontaments entre les FFAA i els membres del FLEC que encara estaven actius. Tot i que diversos grups de la societat civil van fer una crida al Govern perquè entaulés negociacions, durant la segona meitat de l'any va continuar la tensió i la inseguretat a Cabinda, amb ofensives de les FFAA contra el FLEC, de manera que els intents de reiniciar negociacions amb aquestes faccions es consideraven fracassats. El Secretari General del FLEC i President de l'FCD, A. Bento Bembe, va ser detingut als Països Baixos, el juny de 2005, acusat d'estar implicat en el segrest d'un ciutadà dels EUA el 1990. Alliberat a finals d'any, va tornar a Àfrica.

A començaments de 2006, no obstant, l'FCD va realitzar una reunió al Congo-Brazzaville, que va provocar un seriós malestar intern en el si del FLEC, fins al punt que el seu President, Nzita Tiago va convocar el Nkoto Likanda (fòrum tradicional per a prendre decisions) i va suspendre a A. Bento Bembe del seu càrrec de Secretari General del moviment i de President de l'FCD. Membres responsables del FLEC, no obstant, alertaven dies després del perillós aïllament del FLEC, degut al canvi de

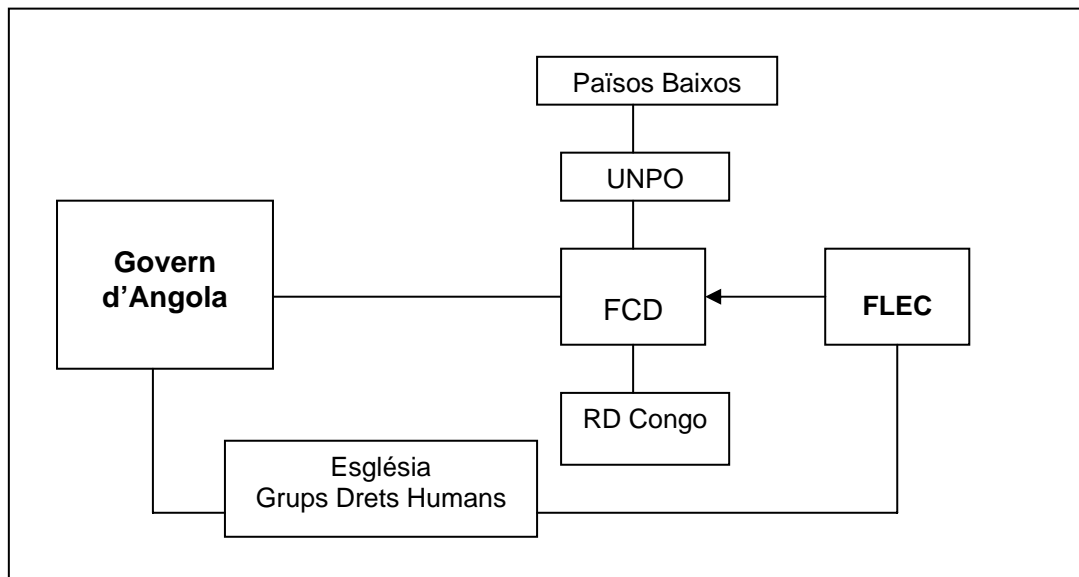
l'escenari internacional, els atacs aeris soferts el desembre als camps de refugiats de cabindesos situats a la RD Congo, i la manca de suport internacional, per la qual cosa no hi havia altra sortida que l'acció diplomàtica promoguda per A. Bento Bembe i l'FCD, que es va mostrar clarament disposat a negociar amb el Govern, que pocs dies abans havia presentat a l'FCD un Memoràndum d'Entesa per a la Pau i la Reconciliació a la Província de Cabinda, amb un estatus especial per l'enclau.

Fets més significatius de l'any

- Divisions internes en el FLEC
- Detenció temporal als Països Baixos del líder del FLEC
- Rol facilitador del Fòrum per al Diàleg de Cabinda (FCD)

Pàgines Web

- Cabinda Net (www.cabinda.net)
- Ibinda (www.ibinda.com)
- UNPO (www.unpo.org)



SÀHARA OCCIDENTAL

Context del conflicte

Antiga colònia espanyola fins al 1975, any que s'havia de celebrar un referèndum d'autodeterminació, el territori va ser envaït pel Marroc aquell mateix any, provocant la

Població: 250.000
Població refugiada: 150.000
Actors armats: Front POLISARIO
Facilitacions: Nacions Unides

fugida de gairebé la meitat de la població, que es va instal·lar a la zona algeriana de Tinduf, prop de la frontera amb el Sàhara Occidental, provocant una ruptura de les relacions entre Algèria i el Marroc. Des d'aleshores, el Marroc i els saharauis liderats pel Front POLISARIO van mantenir un enfrontament militar obert fins l'any 1991, quan es van concretar algunes de les gestions iniciades el 1988 per Nacions Unides, i que va permetre un alto el foc i el desplegament d'una missió de Nacions Unides (MINURSO). Des del 1991, no obstant, el Marroc ha incentivat la colonització del Sàhara per marroquinitzar-lo.

Evolució del procés de pau

Des que el 1991 es va assolir un alto el foc entre el Marroc i el Front POLISARIO, la gestió diplomàtica de Nacions Unides per obtenir un acord satisfactori entre ambdues parts no ha aconseguit els fruits esperats en cap de les etapes que ha viscut el procés. L'anomenat "Pla d'Arranjament" de 1991, que preveia la celebració d'un referèndum a curt termini, va quedar bloquejat al poc temps a causa de les al·legacions presentades pel Marroc, i malgrat que el 1997, mitjançant els Acords de Houston signats per ambdues parts, semblava que les negociacions podrien anar per bon camí. El cert és que nous bloqueigs per part del Marroc van desvirtuar allò que s'havia signat a Houston, cosa que va obligar l'Enviat Personal del Secretari General, J. Baker, a presentar el 2001 una nova proposta, o "Acord Marc", que concedia un notable avantatge a les exigències del Marroc, atès que plantejava per al Sàhara un règim autònom sota sobirania marroquí, plantejament que fou refusat de ple pel Front POLISARIO. El 2003, J. Baker va presentar una nova proposta, més equilibrada, que va ser acceptada pel Front POLISARIO com a punt de partida per a una negociació, però refusada aquesta vegada pel Marroc. El 2004, J. Baker va ser substituït per A. de Soto. El Govern del Marroc va manifestar que l'abril del 2006 presentaria al Consell de Seguretat una nova proposta d'autonomia per al Sàhara Occidental.

El procés de pau durant 2005

A principis d'any no s'havia assolit cap avenç per acostar posicions entre el Front POLISARIO i el Govern del Marroc. A la fi de gener, el Secretari General de l'ONU va manifestar que el conflicte podria deteriorar-se si no hi havia una major implicació de la comunitat internacional. Al març, el Rei del Marroc, Mohamed VI, i el President algerià, A. Buteflika, en el marc de la Cimera de la Lliga Àrab, es van reunir a Alger. Malgrat aquesta trobada, la situació durant el segon trimestre es va deteriorar enormement: a l'abril, el Secretari General de l'ONU va presentar un informe en el qual destacava la falta de millora en la negociació política, i el Consell de Seguretat va instar les parts a desbloquejar la situació. El Secretari General de l'ONU va rellevar el seu Enviat Personal per al Sàhara Occidental, A. de Soto, que posteriorment va ser substituït per Peter van Walsum. El Secretari General va nomenar també Francesco Bastagli com el seu Representant Especial. Poc després es van produir manifestacions de la població saharauí a Al-Aiun a favor de la independència, que van ser durament reprimides per les forces del Marroc. Les autoritats algerianes i espanyoles van assenyalar que

només la legalitat internacional i la supervisió de la MINURSO podrien esclarir les denúncies de greus abusos durant aquestes protestes.

Per tal de desbloquejar les negociacions, el Ministre d'Exteriors francès, Ph. Douste-Blazy, va proposar un diàleg polític directe entre el Marroc i Algèria. D'altra banda, cal destacar que el mes de setembre el Front POLISARIO va alliberar més de 400 presoners marroquins. No obstant, i a causa de l'estancament de la situació, el President de la República Àrab Saharai Democràtica, M. Abdelaziz, va afirmar a finals d'any que si el Marroc no acceptava la legalitat internacional i si l'ONU fracassava, el Front POLISARIO podria tornar a reprendre les armes.

Fets més significatius de l'any

- Relleu en el càrrec d'Enviat Personal del Secretari General de l'ONU
- Manifestacions de la població saharai a Al-Aiun a favor de la independència
- El Front POLISARIO allibera més de 400 presoners marroquins
- El Front POLISARIO amenaça de tornar a les armes

Pàgines Web

- ARSO (www.arso.org)
- Govern del Marroc (www.mincom.gov.ma/french/reg_vil/regions/sahara)
- MINURSO (www.un.org/Depts/dpko/missions/minurso)
- Nacions Unides (www.un.org/spanish/documents)
- RASD (www.spsrasd.info)

AMÈRICA

COLÒMBIA

Context del conflicte

El conflicte armat a Colòmbia té unes arrels molt profundes que van més enllà del sorgiment de les actuals guerrilles als anys 60. A la violència que caracteritza les relacions entre liberals i conservadors des del segle XIX fins a l'època del Frente Nacional (1958-1978) cal afegir-hi la repressió contra qualsevol opció política alternativa. Així, la política al servei del interès de l'elit, l'exclusió social i la manca d'opcions democràtiques d'oposició expliquen el sorgiment dels diferents grups guerrillers dels anys 60 i 70, entre ells les **FARC** i l'**ELN**, ambdós nascuts el 1964, i que a l'actualitat compten amb uns 17.000 i 4.000 efectius, respectivament. La violència s'agreujà amb l'aparició dels grups paramilitars (**AUC**) per dur a terme la lluita contrainsurgent. En aquest context de violència, cal afegir el fenomen de la producció i exportació de droga que ha fet més complex el conflicte. La població civil és la principal víctima del conflicte.

<p>Població: 45,6 milions habitants IDH: 69 (de 177) Població desplaçada: 2.000.000 Actors armats: FARC, ELN, AUC Facilitacions: (Nacions Unides), Església catòlica, Mèxic, Cuba, Espanya, Noruega, Suïssa, OEA</p>

Antecedents del procés de pau

Des dels anys vuitanta s'han anat produint múltiples esforços de construcció de pau, tant per part dels actors en conflicte com de la societat colombiana. El 1982, el President Betancur va convocar a les guerrilles a un acord de pau. Dos anys després, les **FARC** van ordenar un alto el foc que va durar formalment fins 1990, quan el President Gaviria va ordenar un atac al centre de comandament de les FARC. L'any 1991, després dels acords de pau amb diversos grups guerrillers, es va aprovar una nova Constitució que, formalment, consolidava l'estat de dret. El 1991 i 1992 es van celebrar trobades a Caracas i Tlaxcala (Mèxic) entre el Govern i la Coordinadora Guerrillera Simón Bolívar, de la que formaven part les FARC, l'ELN i l'EPL, però les converses del 1992 van quedar suspeses després de les FARC assassinessin un Ministre que tenien segrestat. El 1995, la Conferència Episcopal colombiana va crear la Comissió de Conciliació Nacional (CCN), i el 1997 el President Samper va proposar de crear un Consell Nacional de Pau, format per institucions i societat civil. Al gener de 1999, el Secretari General de Nacions Unides va anomenar J. Egeland com el seu primer delegat per a Colòmbia, que tres anys després seria substituït per J. Lemoyne.

El suport internacional a la recerca d'un procés de pau va tenir el seu punt àlgid durant el mandat del President A. Pastrana, que va mantenir la convicció que es podia negociar en mig del conflicte i sense un alto el foc. A finals de 1998, el President Pastrana va permetre la desmilitarització d'una àmplia zona del país per negociar amb les FARC, amb qui va acordar una Agenda de 12 punts, i posteriorment es va conformar una Taula Nacional de Diàlegs i Negociació, així com un Comitè Temàtic. El març del 2001 es va establir el Grup d'Amics del procés amb les FARC, conformat per Canadà, Cuba, Espanya, França, Itàlia, Mèxic, Noruega, Suècia, Suïssa i Veneçuela. El febrer del 2002, però, es va trencar definitivament el diàleg amb les FARC, després de diverses crisis i que aquesta guerrilla segrestés un avió.

Després del trencament de les negociacions amb les FARC, la conjuntura va canviar radicalment, doncs el nou president A. Uribe va arribar al poder amb un programa de "seguretat democràtica" basat en la militarització de la població civil i el combat militar

a les guerrilles, amb el suport dels EUA mitjançant el Pla Colòmbia. Des d'aleshores no s'han reprès les negociacions amb les FARC.

Les primeres negociacions entre el Govern i l'**ELN** daten del 1991 (Caracas i Tlaxcala). El 1998, les dues parts van signar a Madrid un acord de pau que preveia la celebració d'una Convenció Nacional. El mateix any, els negociadors de l'ELN es reuneixen a Magúncia (Alemanya) amb membres de la societat civil, signant l'Acord "Porta del Cel", centrat en aspectes humanitaris. El 1999, Govern i ELN van reprendre els contactes a Cuba, i l'any següent el Govern autoritza crear una zona de trobada al sud de Bolívar, amb l'acompanyament dels Països Amics d'aquest procés (Cuba, Espanya, França, Noruega i Suïssa). El juny del 2000, no obstant, el President Pastrana va donar per finalitzats els intents d'arribar a un acord amb aquest grup. El 2002, l'Alt Comissionat de Pau va realitzar noves rondes exploratòries amb l'ELN des de Cuba, i a mitjans de 2004 van iniciar-se noves converses exploratòries amb la facilitació de Mèxic.

Pel que fa a les Autodefenses Unides de Colòmbia (**AUC**), a l'agost del 2002 es va produir una reunificació de la majoria d'aquests grups paramilitars, per afrontar una negociació amb el Govern, i amb la mediació de l'església. El desembre d'aquell mateix any, les AUC van declarar un cessament d'hostilitats, i el Govern va nomenar una comissió de sis persones per explorar un possible diàleg. El juliol del 2003, finalment, Govern i AUC signen l'Acord de Santa Fe de Ralito, pel que les autodefenses es comprometen a iniciar una desmobilització total entre finals de 2003 i finals de 2005, desvincular-se del narcotràfic i concentrar-se en zones controlades per l'Estat.

Dins de les FARC les posicions militaristes dominen, mentre que l'ELN sembla més disposat a la negociació. Paral·lelament, les AUC, principals responsables de les violacions de drets humans contra la població civil, van iniciar un procés de desmobilització, ja que s'acollien a les dues condicions del govern per dialogar: cessament d'hostilitats i desmobilització sense negociació de continguts polítics.

El procés de pau durant 2005

A començament d'any va prosseguir la facilitació de l'ambaixador mexicà, A. Valencia, per assolir un acostament amb la guerrilla **Exèrcit d'Alliberament Nacional (ELN)**. Després d'una crisi temporal respecte al procés de facilitació, a la fi de març, aquest grup i el Govern colombià van intercanviar propostes encaminades a assolir una negociació directa des de l'exterior (a Mèxic o Cuba), superant l'etapa d'acostaments i iniciant un procés de pau, en el qual es reforçaria l'acompanyament internacional. Tot i la bona situació, sobtadament l'ELN va donar per finalitzada la facilitació mexicana, al desqualificar el paper de Mèxic pel seu vot contra Cuba a la Comissió de Drets Humans de l'ONU. No obstant, la guerrilla va ressaltar el paper facilitador alternatiu que podria jugar el Grup de Països Amics (Espanya, França, Suïssa, Noruega i Cuba).

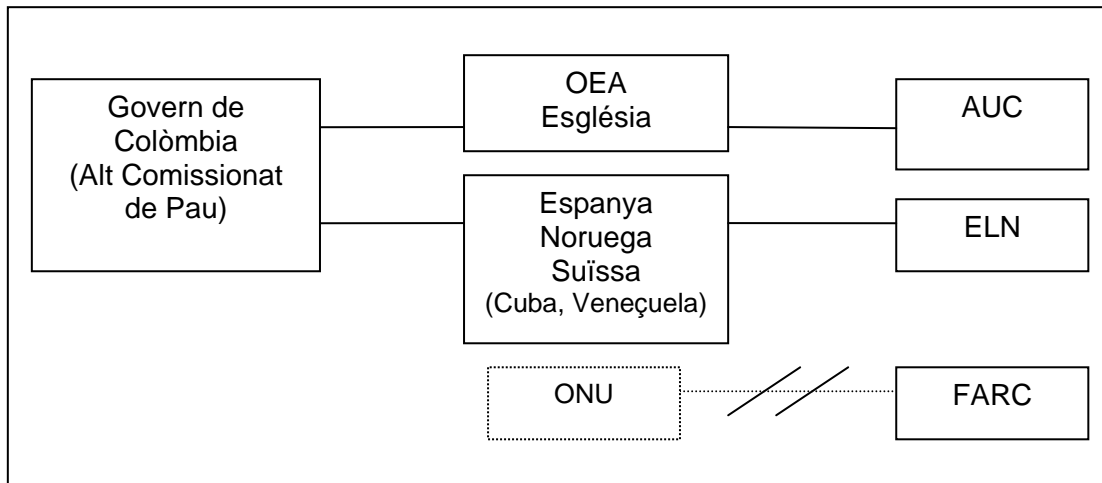
Durant el tercer trimestre van continuar les exploracions entre l'ELN i el Govern, discutint sobre la proposta governamental de crear una taula d'acostament a l'exterior (per un temps breu i definit) i sobre l'acompanyament internacional. Al setembre, el President, A. Uribe, va autoritzar la sortida de la presó del portaveu de l'ELN, F. Galán, per un període de tres mesos, amb la finalitat que pugui avançar converses amb tots els sectors de la societat civil colombiana, i com a resposta a una iniciativa ciutadana que va ser igualment aprovada per l'ELN. Aquest grup armat d'oposició havia assenyalat el que consideraven els cinc obstacles que bloquejaven l'inici d'un autèntic procés de pau: la negació del Govern de l'existència d'un conflicte armat; la crisi humanitària; les causes socials, polítiques i econòmiques del conflicte; l'absència

d'espais per a la participació de la societat civil; i la falsa negociació amb els grups paramilitars. Dies abans de finalitzar el termini, el Govern va renovar per tres mesos la llibertat del portaveu de l'ELN i va arribar a un acord amb aquesta guerrilla per dur a terme exploracions formals a Cuba durant el mes de desembre, amb l'acompanyament de Noruega, Espanya i Suïssa, en el que s'ha anomenat "taula d'acostament a l'exterior".

Pel que fa a les **Forces Armades Revolucionàries de Colòmbia (FARC)**, el Secretari General de l'ONU va suspendre al febrer la missió de bons oficis per a la recerca d'acostaments, després de sis anys d'activitat, ja que va reconèixer la impossibilitat de realitzar aquesta tasca i poder mantenir un contacte directe amb els responsables de la guerrilla. El Premi Nobel de la Pau i arquebisbe sud-africà, D. Tutu, va convidar els líders de les guerrilles a visitar Sud-àfrica per conèixer el procés de transició i reconciliació del país. La proposta va ser rebutjada per les FARC, encara que aquesta guerrilla va sol·licitar la configuració d'un nou grup de països amics per facilitar la recerca d'una sortida al conflicte armat.

Al maig va finalitzar oficialment la missió de J. Lemoyne com a Conseller Especial del Secretari General de l'ONU per a Colòmbia, el mandat del qual era intermediar entre l'Executiu i les FARC, per restablir les converses trencades al febrer de 2002. El Govern d'EUA va rebutjar una nova proposta de diàleg formulada pel portaveu de les FARC, R. Reyes, insistint que no negocia amb terroristes. Pel que fa a l'acord d'aspectes humanitaris, el Govern va llançar diverses propostes, que van ser rebutjades per les FARC. Aquestes van insistir a realitzar les trobades a dos municipis on les forces de seguretat es retiessin durant les converses per garantir la seguretat, condició que el Govern no va acceptar. Així mateix, les FARC van rebutjar una proposta de l'Església Catòlica per tal d'iniciar un prediàleg a l'exterior i sense condicions. A mitjans de desembre, no obstant, el Govern va acceptar una proposta presentada per la Missió Tècnica Exploràtoria – conformada pels governs de França, Suïssa i Espanya – en la que s'estableix un sistema de seguretat que podria permetre als representants del govern i de les FARC de trobar-se en una zona de 180 km² propera al municipi de Pradera (Valle). Aquesta proposta no va ser acceptada finalment per les FARC.

En relació al procés de desmobilització de les **Autodefenses Unides de Colòmbia (AUC)**, a principis d'any eren uns 1.600 els efectius desmobilitzats, quan el procés es va estancar per la discussió dels diversos projectes sobre el marc jurídic a aplicar als antics combatents. Durant la primera meitat de l'any es van dur a terme debats públics per a la redacció d'una Llei de Justícia i Pau que regulés el procés, que va suposar discussions també dins de les pròpies files governamentals. D'altra banda, una comissió de la UE va visitar els 15 municipis dels Montes de María, per estudiar la possibilitat d'impulsar un tercer laboratori de pau a la regió, mentre seguia en marxa el procés de desmobilització. El President, A. Uribe, va aprovar la polèmica Llei de Justícia i Pau, un mes després que fos aprovada pel Congrés. En compliment d'aquesta Llei, el Govern va establir una Comissió de Reparació a les Víctimes d'accions de grups il·legals. A finals d'any es va produir una nova crisi en el procés i, en conseqüència, es van aturar les desmobilitzacions. Finalment, el President va autoritzar allargar el termini previst per aquest procés, i sembla que aquest podria finalitzar el primer trimestre del 2006. Per la seva banda, l'OEA va augmentar el pressupost i l'equip de persones encarregades de verificar el procés de desmobilització. A finals de desembre, s'havien desmobilitzat 15.600 membres de les AUC.



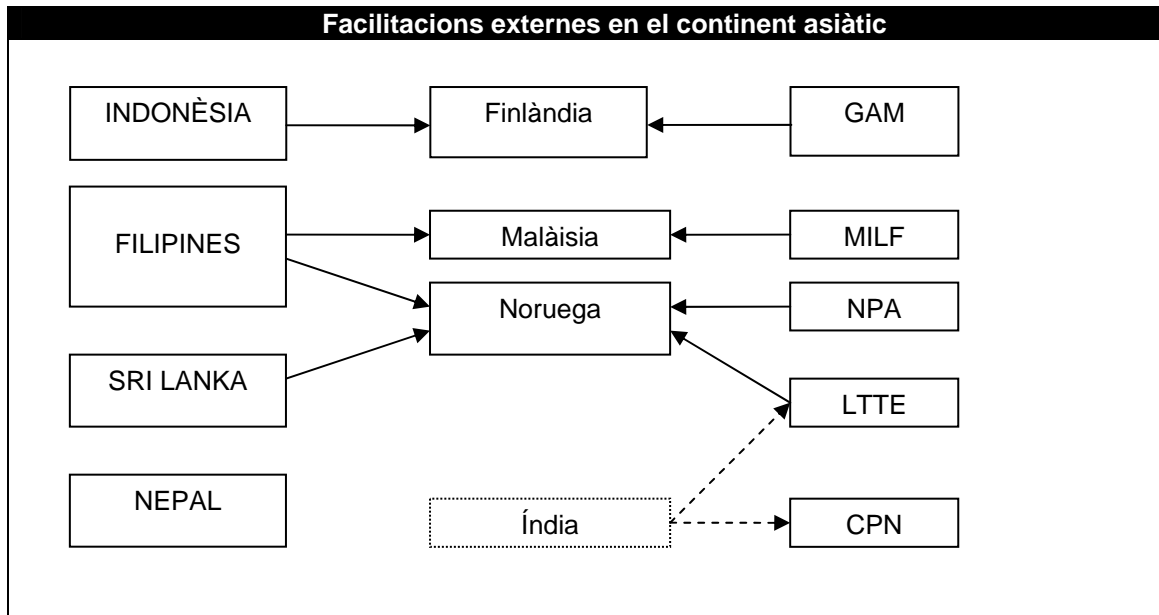
Fets més significatius de l'any

- Govern i ELN inicien a Cuba exploracions per negociar
- Els grups paramilitars (AUC) desmobilitzen la major part del seus efectius
- S'estableix una Comissió de Reparació a les Víctimes
- Finalitza la missió de bons oficis del Conseller Especial del Secretari General de l'ONU, sense aconseguir obrir un procés amb les FARC

Pàgines Web

- Alto Comisionado para la Paz (www.altocomisionadoparalapaz.gov.co)
- El Colombiano (www.elcolombiano.terra.com.co/pd.asp)
- El Espectador (www.elespectador.com)
- El Tiempo (eltiempo.terra.com.co/coar/noticias/index.htm)
- ELN (www.eln-voces.com)
- FARC (www.anncol.org)
- Fundación Ideas para la Paz (www.ideaspaz.org)

ÀSIA I PACÍFIC



(La inclusió de l'Índia en el quadre obeeix a la seva voluntat de jugar en el futur un rol actiu en els processos de Sri Lanka i Nepal)

a) Àsia Meridional

ÍNDIA

a) Andra Pradesh

Context del conflicte

Població: 80 milions d'habitants
IDH (Índia): 127 (de 177)
Morts pel conflicte: 8.000
Actors armats: CPI

El 1967 es va iniciar una insurrecció camperola d'inspiració maoista a la localitat de Naxalbarri (d'on prové el nom de "naxalita") que es va propagar a una dotzena d'estats, i a la regió d'Andra Pradesh el 1968, afectant especialment els grans propietaris i membres de la policia. El grup més important és el People's War Group (PWG), fundat el 1980, i que després de fusionar-se amb un altre grup l'any 2004 es canviaria el nom i passaria a dir-se **CPI**. Compta amb uns 2.500 efectius, manté relacions amb l'LTTE de Sri Lanka, i ha patit diverses escissions.

Antecedents del procés de pau

L'any 2002, el Govern i l'actual CPI van decretar un alto el foc i van iniciar converses. El CPI va nomenar els escriptors V. Rao i B. Gadar com els seus emissaris per negociar amb el Govern, que van dimitir aviat degut a l'assassinat de dos dirigents del grup armat implicats en les negociacions. A mitjans de 2004, el Govern va convidar el CPI a mantenir converses de pau, i el grup va exigir un alto el foc i la retirada de càrrecs contra els seus líders, cosa que va fer el Govern, qui per la seva banda va anunciar la creació d'un Comitè Conciliatori per facilitar les negociacions. L'alto el foc es va mantenir fins a finals d'any. El CPI es va negar reiteradament a lliurar les armes durant les converses.

El procés de pau durant 2005

A principis d'any es van trencar les converses de pau amb el grup naxalita **CPI**, després de la mort a mans de la policia d'un dels seus membres i també de la detenció d'alguns dels seus líders. Al març, el Govern va manifestar el seu desig de reprendre les converses i la presidenta del Partit del Congrés, S. Gandhi, va fer una crida al CPI perquè reobris les negociacions. Durant la primera meitat de l'any van continuar tancades les possibilitats de reprendre les converses amb el CPI i al mes d'agost, el Govern va il·legalitzar el CPI, després d'un atemptat perpetrat per aquest grup.

Fets més significatius de l'any

- Inseguretat per negociar
- Nova il·legalització del CPI

b) Assam

Context del conflicte

Assam és una regió del nord-est de l'Índia, a la que hi han arribat nombrosos immigrants procedents de Bangladesh, la qual cosa ha creat una sèrie de grups nacionalistes que busquen l'alliberament de la regió. El més important és l'**ULFA**, creat el 1979, d'inspiració maoista, i que va optar per la lluita armada a partir del 1989. El 1994, 4.000 dels seus militants van abandonar el grup, però sense deixar les armes, i atacaren les bases de l'**ULFA** situades al Bhutan. Per conversar amb el Govern, l'**ULFA** demana negociar a l'exterior i amb observadors de l'ONU. Realitza atemptats contra interessos petrolers de la regió.

Població: 32 milions d'habitants

IDH (Índia): 127 (de 177)

Morts pel conflicte:

Actors armats: ULFA, NDFB

Facilitacions:

ULFA: R. Goswani, Grup Consultiu del Poble

L'altre grup important és l'**NDFB**, creat el 1988, i que agafa les armes a partir del 1992. Lluiten també contra els immigrants de Bangladesh, que són musulmans, i persegueixen crear "Bodoland", un estat autònom separat d'Assam. També té bases al Bhutan i compta amb uns 3.500 membres, molts d'ells cristians. A la regió hi ha altres grups (BLT, UPDS i DHD) que han arribat a acords d'alto el foc amb el Govern.

Síntesi del procés de pau

El 1993 hi va haver intents de solució per a les demandes del poble Bodo, amb la signatura d'un acord amb grups Bodos moderats per crear un Consell Autònom Bodo, acord però que no va rebre el suport de l'**NDFB**, grup que no va iniciar noves exploracions amb el Govern fins al 2002. En tot cas, al 2003 es va signar un acord que va permetre finalitzar amb onze anys d'enfrontaments entre el Govern i el grup BLTF-BLT (Bodo Liberation Tigers) i, també al 2003, el Govern va signar un acord d'alto el foc amb el grup DHD, fundat el 1995, i que defensa la independència del poble Dimasa. Aquest grup i el Govern van formar un Joint Monitoring Group per respectar allò que s'havia acordat.

L'ULFA va mostrar-se contrari a l'acord del 2003 entre el BLT i el Govern. A mitjans del 2004, no obstant, va realitzar aproximacions amb el Govern, de cara a unes possibles negociacions.

El procés de pau durant 2005

Durant l'any hi ha hagut diversos intents d'establir un diàleg formal amb l'ULFA, sense que els combats entre aquest grup i les FFAA cessessin. Al febrer, la facilitadora d'aquest procés, l'escriptora R. Goswami, es va dirigir al Govern perquè retirés la precondició establerta a l'ULFA de renunciar a la violència per iniciar el diàleg. Dies després, el Govern va llençar una nova oferta de diàleg, a la qual l'ULFA va respondre afirmativament sempre i quan es contemplés la qüestió de la sobirania, aspecte que el govern va rebutjar. A la fi de febrer, el portaveu de l'ULFA i un altre dirigent es van lliurar a la policia. A l'abril, el Govern va oferir una amnistia a tots els grups armats que lliuressin les armes, i el Primer Ministre va fer una crida a l'ULFA perquè renunciés a la violència i contribuís a la democràcia. L'ULFA va enviar una carta al Govern, a través de la facilitadora R. Goswami, sol·licitant l'alliberament de quatre dels seus dirigents. Al mateix temps, es va dirigir al President d'EUA, instant-li que pressionés el Govern indi perquè posés fi al conflicte armat. Al setembre, l'ULFA va anunciar la designació d'una delegació de ciutadans de la seva confiança (o Grup Consultiu del Poble) per mantenir contactes amb el Govern indi, amb la facilitació de l'escriptora R. Goswami i de l'antic futbolista R. Phukan. Aquest Grup Consultiu es va comprometre a dur a terme consultes amb la societat civil i traslladar les conclusions al Govern. El Primer Ministre de l'Índia, M. Singh, es va comprometre a suspendre les operacions armades contra l'ULFA, i el Primer Ministre d'Assam, T. Gogoi, va assenyalar a finals d'any que es comprometia a garantir la seguretat de la delegació de l'ULFA que participés en unes negociacions, que a més es podrien celebrar a qualsevol lloc.

Pel que fa al grup armat d'oposició **NDFB**, si bé el primer trimestre de l'any es van endarrerir els contactes pel retard en la designació d'enviats i per problemes de comunicació, al mes de maig es van iniciar converses entre els tres representants de l'NDFB i el Govern de l'Índia i de l'estat d'Assam i van acordar un alto el foc. Aquest acord, que posava fi a la violència dels últims 18 anys, tenia validesa per un període d'un any i establia la creació d'un grup conjunt de supervisió de l'alto el foc. L'NDFB va anunciar al mes de setembre que portaria a terme consultes amb la població civil, abans de finalitzar la seva llista de demandes al Govern indi per a la celebració de negociacions de pau formals, sense renunciar a la seva demanda d'alliberament del territori de Bodoland.

Respecte als altres grups, a principis d'any es van celebrar rondes de negociacions amb el grup armat d'oposició DHD. A mitjans de juny, el DHD i l'UPDS van anunciar una imminent nova ronda de converses de pau amb el govern indi. Cada grup es va reunir amb l'Executiu per separat.

Fets més significatius de l'any

- Intents d'obrir negociacions amb l'ULFA, que ha patit dissidències internes
- L'ULFA crea un Grup Consultiu per mantenir contactes amb el Govern
- El Govern es compromet a suspendre les operacions armades contra l'ULFA
- L'NDFB i el Govern signen un acord d'alto el foc. Aquest grup també decideix realitzar consultes amb la població civil sobre les seves demandes

c) Nagalàndia

Població: 2,2 milions d'habitants IDH (Índia): 127 (de 177) Morts pel conflicte: 2.000 Actors armats: NSCN (IM) Facilitacions: Kreddha (Països Baixos), Primer Ministre de Mizoram, Tailàndia

Context del conflicte

El conflicte de Nagalàndia és un dels més antics de l'Índia, doncs es tracta de tribus tibetano-birmanes cristianitzades que lluiten per la seva independència des dels anys 50. El grup més important és el Consell Socialista Nacional de Nagalàndia (**NSCN**), fundat el 1980, i que va patir una escissió el 1988, dividint-se entre l'NSCN (K), que opera al nord de l'estat, i l'**NSCN (IM)**, més implantat al sud, amb uns 4.500 efectius i amb un fort component de fonamentalisme cristià. Aquest darrer grup té els seus líders exiliats a Tailàndia, i disposa d'una important diàspora als Països Baixos i a Irlanda.

Antecedents del procés de pau

L'NSCN (IM) va declarar un alto el foc el 1997, que manté fins l'actualitat. El 2003 es van dur a terme negociacions a Tailàndia i la capital de l'Índia entre el Govern i aquest grup, i el 2004 amb el Primer Ministre de l'estat de Mizoram, que va actuar com a facilitador en unes converses fetes a Tailàndia. També es van reunir a Amsterdam per definir les modalitats de la renovació de l'alto el foc. A l'agost del 2004, i després de dues noves reunions a Tailàndia, l'NSCN-IM va fer el gest de felicitar a la població índia, per primera vegada, en ocasió del dia de la independència.

El procés de pau durant 2005

Durant l'any van prosseguir les converses amb el grup armat d'oposició NSCN (IM), els líders del qual es van traslladar dels Països Baixos a Nova Delhi per negociar amb el Govern. Des que van començar les negociacions el 1997 i van decretar un alto el foc, ambdós bàndols han realitzat 45 rondes de consultes. El grup armat manté la seva reivindicació d'integrar tots els territoris habitats per població naga en una única entitat territorial i establir una federació entre l'Índia i Nagalàndia. Al juny, l'NSCN (IM) va acusar el Govern de violar l'alto el foc vigent fins a finals de juliol, i alguns dels seus dirigents van manifestar que abandonarien el país si no es produïen avenços substancials en les negociacions. El Govern va manifestar que podria estar considerant la possibilitat d'incorporar a les negociacions a representants dels estats d'Assam, Arunachal Pradesh i Manipur, i crear una comissió fronterera.

La darrera de les tres rondes de negociació amb el Govern es va produir el mes de desembre a Bangkok, on ja havia realitzat unes rondes consultives amb diferents ONG, proposant establir unes "relacions federals" amb l'Índia, a més d'establir unes forces de defensa conjuntes, integrar les àrees amb població naga i disposar d'una bandera pròpia. La propera ronda s'havia de celebrar al gener de 2006. En cas de fracassar les negociacions els líders d'aquest grup van manifestar que convocarien un referèndum entre el poble naga, atès que no renunciaven a la creació d'una entitat territorial que agrupi les regions habitades pels naga. En aquestes negociacions hi està col·laborant l'organització holandesa Kreddha, formada per analistes en resolució de conflictes i liderada per Michael C. Van Walt Praag, antic Secretari General de la *Unrepresented Nations and Peoples Organization* (UNPO).

Fets més significatius de l'any

- Negociacions entre l'NSCN (IM) a l'Índia i Tailàndia
- Facilitació d'una organització holandesa
- Possibilitat de crear una comissió fronterera

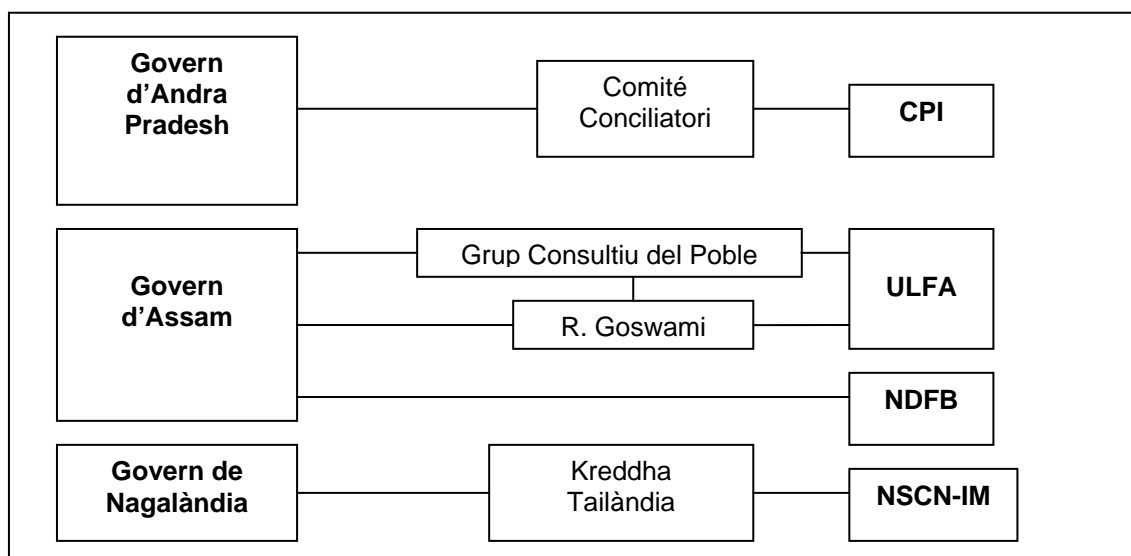
d) Processos de pau a d'altres estats de l'Índia durant 2005

A l'estat de **Manipur**, durant l'any 2005 el Govern va rebre diverses ofertes de negociacions de pau per part de diversos grups armats d'oposició.

A l'estat de **Tripura**, si bé a mitjans d'any es va especular que el grup armat d'oposició BNLF (que també opera als estats d'Assam i Mizoram), podria lliurar les armes, a finals d'any no s'havia avançat en aquesta direcció. D'altra banda, el líder d'una facció del grup armat d'oposició NLFT (NB) es va escindir i va crear un nou grup armat, IFMOT. Aquest fet va suposar l'abandonament del procés de pau iniciat amb el Govern indi, qui va acusar Bangladesh de donar suport al nou grup. El Govern de l'Índia va anunciar que destinaria un pressupost addicional per a la reinserció dels membres de l'NLFT (NB) en procés de desmobilització.

Pàgines Web

- www.rediff.com/news
- www.andhanews.net
- www.northeastvigil.com/news
- Assam Tribune (www.assamtribune.com)
- Frontline (www.flonnet.com)
- Hindustan Times (www.hindustantimes.com)
- IDSA (www.idsa.in)
- IPCS (www.ipcs.org)
- SATP (www.satp.org)



ÍNDIA – PAKISTAN (Caixmir)

Població: 10 milions (Caixmir) Morts pel conflicte: 35.000 persones Actors: APHC, Hizbul Mejahideen Facilitacions: ---

Context del conflicte

El conflicte entre Índia i Pakistan per la regió de Caixmir es remunta a la partició de 1947, quan ambdós països van independitzar-se del Regne Unit i el Caixmir va quedar repartit entre l'Índia (Estat de Jammu-Caixmir), Pakistan i la Xina. L'Índia reivindica els territoris controlats pels altres països argumentant que eren territoris administrats pel maharajà de Caixmir, mentre que Pakistan reivindica una part de la zona sota control indi per motius d'identitat musulmana. Des de llavors hi ha hagut tres moments amb enfrontaments armats (1947, 1948 i 1965). L'ONU va crear una missió d'observació UNMOPIG, que segueix activa, amb observadors internacionals a la Línia de Control. A finals dels 80 es va intensificar la tensió amb el risc afegit de les armes nuclears, que ambdós països tenen.

El conflicte té, doncs, dues dimensions: una interestatal, amb la disputa de frontera entre Índia i Pakistan per la regió de Caixmir, que es manifesta en contínues infiltracions de grups pakistanesos a través de la frontera; i l'altra, intraestatal, la lluita dels grups armats d'oposició musulmans dins de l'Estat indi de Jammu-Caixmir contra el poder central de l'Índia. Alguns d'aquests grups lluiten per la independència d'un Caixmir unificat, mentre que altres ho fan per la integració d'aquest estat indi al Pakistan. L'any 1992 van constituir una coalició *All Party Huriyat Conference (APHC)* que reclama un referèndum amb supervisió internacional, tal com ja van recollir les primeres resolucions del Consell de Seguretat. D'altra banda, el control de les conques dels rius del Punjab són també motiu de disputa.

Antecedents del procés de pau

L'Índia s'ha negat sempre a qualsevol mediació internacional, prefereix un diàleg directe bilateral, no és partidària de modificar els límits territorials i compta amb el recolzament de la Xina. En canvi, Pakistan és partidari d'internacionalitzar qualsevol procés de pau i, sobre la base del dret a l'autodeterminació, reclama la celebració d'un referèndum sota control de l'ONU, si bé darrerament ha declarat que podria renunciar-hi. Per la seva banda, EUA ha dut a terme algunes tasques de mediació amb l'interès que la disputa es resolgui per tal que les FFAA del seu aliat a la regió – Pakistan-puguin dedicar-se a la lluita contra Al-Qaeda. L'aspecte més destacat d'aquest conflicte és la dinàmica de creació de mesures de confiança per ambdós costats i el model de procés que es coneix com a *composite dialogue* i que consisteix en abordar totes les disputes en un únic procés, de manera que els avenços són en matèries diverses alhora, i si bé és lent arribar a acords, després aquests són de difícil marxa enrere.

El procés de pau durant 2005

Malgrat la dinàmica positiva i els avenços ininterromputs dels últims anys, durant el 2005 no es van donar els passos significatius esperats en qüestions substantives del contenciós entre l'Índia i Pakistan per la regió de Caixmir. En qualsevol cas, ambdós

països van continuar intensificant les mesures de confiança que van iniciar fa dos anys i que han conduït a la discussió sobre propostes per desmilitaritzar Caixmir i introduir un model d'autogovern a la regió. El Govern indi, a començaments d'any, va anunciar la creació d'un comitè per explorar la possibilitat de concedir major autonomia a la regió. Al llarg de l'any van prosseguir els contactes bilaterals que van generar confiança entre les parts: van tenir lloc visites mútues dels Ministres d'Exteriors, ambdós països van restablir una línia d'autobús per unir les dues caixmirs (suspesa des de feia 60 anys) i van acordar l'alliberament de més presoners, l'augment d'intercanvis comercials, així com la col·laboració en el control de narcòtics, tràfic marítim i altres temes econòmics, polítics i humanitaris.

Com a aspectes simbòlics, el Govern indi va convidar al març el President pakistanès a assistir a un partit de criquet entre ambdós països a l'Índia. D'altra banda, grups pacifistes indis i pakistanesos van celebrar una marxa conjunta des de Delhi (Índia) fins a Lahore (Pakistan), seguint una ruta sufí del segle XIII. Representants de l'APHC (coalició que agrupa els principals partits independentistes caixmirs) es van reunir amb el President pakistanès, P. Musharraf, i el Primer Ministre indi, M. Singh, durant la visita del primer a Delhi amb resultats satisfactoris per ambdues parts. El Govern indi, a més, va permetre per primera vegada que els principals capdavanters d'aquesta coalició visitessin Pakistan per mantenir converses amb el Govern d'aquest país. La facció moderada de l'APHC va expressar la seva voluntat d'iniciar negociacions amb el Govern indi.

Durant la segona meitat de l'any les relacions entre ambdós països van continuar millorant amb acostaments importants com la trobada d'ambdós líders a l'Assemblea General de l'ONU. En aquesta reunió van abordar, entre d'altres temes, la construcció d'un gasoducte entre Iran i l'Índia que travessaria Pakistan i asseguraria el subministrament energètic als dos països; la construcció de la presa de Baglihar; el manteniment de converses entre el Govern indi i els líders moderats de l'APHC; i l'acord de no construir nous punts militars a la frontera.

El Primer Ministre indi va acceptar també visitar Pakistan. Va ser igualment destacat l'assenyalament del President pakistanès, en el sentit que la disputa pel control de Caixmir podria resoldre's mitjançant una major autonomia per a la regió, coincidint amb unes declaracions del Primer Ministre indi, qui va assenyalar que una Caixmir sense fronteres definides i una major autonomia per a les zones administrades per l'Índia serien mesures que podrien ajudar a resoldre el conflicte, afeblint la demarcació fronterera per restar-li rellevància. Per la seva banda, Pakistan va sol·licitar al Banc Mundial que nomenés un expert independent per arbitrar en la disputa per la construcció de la presa de Baglihar, a la zona de Caixmir administrada per l'Índia. El Banc Mundial va nomenar un mediador suís per Baglihar, i van començar les negociacions sobre la disputa per la glacera de Siachen.

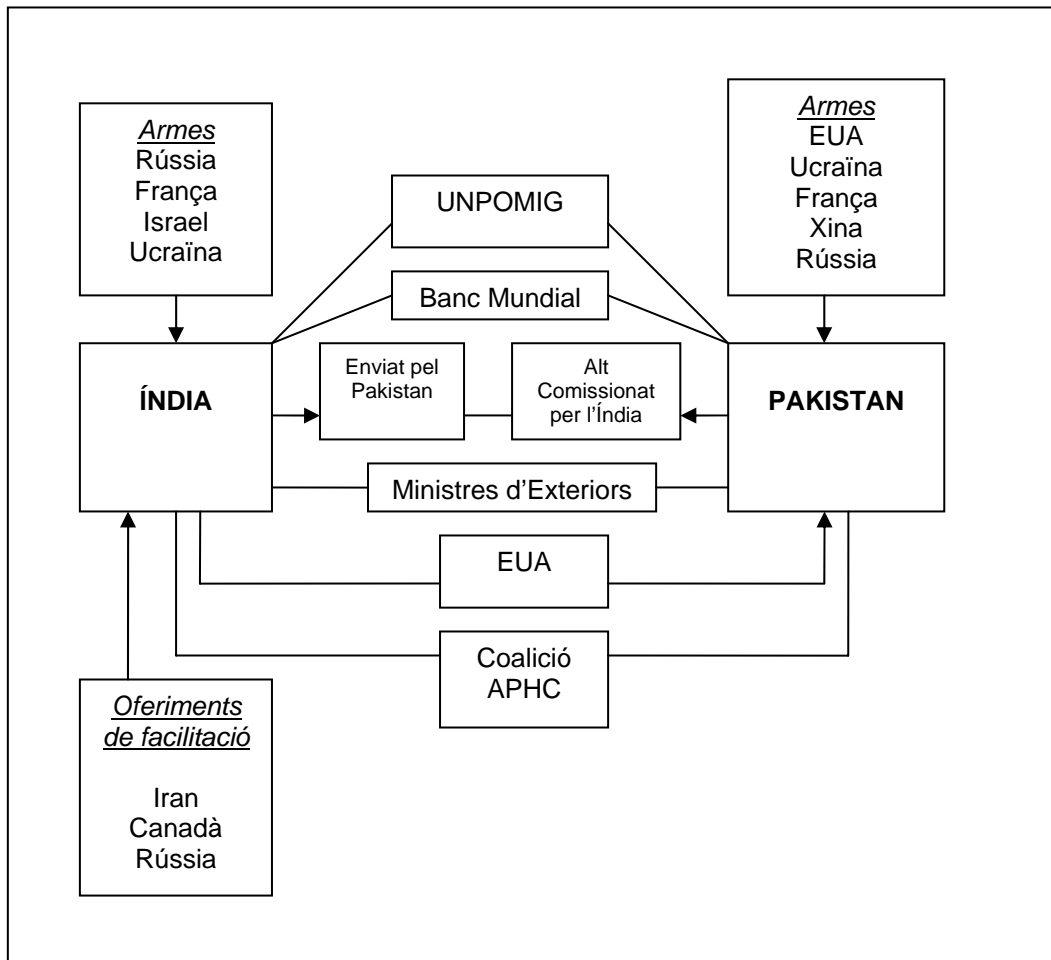
Al mes d'octubre, i com a reacció a la situació humanitària provocada pel terratrèmol que va afectar la zona del Caixmir administrada pel Pakistan, es va permetre que part de la població creués la Línia de Control (frontera *de facto* entre els dos països), per tal de facilitar la comunicació entre les famílies afectades, si bé de manera controlada. També es van restablir les comunicacions telefòniques, tallades durant els darrers quinze anys. Al desembre, el principal grup armat d'oposició que opera a l'estat de Jammu i Caixmir (Índia), Hizbul Mejahideen, va demanar a la UE que revisés la seva decisió d'incloure'l a la llista d'organitzacions terroristes. El líder de l'APHC, per la seva banda, va afirmar que el President de Pakistan li havia ofert suport per crear uns estats units de Caixmir, on els membres de l'assemblea legislativa de cada Caixmir escollirien els representants per a una tercera assemblea, la qual prendria una decisió respecte a una solució final del conflicte.

Fets més significatius de l'any

- Continuen produint-se mesures de confiança
- Propostes per desmilitaritzar Caixmir i introduir un model d'autogovern a la regió
- Propostes dirigides a afeblir la demarcació fronterera per restar-li rellevància
- Grups pacifistes indis i pakistanesos van celebrar una marxa conjunta
- L'APHC celebra reunions amb els Governes de l'Índia i Pakistan

Pàgines Web

- ICG (www.crisisweb.org)
- Incore (www.incore.ulst.ac.uk/cds/countries)
- Reliefweb (www.reliefweb.int)
- SATP (www.satp.org)
- Swiss Peace (www.swisspeace.org/fast)



NEPAL

Context del conflicte

El país va adquirir la independència el 1947, sent l'única monarquia hindú que hi ha al món.

El febrer de 1996 va començar la lluita armada del Partit Comunista del Nepal (**CPN**) contra el govern nepalès, amb l'objectiu d'enderrocar el règim de monarquia constitucional del rei Birenda i establir una república popular comunista-maoista. El CPN compta amb uns 6.000 combatents, disposa de grans recursos econòmics provinents de l'extorsió, el tràfic de drogues i de la diàspora que viu a l'Índia. El context del país era de repressió contra la població civil, suposadament base de suport maoista de la regió de Rolpa (amb milers d'arrestos i tortura sistemàtica i generalitzada), a més d'un sistema social basat en les desigualtats i l'exclusió ètniques i de casta. També cal considerar la corrupció institucional i el mal funcionament del sistema de partits com a problemes de fons d'aquest conflicte. El juny de 2001 el Rei i diversos membres de la família reial van ser assassinats i, com a conseqüència, es va declarar l'estat d'emergència i la crisi política es va agreujar. Un mes després, el CPN va declarar un alto el foc i va exigir al govern una negociació per buscar una sortida a la situació. A finals d'agost del 2001 hi va haver la primera trobada entre el govern i el CPN, però mesos més tard aquest tornà a l'ofensiva i el govern va declarar l'estat d'emergència i va respondre amb una gran ofensiva militar.

Població: 27,1 milions d'habitants

IDH: 136 (de 177)

Morts pel conflicte: 10.000

Actors armats: CPN

Facilitacions: --

Antecedents del procés de pau

Els darrers anys, les rivalitats en el partit del govern han impedit que avancessin els esforços per iniciar contactes amb el CPN. L'octubre de 2002, el llavors nou Primer Ministre designat pel Rei (que acabava de dissoldre el Parlament) va prometre obrir un diàleg amb el CPN, però en un context d'enfrontaments, protestes socials i vaga general, el CPN es va negar a dialogar amb un govern considerat il·legítim. El Rei es va atorgar poders executius i, al desembre, es van iniciar converses secretes. Al gener de 2003 el govern i el CPN van acordar un alto el foc bilateral, la suspensió d'una sèrie de vagues anunciades i la creació d'uns equips de negociació per obrir un procés de diàleg formal. Sobre aquesta base van tenir lloc les converses a Katmandú sense la participació dels partits de l'oposició perquè consideraven el govern il·legítim. Després que ambdues parts firmessin un codi de conducta que contemplava el cessament d'activitats armades i l'alliberament de presoners, l'abril de 2003 va tenir lloc una reunió entre el Primer Ministre i el CPN que va donar pas a una primera ronda de negociacions. Malgrat que el CPN es va reunir amb representants de la UE, EUA, l'Índia i la Xina, els partits de l'oposició van negar-se a participar en aquestes trobades. A començaments del 2004, el líder del CPN va afirmar que acceptaria una sortida negociada al conflicte mitjançant la facilitació de Nacions Unides. A mitjans d'any, el Govern va assenyalar que cercaria la manera de dialogar amb aquest grup i va crear un comitè de negociacions. El Secretari General de l'ONU, per la seva banda, va reiterar la seva disposició a col·laborar en la resolució pacífica del conflicte.

Cal destacar la influència que exerceixen altres grups armats d'oposició de la regió, en especial el CPI de l'Estat d'Andra Pradesh a l'Índia i l'LTTE de Sri Lanka, i per tant els processos de pau d'aquests dos països. Així mateix, malgrat la implicació de la UE, la manca d'acompanyament internacional a aquest procés és notable. Mentrestant, les violacions de l'alto al foc són constants i els drets humans són violats sistemàticament. No es pot parlar encara d'un procés de pau formalitzat.

El procés de pau durant 2005

Malgrat les expectatives despertades per l'acord de novembre entre set partits polítics de l'oposició i el CPN, no hi ha claredat sobre com s'hauria d'avançar per poder anar configurant un procés de pau. Durant l'any, el govern va continuar reiterant la seva negativa a establir converses amb el CPN, i el cop d'estat del Rei del mes de febrer va condicionar el procés agreujant el context polític i intensificant la violència al país. Des de llavors, i malgrat les protestes no violentes dels partits de l'oposició dins del país i les pressions internacionals (amb sancions i revisions de les ajudes), el Rei Gyanendra no ha modificat la seva posició.

Davant la inexistència de negociacions entre el nou Govern i el grup armat d'oposició CPN, a principis d'any el Secretari General Adjunt de l'ONU, K. Chandra, va assenyalar la necessitat d'un major protagonisme de Nacions Unides per facilitar la resolució del conflicte. L'ex Primer Ministre, S.B. Deuba, va ser alliberat el mes de març, juntament amb altres presos polítics, i va proposar la formació d'un govern de tots els partits per iniciar converses amb el CPN. No obstant, el Govern va rebutjar qualsevol possibilitat de negociació si el CPN no deixava les armes i abandonava la violència. En el mateix sentit, el Vicepresident del Consell de Govern, T. Giri, va assenyalar que aquest organisme era contrari a l'establiment de negociacions de pau. L'Alt Comissionat de Nacions Unides per als Drets Humans va obrir una oficina a la capital i a altres ciutats, amb el mandat d'observar les violacions de drets humans que es donaven en el context dels enfrontaments i de l'estat d'emergència. Al mes de maig, el Rei va aixecar l'estat d'emergència i poc després la Secretària Adjunta per al Sud d'Àsia d'EUA, C. B. Rocca, va visitar el país i va fer una crida per una solució negociada al conflicte. De la mateixa manera, diplomàtics de Xina i l'Índia van viatjar a Nepal per mantenir converses amb les autoritats nepaleses.

Al mes de juny, l'ex Primer Ministre G.P. Koirala, després d'una visita a l'Índia, va manifestar que existien possibilitats de mantenir converses de pau amb el CPN en el cas que es creés l'atmosfera adequada amb la col·laboració del Rei, així com de països com Índia, EUA i Regne Unit. El líder del CPN, Prachanda, va afirmar al juliol, coincidint amb l'arribada al país del Conseller Especial del Secretari General de l'ONU, L. Brahimi, que estaven preparats per mantenir converses amb Nacions Unides o altres actors per promoure la pau i la democràcia. No obstant, el Vicepresident del Consell de Ministres va descartar qualsevol implicació de Nacions Unides. L'ambaixador d'EUA a Nepal, J. Moriarty, va acusar el rei de no complir les reformes promeses després del cop d'Estat al febrer. Al mes de juliol, set partits de l'oposició van anunciar la preparació de negociacions amb el CPN, que va respondre amb la declaració d'un alto el foc unilateral per un període de tres mesos. Aquest grup va reiterar la seva proposta de pau basada en la formació d'una assemblea constituent, seguida d'un Govern que inclogui tots els partits polítics, i la proclamació d'una república democràtica.

A finals de novembre, el CPN va sorprendre anunciant que estava disposat a deixar les armes i a integrar-se en un procés de normalització política, després d'arribar a un acord polític de dotze punts amb l'oposició parlamentària destituïda pel Rei. El CPN es va comprometre a l'establiment d'una democràcia, el respecte dels drets humans, la convocatòria d'unes eleccions lliures supervisades per l'ONU, així com un possible desarmament sota els auspicis de Nacions Unides. Dies després van perllongar l'alto el foc unilateral un mes. Tot apunta que l'Índia jugarà un rol determinant en els propers mesos. Al finalitzar l'any, el President dels EUA, G.W. Bush, va instar per primer cop el

Rei Gyanendra a reunir-se amb els partits polítics del país, i l'oficina de Nacions Unides al Nepal va saludar la declaració dels maoistes per la qual es comprometien a cooperar amb les agències bilaterals i amb Nacions Unides, i s'adherien a les seves Guies Bàsiques Operacionals per a l'ajuda al desenvolupament.

Resum de l'acord entre l'aliança de set partits parlamentaris del Nepal i el CPN (Novembre 2005)

1. Establiment d'una democràcia absoluta i fi de la monarquia autocràtica.
2. Restaurar el Parlament i formar un Govern interí multipartidista.
3. Eleccions per a una assemblea constituent, amb supervisió de Nacions Unides.
4. Compromís amb les normes i valors democràtics.
5. Compromís per crear un entorn favorable al retorn de les persones desplaçades.
6. Compromís per part del CPN de no tornar a cometre els errors del passat.
7. Compromís dels set partits polítics de no repetir els errors del passat.
8. Total respecte a les normes i valors dels drets humans i de la llibertat de premsa.
9. Boicot a les eleccions municipals organitzades pel Rei.
10. Compromís a protegir la independència, sobirania, integritat geogràfica i unitat nacional del país, i a mantenir bones relacions amb els països veïns.
11. Crida a la societat civil a participar en el moviment pacífic.
12. Compromís d'investigar qualsevol objecció o incident.

Fets més significatius de l'any

- Acord entre el CPN i set partits de l'oposició
- Disposició condicionada del CPN a deixar les armes
- Alto el foc temporal del CPN
- Noves propostes de Nacions Unides per facilitar el diàleg, refusades pel Govern
- Pressions dels EUA i possible rol mediador de l'Índia

Pàgines Web

- Incore (www.incore.ulst.ac.uk/cds/countries)
- Nepal News (www.nepalnews.com)
- SATP (www.satp.org)
- Swiss Peace (www.swisspeace.org)
- www.nepaltimes.com
- www.himalmag.com

SRI LANKA

Context del conflicte

El conflicte entre el grup armat d'oposició Tigres Tàmils per l'Alliberament d'Eelam (LTTE) i el govern de Sri Lanka per la independència de les regions de majoria tàmil del nord i est del país data del 1983. Les causes de fons d'aquest conflicte armat les trobem en l'exclusió social, política i cultural del poble tàmil des de la independència de Sri Lanka el 1948. Durant la colonització anglesa de l'illa, els tàmits tenien certs privilegis socials i econòmics, però a partir de la independència, la comunitat cingalesa, majoritàriament budista, va passar a controlar el poder i a dur a terme una política de cingalització del país, amb la conseqüent exclusió de la minoria tàmil, majoritàriament hindú. L'Índia sempre ha procurat evitar la divisió de l'illa, per temor a rebre ella mateixa peticions de divisió. L'LTTE va ser fundat el 1972, com a resposta a una acció repressiva de l'exèrcit. Ha creat una administració paral·lela a la península de Jaffna. Té uns 19.000 combatents, el 20% del qual són dones. Compta amb una àmplia diàspora a França i Regne Unit.

Població: 20,7 milions d'habitants
IDH: 93 (de 177)
Morts pel conflicte: 70.000 persones
Actors armats: LTTE
Facilitacions: Noruega

Antecedents del procés de pau

El 1993 van tenir lloc unes primeres negociacions informals a Europa sense massa èxit. L'any següent, la llavors nova Primera Ministra, Ch. Kumaratunga, va acceptar una iniciativa del CICR per reunir dirigents de l'LTTE i una delegació governamental i va obrir-se un període d'empenta per al procés de pau, però ambdues parts van reprendre les ofensives militars provocant molts morts i destrucció. Aquest fet va fer perdre a l'LTTE una part important del suport que rebia de la població tàmil. Després de successives declaracions i ruptures d'alto el foc per part de l'LTTE al desembre de 2001, una nova declaració unilateral per part de l'LTTE va desembocar en la signatura d'un acord d'alto el foc entre el Govern de Sri Lanka i l'LTTE al febrer de 2002.

Aquest pacte va donar lloc a l'inici d'un procés de negociacions formals de pau, auspicades i facilitades pel Govern de Noruega, que va portar a celebrar sis rondes de negociacions fins a l'abril del 2003 a Tailàndia, Oslo, Berlín i Japó. No obstant, l'abandonament del procés formal per part de l'LTTE, després que EUA prohibís la presència de l'LTTE a la reunió preparatòria de la conferència de donants que es celebrava a Washington, va rebaixar les expectatives sobre l'assoliment d'una resolució ràpida. La vigència de l'acord d'alto el foc i l'establiment d'una missió de seguiment (SLMM, per les seves sigles en anglès) integrada pels països nòrdics des de l'any 2002 es considera l'avenç més positiu del procés. Encara que durant aquests quatre anys no s'han produït enfrontaments armats greus ni actes de combat, el 2005 s'han denunciat violacions de l'acord per part de l'LTTE.

Cal subratllar que el procés de pau s'ha vist contínuament condicionat per la inestabilitat política provocada pels successius canvis de govern i per l'elevat nombre d'eleccions celebrades. La manca de continuïtat de les polítiques governamentals cap al procés de pau ha dificultat molt els avenços. El període de cohabitació entre el Primer Ministre R. Wickremesinghe i la Presidenta, de diferent signe polític, no va facilitar el procés, i la victòria del partit de la Presidenta a les eleccions de 2004 va reforçar un executiu desfavorable al procés de pau. Malgrat que el govern de Sri Lanka va il·legalitzar l'LTTE l'any 1998, dies abans d'iniciar converses l'any 2002 va revocar aquesta mesura, però el grup continua figurant a les llistes d'organitzacions terroristes

d'EUA, Regne Unit, Canadà, Austràlia i l'Índia. L'escenari posterior a l'11-S va suposar un debilitament de l'LTTE i va obrir més possibilitats a un procés de negociació.

El procés de pau durant 2005

A excepció de la iniciativa conjunta per respondre a la catàstrofe del tsunami, l'any va estar marcat per l'estancament del procés, que es va veure obstaculitzat per un context polític de disputes dins del govern del país. Durant l'any va haver-hi risc de reinici del conflicte armat, especialment a partir del novembre. Malgrat la fragilitat del procés, segueixen els esforços per tal d'evitar-ne un trencament i continuen existint canals de diàleg no formals.

A principis d'any, l'LTTE va manifestar al Govern la seva disposició a col·laborar per a la creació d'un mecanisme conjunt de repartiment de l'ajuda a les persones damnificades pel tsunami (desembre 2004), l'anomenat P-TOMS. Setmanes després, grups paramilitars van assassinar cinc líders de l'LTTE. Després de nous fets de violència, la Presidenta de Sri Lanka va aprovar la creació d'una comissió d'investigació, una mesura sense precedents fins llavors. Segons la premsa regional, el Secretari General de l'ONU estava temptejant la possibilitat d'enviar un Enviat Especial per al país, fet que agradaria a l'LTTE, ja que va manifestar que una major presència de Nacions Unides podria ajudar al procés. En aquesta línia, durant el mes de març, una delegació de l'LTTE va visitar Europa.

Durant el segon trimestre de l'any, el procés va estar condicionat per la polèmica entre el Govern i el partit JVP (principal soci de la coalició governamental) que es va oposar rotundament a la creació d'un mecanisme de gestió conjunta de l'ajuda humanitària. Mentre el Govern va rebre suports explícits dels donants per a l'establiment d'aquest mecanisme, el JVP va trencar la seva aliança de govern (malgrat els intents de Japó per evitar-ho). Tot i així, la gestió conjunta es va establir al mes de juny, garantint que l'ajuda humanitària també arribava a la població tàmil. D'altra banda, una delegació de l'LTTE va viatjar a Sud-àfrica per reunir-se amb el Govern d'aquest país, així com amb el premi Nobel de la Pau, D. Tutu, a l'abril. Al mateix mes, la Secretària Adjunta per al Sud d'Àsia d'EUA, C. B. Rocca, va visitar Sri Lanka i va recolzar la iniciativa de pau liderada per Noruega. Després de la visita, la Presidenta de Sri Lanka es va reunir al maig amb el Primer Ministre indi, M. Singh, per discutir unes possibles converses de pau amb l'LTTE en les quals podria participar l'Índia. Per la seva banda, el President de la Comissió Legislativa, L. Marasinghe, va assenyalar que s'estava explorant la possibilitat d'abolir una clàusula de la Constitució que impossibilitava el federalisme, alhora que s'estudiava el model de federalisme indi.

Malgrat les bones perspectives, durant la segona meitat de l'any el procés va seguir amb dificultats per la falta de confiança entre les parts, per la suspensió temporal de la gestió conjunta de l'ajuda humanitària per part de la Cort Suprema al mes de juliol; pel clima de sospita derivat de l'assassinat del Ministre d'Exteriors a l'agost, així com pels qüestionaments sobre la mediació. Aquests fets no van impedir que la treva entre ambdues parts es respectés, si bé el Govern va rebutjar la proposta de l'LTTE de dur a terme noves negociacions a Oslo, després de gairebé dos anys i mig sense negociacions directes, ja que insistia que calia realitzar-les dins del país. La Presidenta de Sri Lanka va fer una petició al Conseller Especial del Secretari General de l'ONU, L. Brahimi, perquè reactivés el procés i incrementés el compromís de Nacions Unides, sense reemplaçar el paper de facilitació de Noruega.

Per la seva banda, Noruega va proposar una trobada entre el Govern i l'LTTE a l'aeroport de Colombo, que va ser rebutjada per l'LTTE. Al mes de setembre, la situació es va tibar quan la UE va prohibir qualsevol viatge de membres de l'LTTE a Europa i va anunciar que estava considerant declarar-lo grup terrorista, llevat que donés senyals clars d'implicar-se en el procés de pau. A l'octubre, el Primer Ministre i candidat presidencial, M. Rajapakse, va qüestionar novament el paper facilitador de Noruega i va anunciar que no acceptaria les demandes d'autonomia i d'autogovern de l'LTTE, però sí estudiar una fórmula de federalisme per a l'Estat.

Finalment, a les eleccions, i degut al boicot realitzat per l'LTTE, va resultar guanyador M. Rakapakse, qui va demanar renovar tot el procés de pau. Dies abans va dimitir el màxim responsable de Sri Lanka en les negociacions, J. Dhanapala, que es volia presentar com a candidat a Secretari General de l'ONU. El nou President va manifestar la seva voluntat de dur a terme converses de pau directes amb l'LTTE, plantejant una fórmula territorial emmarcada en un Estat unitari, i va nomenar Primer Ministre a R. Wickremnayake, considerat un defensor de la línia dura envers l'LTTE.

Al desembre, diversos partits aliats del nou Govern van pressionar per tal que Noruega deixés de facilitar el procés i fos substituïda per l'Índia, atès que les negociacions estaven estancades des d'abril del 2003. Per la seva banda, l'enviat de pau japonès, Y. Akashi, va oferir el seu país com a seu de noves converses entre el Govern de Sri Lanka i l'LTTE. Aquesta proposta va ser acceptada inicialment per l'LTTE, que sempre ha demanat conversar a l'exterior del país, però dies després va refusar la proposta, preferint mantenir el format inicial de converses facilitades per Noruega des d'Oslo. Malgrat aquests dubtes i la insistència d'alguns cercles polítics perquè l'Índia assumeixi una major participació, a mitjans de desembre el nou president va convidar Noruega a continuar amb el seu rol de facilitadora de les negociacions. Aquest qüestionament al rol facilitador de Noruega podria obrir la possibilitat d'incorporar altres actors per dur a terme una facilitació moderadament "col·legiada". Per la seva banda, l'estratègia de la comunitat de donants basada en condicionar l'ajuda econòmica a canvi d'avenços substancials en el procés de pau no ha donat els resultats esperats.

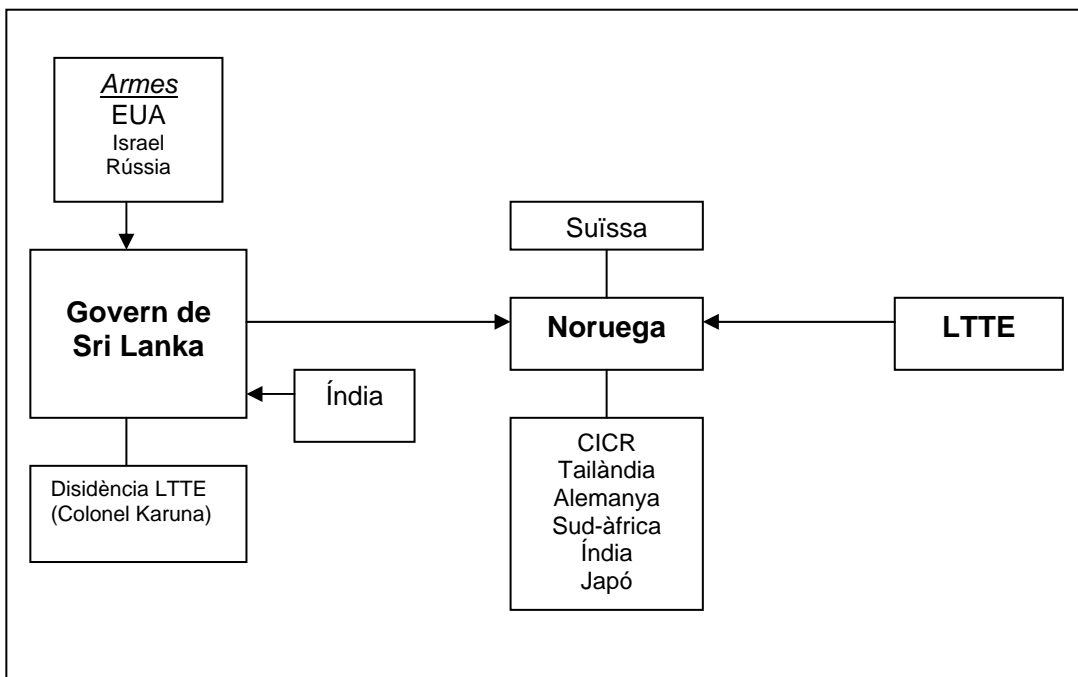
Paral·lelament als esforços de pau, durant el 2005 i, en especial, els darrers mesos de l'any, van augmentar els fets de violència i les accions militars, majoritàriament atribuïdes a l'LTTE, que suposaven una violació de l'acord d'alto el foc. La Missió de Seguiment va denunciar fets puntuals de violència armada, reclutament de menors com a soldats i prop de 200 assassinats de caràcter polític durant l'any.

Fets més significatius de l'any

- Iniciativa conjunta Govern-LTTE per respondre a les conseqüències del tsunami
- Visita a Europa i Sud-àfrica d'una delegació de l'LTTE
- Acusacions contra l'LTTE per l'assassinat del Ministre d'Exteriors
- La UE prohibeix a l'LTTE que viatgi per Europa, i amenaça de posar-lo a les seves llistes de grups terroristes
- Qüestionament de la facilitació noruega

Pàgines Web

- Conciliation Resources (www.c-r.org)
- Foundation for Co-Existence (www.fco.ex.com)
- Govern (www.priu.gov.lk)
- Incore (www.incore.ulst.ac.uk/cds/countries)
- LTTE (www.ltteps.org)
- Reliefweb (www.reliefweb.int)
- SATP (www.satps.org)
- South Asia Monitor (www.csis.org)
- Sri Lanka News Update (www.formin.gov.lk/news)
- Tamil Net (www.tamilnet.com)
- www.peaceinsrilanka.org



c) Sud-est asiàtic

FILIPINES

Context del conflicte

Encara que es tracta d'un país predominantment catòlic, a les darreres dècades han sorgit grups armats al voltant del 8% de la població musulmana, així com guerrilles comunistes. Malgrat les dues revolucions populars dels darrers vint anys (al 1986 per enderrocar el President F.Marcos, i al 2001, per treure el President Estrada), el país és encara en mans d'una oligarquia terratinent amb tradicions polítiques semifeudals, sense voluntat per resoldre els greus problemes estructurals del país: corrupció, manca d'infraestructures, subdesenvolupament rural, manca de serveis bàsics, impunitat sobre les greus violacions dels drets humans, etc.). L'expansió de la guerrilla comunista liderada per l'**NPA** (Nou Exèrcit del Poble), està vinculada amb el sistema d'explotació de la terra, mentre que la rebel·lió musulmana liderada pel **MILF** (Front Islàmic d'Alliberament Moro) té a veure amb la discriminació socioeconòmica de la població del sud, especialment la que viu a l'illa de Mindanao, que ha donat pas a un nacionalisme regional. En aquesta illa, a més, hi viuen dos terços dels musulmans del país. Als anys 90 va sorgir un nou grup radical i terrorista, Abu Sayaf, que pretén instaurar un estat islàmic al sud del país, que opera a l'illa de Jolo, manté relacions amb Al-Qaeda i no ha obert cap procés de negociació amb el Govern.

Població: 83,1 milions d'habitants
IDH: 84 (de 177)
Morts pel conflicte: 130.000
Actors armats: NPA, MILF
Facilitacions: Noruega, Malàisia

L'**NPA**, o *New People's Army*, creat el 1969, és el braç armat del Partit Comunista de Filipines (CPP), i està integrat a l'**NDF** (*National Democratic Front*), que agrupa diverses organitzacions i actua com a braç polític i negociador de l'**NPA**, grup que compta amb uns 8.000 efectius. L'**NDF** està liderat per J.M^a Sison "Joma", exiliat als Països Baixos. L'**NPA** va distanciar-se de la revolució popular del 1986, la qual cosa va produir importants divisions internes, doncs molts quadres i militants van abandonar en aquell moment la lluita armada. El **MILF** va néixer el 1978, com a escissió del Front Moro d'Alliberament Nacional (MNLF) creat el 1969, i que després de diversos anys de negociació va arribar a un acord de pau amb el Govern (Acord de Manila), amb la mediació inicial líbia i després de la Conferència Islàmica (OCI), Aràbia i Indonèsia, obtenint una autonomia per a les províncies del sud. El MILF es va oposar a aquest acord del 1996 a l'exigir la independència de Mindanao. Compta amb uns 10.000 militants.

Antecedents del procés de pau

Després de refusar els Acords de Manila de 1996, el **MILF** va trobar dos anys després el suport de Líbia per iniciar negociacions amb el Govern filipí, encara que sense resultats. El 2001, la Presidenta G.M. Arroyo els va oferir negociacions a l'exterior, suspent les operacions militars i iniciant converses a Malàisia, sota els auspicis de Líbia, aconseguint un alto el foc. Malgrat diversos i importants enfrontaments amb les FFAA, el 2003 es van reprendre les converses a Malàisia. Al llarg del 2004, el Govern de Filipines i el MILF van mantenir reunions exploratòries a Malàisia, acordant una agenda inicial de tres punts: seguretat, rehabilitació de les àrees de conflicte, i protecció dels territoris ancestrals de l'illa de Mindanao. A l'agost, el MILF va fer una campanya d'informació entre els seus membres, reiterant la seva voluntat d'arribar a un acord amb el Govern.

Pel que fa a l'**NPA**, porta negociant amb el Govern des del 1986, any que els seus negociadors van establir-se als Països Baixos. El 1987 va efectuar un alto el foc, i en aquell moment comptava amb uns 25.000 efectius. El 1992 es van realitzar als Països Baixos noves converses amb el Govern, definint una agenda de quatre punts (Drets Humans i DIH, reformes socials i econòmiques, reformes polítiques i constitucionals, i desarmament), però la il·legalització del Partit Comunista de Filipines va produir divisions a l'interior de l'**NPA**. El 1993 hi hagueren converses a Hanoi, i el 1994 als Països Baixos. El 1995 van arribar a un Acord Conjunt sobre Seguretat i Garanties d'Immunitat (JASIG), que concedeix immunitat a un centenar de persones vinculades al procés de negociació. El 1997 es va establir una agenda temàtica a negociar, que va permetre el 1998 arribar a un acord entre els equips negociadors sobre Dret Internacional Humanitari (CARHRIHL), però que no va ser validat pel President del país. Durant l'any 2004, el Govern va mantenir una reunió a Oslo amb delegats de l'**NPA**, i ambdues parts van aprovar establir un comitè conjunt encarregat de supervisar la implementació dels acords sobre drets humans. Des del 2002, el principal obstacle a les negociacions ha estat el fet que l'**NPA** i el líder de l'**NDF** són a les llistes terroristes, tant d'EUA com de la UE.

El procés de pau durant 2005

A Filipines hi ha diversos processos oberts. A principis d'any, els diàlegs entre el Govern i el grup armat d'oposició **MILF** seguien avançant, si bé faccions d'aquesta organització foren acusades de mantenir vinculacions amb Jemaah Islàmica. Durant el segon trimestre van continuar les converses entre el Govern i el **MILF**, amb la mediació de Malàisia, que van assolir importants avenços en temes socials, econòmics i polítics, i en particular en relació a temes clau com la gestió dels recursos naturals i les terres. Durant les converses es van analitzar experiències d'altres països (Timor-Leste, Sudan, Bòsnia). Segons sembla, el **MILF** hauria renunciat a la independència, però alhora exigiria fórmules d'autogovern que expressessin un major grau d'autonomia a l'actual Regió Autònoma del Mindanao Musulmà (**RAMM**). Al maig, el **MILF** va anunciar la seva intenció d'auxiliar el Govern en tasques de manteniment de la seguretat i l'ordre públic en les comunitats musulmanes del sud del país, on havien proliferat bandes de crim organitzat.

El Govern, que va valorar positivament els gairebé dos anys de vigència de l'alto el foc del **MILF**, va manifestar la seva confiança a arribar a un acord de pau amb el grup abans de finalitzar l'any. Al maig, el **MILF** va portar a terme una multitudinària assemblea al sud del país, amb més de mig milió d'assistents, per consultar amb les seves bases i simpatitzants els principals reptes que afronta el poble bangsamoro i les estratègies a adoptar per trobar solucions. D'altra banda, van arribar nous observadors de Malàisia a l'equip que supervisa l'alto el foc de 2003 i al qual també hi ha observadors militars de Brunei i Líbia. Al setembre, el Govern i el **MILF** van entaular una nova ronda informal de converses a Malàisia, abordant les qüestions de governabilitat i de les terres ancestrals del poble bangsamoro, i posposant altres temes com el grau i tipus d'autonomia per a Mindanao, el paper de la policia i de les FFAA. Al novembre, el **MILF** va desmantellar un campament militar que tenia a la província de Cotobatu Sud, i que havia motivat les protestes de la població local, les FFAA i l'equip internacional de supervisió. L'acord definitiu de pau, que s'esperava fos signat a finals del 2005, podria posposar-se fins a mitjans del 2006. Al desembre, l'organització suïssa "Crida de Ginebra", va organitzar per a diversos quadres del **MILF** un curs de Dret Internacional Humanitari, legislació antimines i protecció de menors en els conflictes armats.

Pel que fa al procés d'acostaments del Govern filipí amb el grup armat d'oposició **NPA**, a través de l'**NDF**, front d'organitzacions en el qual hi figura l'**NPA**, al juliol va sorgir

una crisi en la fase d'exploració, quan el líder d'aquest grup (exiliat als Països Baixos) va comunicar que l'NDF considerava que no tenia sentit continuar negociant amb un Govern en crisi i sense legitimitat, i va reclamar un Govern de Transició, en el qual no participaria ni l'NDF, ni l'NPA ni el Partit Comunista de Filipines (CPP), i que resolgués cinc temes bàsics: la retirada de l'NPA de les llistes terroristes, l'alliberament de presoners polítics, la reparació a les 10.000 víctimes de violacions de drets humans sota el règim de F. Marcos, l'adopció de mesures per aturar els assassinats de líders polítics i socials, així com la negociació de reformes socials i econòmiques. A principis d'agost, el Govern filipí va anunciar que en el termini de 30 dies suspendria el règim d'immunitat dels negociadors de l'NDF (establert sobre la base d'un acord previ de garanties de seguretat), llevat que es reprenguessin immediatament les negociacions. L'NDF va respondre posposant les converses formals amb el Govern, encara que va matisar que això no suposava acabar amb les negociacions de pau, ja que els panells de negociació i els seus consultors, consellers i equip continuarien amb el seu treball.

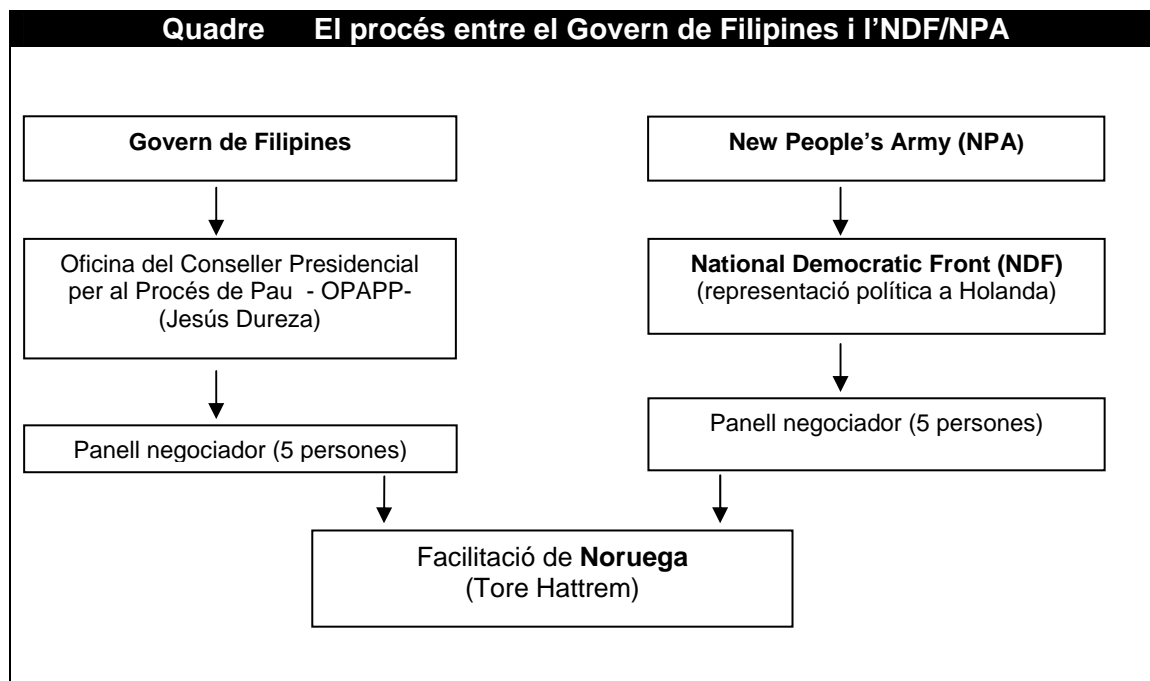
L'NDF també va assenyalar que el Govern no havia complert amb les seves obligacions derivades de la Declaració Conjunta de 1992 en relació a l'alliberament de presos polítics, a la reparació a les víctimes i a les llistes terroristes. Finalment, l'NDF va assenyalar que els intents governamentals per tal que signés l'Acord Final de Pau violava els principis establerts en la Declaració Conjunta de L'Haia de 1992, per la qual es recomanava obrir negociacions formals per resoldre el conflicte armat, ja que es tractava d'un document de capitulació. Al setembre, i després d'una trobada informal a Oslo, amb mediació del Govern noruec, el Govern filipí va fer marxa enrere en la suspensió de l'acord d'immunitat per a l'equip negociador i va instar l'NPA a declarar una treva una vegada s'iniciessin les negociacions formals.

A mitjans d'octubre, el Govern va decidir suspendre de nou l'acord de garanties de seguretat i immunitat (JASIG) per als negociadors de l'NDF, i aquest grup va condicionar altra vegada la treva al fet que fos retirat de les llistes terroristes, augmentant el nombre d'enfrontaments amb les FFAA. A l'octubre, a més, la UE va incloure a les seves llistes terroristes el CPP, agreujant la tensió entre el Govern filipí i l'NPA/NDF, en moments en què es produïa un increment molt notable dels combats entre l'NPA i les FFAA, i l'assassinat d'activistes socials i militants de grups de drets humans. Al desembre, el Govern va decretar quatre dies d'alto el foc pels volts de Nadal, seguint la tradició iniciada el 1986. Per primera vegada, l'NPA va negar-se a seguir aquesta mesura, a causa de la manca de sinceritat del Govern pel que fa al procés negociador i pels continus abusos sobre els drets humans.

D'altra banda, cal esmentar que el mes d'octubre el Govern va anunciar la signatura d'un acord de cessament d'hostilitats amb el grup armat d'oposició **RPM-M**, una facció que fa uns anys es va escindir de l'NPA i que ha mantingut converses amb el Govern durant els darrers dos anys.

Pel que fa a la facció dividida del grup **MNLF** que rebutja l'alto el foc d'aquest grup (vigent des de 1996) va reprendre els combats amb les FFAA. El Govern va acusar l'antic líder de l'MNLF, N. Misuari (actualment a la presó), d'estar darrere dels enfrontaments que es van produir a les illes de Jolo i Mindanao. La Presidenta, G.M. Arroyo, va enviar al febrer alguns emissaris per negociar amb aquesta facció escindida que comptaria amb uns 800 efectius, i posteriorment el cap de les FFAA es va reunir amb quadres mitjos d'aquest grup per explorar les condicions per a l'eventual declaració d'un alto el foc. Els líders d'aquest grup van manifestar el seu desig de negociar directament amb el Govern, i no amb les FFAA, i reivindicuen l'alliberament del seu líder, N. Misuari.

Quadre El procés entre el Govern de Filipines i l'NDF/NPA



NEGOCIACIONS FILIPINES – NDF

Demandes principals NDF	Qüestions afins
Retirada de les llistes terroristes	-Defensar la sobirania nacional -Respecte a l'Acord Conjunt de Garanties de Seguretat i Immunitat (JASIG) -Negociar en terreny segur
Promoure la implementació de l'Acord General sobre respecte dels DDHH i DIH (CARHRIHL)	-Finalitzar amb les greus violacions de DDHH -Indemnització a les víctimes del règim de Marcos -Promoure actuacions d'organismes internacionals, especialment dels relators de Nacions Unides
Continuar amb les negociacions de pau	-Fer efectius els acords -Continuïtat del Comitè de Monitoratge Conjunt (JMC) -Continuïtat dels Comitès de Treball (sobre DDHH-DIH i reformes socials i econòmiques) mitjançant reunions informals -Acord d'alto el foc continuat i acumulatiu durant les negociacions
Acord per a una Pau Immediata i Justa (CAIJP)	(plataforma de 10 punts)
Revocació de l'Acord de Forces Armades Visitants	Independència dels EUA
Respecte i suport als drets dels treballadors i a la reforma agrària	Projectes socioeconòmics dirigits per organitzacions locals
Revocació de la <i>Mining Act</i> de 1995	
Cancel·lació del deute extern	
Detenció dels responsables de massacres i desplaçaments forçats	
Alliberament de presoners polítics	

Principals temes de l'agenda entre el Govern de Filipines i el MILF

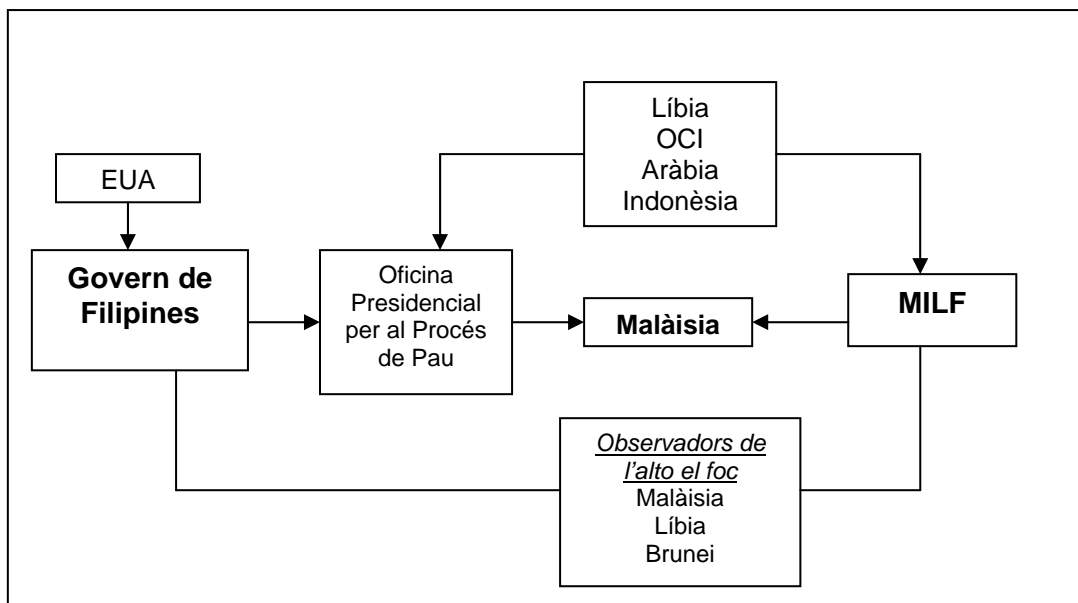
- Gestió dels recursos naturals i de les terres
- Fórmules d'autogovern que proporcionin major grau d'autonomia
- Domini de les terres ancestrals del poble bangsamoro
- Governabilitat
- Paper de la policia i de les FFAA

Fets més significatius de l'any

- Avenços en les negociacions amb el MILF, que va renovar l'alto el foc
- El MILF va renunciar a la independència, a canvi d'una important autonomia
- Crisi en les exploracions entre l'NPA/NDF i el Govern
- Les llistes terroristes, principal obstacle per reobrir negociacions amb l'NDF
- El Govern suspèn les garanties d'immunitat per als negociadors de l'NDF

Pàgines Web

- MILF (www.luwaran.com)
- NDF (home.wanadoo.nk/ndf)
- NPA (www.philippinerevolution.org)
- OPAPP (opappgov.ph)
- www.philippinesnews.net
- www.theworldpress.com/press/philippinespress.htm)



INDONÈSIA (Aceh)

Població: 222,8 milions d'habitants
IDH: 110 (de 177)
Morts pel conflicte: 15.000
Actors armats: GAM
Facilitacions: Finlàndia

Context del conflicte

El conflicte armat intern a la província d'Aceh (nord de l'illa de Sumatra) entre el grup armat d'oposició GAM i el govern indonesi va començar el 1976. De totes maneres, cal entendre aquests 30 anys de guerra com el darrer episodi de la violència que la regió ha patit en el darrers 150 anys, durant els quals no s'han donat dues dècades continuades sense violència política. Les causes cal buscar-les en la resistència del poble d'Aceh als successius intents de dominació que s'han produït des del segle XIX: el colonialisme holandès, l'expansionisme japonès de la Segona Guerra Mundial i, sobretot, el nacionalisme uniformador de la República d'Indonèsia independent.

Malgrat que algunes teories analitzen aquest conflicte com una disputa religiosa, són qüestions polítiques i de control dels recursos les que expliquen les incompatibilitats de fons d'aquest conflicte i, en especial, les polítiques repressives de Jakarta contra Aceh intensificades a mitjans dels anys 60 amb la pujada al poder de Suharto: supressió de l'autonomia, marginació de la regió, colonització demogràfica (anomenada javanització), espoli dels recursos naturals (té importants riqueses de gas i petroli, explotades per la multinacional Exxon-Mobil), creixent militarització des de la formació del GAM i violació sistemàtica dels drets humans per part dels cossos de seguretat de l'Estat indonesi.

En aquest context, la declaració unilateral d'independència d'Aceh el desembre de 1976 i la posterior formació del **GAM** (Free Aceh Movement) va ser rebuda per bona part de la població com un intent de lluitar contra el colonialisme intern i de subvertir la violència estructural alimentada per Jakarta. No va ser fins a finals dels 80 que el GAM va consolidar-se com a grup armat d'oposició. Llavors Suharto va decidir respondre tallant de soca-rel el moviment independentista i, entre 1989 i 1998 (final del seu règim) va declarar Aceh com a Zona Especial d'Operacions, va militaritzar la regió i va dur a terme una política contrainsurgent sobre la base del control i el terror sobre la població civil provocant la mort d'unes 15.000 persones i la desaparició forçada de més de 20.000.

El GAM, que ha aconseguit desmobilitzar-se a finals del 2005, comptava amb uns 3.000 efectius. A principis dels 80, molts dels seus líders es van exiliar, especialment a Suècia.

Antecedents del procés de pau

El maig del 2000 van tenir lloc les primeres converses entre les parts, impulsades principalment pel **Centre Henry Dunant**, amb seu a Ginebra, i també per EUA, país que no va incloure el GAM a la seva llista de grups terroristes. Els mesos següents van ser assassinats i detinguts líders d'organitzacions socials que recolzaven un referèndum, i els intents de negociació es van frenar. Durant el 2001 les parts van acordar mecanismes per tirar endavant un procés de negociació i van pactar una "pausa humanitària" de tres mesos. Malgrat això, seguia el clima de desconfiança i el govern, pressionat per les Forces Armades, va arrestar sis dels negociadors del GAM el mes de juliol, abans de les eleccions, mentre el GAM va aprofitar l'alto el foc per rearmar-se i rearticular-se. El nou govern de M. Sukarnoputri va aprovar una llei

d'autonomia especial a la regió i la gestió del 70% dels recursos provinents del gas, però no va arribar a aplicar-la i va seguir amb una posició de negativa a negociar.

Arran del nou escenari provocat per l'11-S, el GAM va condemnar els atemptats, va insistir en realitzar converses a l'estranger i va fer una declaració pública on acceptava una "solució provisional". Gràcies a les activitats de diplomàcia paral·lela del Centre Henry Dunant, a partir del febrer de 2002 les parts van iniciar una sèrie de rondes de negociacions amb la mediació de tres "homes savis" i de confiança per ambdues, que figurarien com a consellers del Centre suís (B. Loncar, ex Ministre d'Exteriors iugoslau i ex Ambaixador a Indonèsia; S. Pitsuran, ex Ministre d'Exteriors tailandès; i A. Zinni, Enviat Especial d'EUA per a Orient Mitjà). Per la seva banda, la UE també va enviar una missió independent. A finals d'any, l'acceptació per part del GAM de reconèixer l'autonomia com a punt de partida va donar també lloc a un canvi de posició per part de la presidenta M. Sukarnoputri, que va manifestar estar interessada en aprendre del procés de pau de Sri Lanka i estar preparada per firmar un acord. Així, el desembre del 2002, les parts van signar a Ginebra un **Acord Marc de Cessament d'Hostilitats**. El fracàs d'aquest pacte va conduir a la imposició de l'estat d'emergència i al desplegament d'una operació militar de gran envergadura per part de les Forces Armades a partir del maig del 2003. Des de llavors, el GAM es va anar debilitant, mentre que les massives violacions dels drets humans a mans de les forces de seguretat d'Indonèsia i el tancament informatiu van provocar múltiples crítiques per part no només d'ONG, sinó també de governs i organismes internacionals.

D'aquests antecedents del procés de pau cal destacar els diàlegs entre les parts, que es van donar sense un alto el foc previ, el paper decisiu d'organitzacions suïsses (Centre Henry Dunant i CICR) i de les qüestions humanitàries i l'incentiu de la celebració d'una conferència de donants prèvia a la firma d'acords.

El procés de pau durant 2005

Pocs dies després que el tsunami devastés la província d'Aceh (nord de l'illa de Sumatra) i provoqués la mort o desaparició d'unes 170.000 persones, el Govern indonesi i el grup armat d'oposició GAM van entaular una nova i inesperada ronda de negociacions. Al gener, el Govern va manifestar el seu interès a reunir-se amb el GAM, que havia declarat una treva informal per permetre les tasques humanitàries a la regió. Poc després es va arribar a un acord per tal que una delegació del GAM i del Govern indonesi viatgessin a Finlàndia amb la intenció d'iniciar unes converses de pau mediades per la *Crisis Management Initiative*, organització liderada per l'ex President finlandès M. Ahtisaari. Aquestes negociacions van cristal·litzar en la **signatura al mes d'agost del Memoràndum d'Entesa** que posava fi a un dels conflictes més llargs d'Àsia intentant abordar algunes de les causes profundes de la violència sistemàtica que ha patit Aceh durant el darrer segle i mig. Després de diversos intents fallits, amb l'acord d'aquest any les parts en conflicte, bona part de la societat civil d'Aceh i la comunitat internacional es mostren cautelosament optimistes sobre les possibilitats que aquest acord suposi un avenç definitiu per a la construcció de la pau.

El mes de gener, arran de les rondes negociadores a Hèlsinki, el Vicepresident indonesi va declarar estar considerant algunes modificacions de la llei d'autonomia especial per a Aceh, amb l'objectiu de facilitar les converses de pau. El mediador, per la seva banda, va assenyalar des dels inicis que al juliol s'hauria d'haver assolit un acord formal. Malgrat existir una certa tensió entre el Govern i les FFAA sobre com actuar en relació amb la situació d'Aceh, especialment davant la possibilitat que arribessin forces de manteniment de la pau, les negociacions van seguir el seu curs. A l'abril es va arribar a un ampli acord en temes relacionats amb els impostos, els

pagaments en duanes, la distribució dels ingressos derivats del petroli, i es van posposar les qüestions sobre autogovern i seguretat per a la següent trobada. Paral·lelament, el Centre Internacional Olof Palme va afavorir una trobada a Estocolm entre el GAM i un grup de civils nascuts a Aceh, però residents en diferents països del món, amb l'objectiu de fer arribar propostes als negociadors.

El mes de maig es va iniciar a Hèlsinki la quarta ronda de negociacions, els resultats de la qual van quedar matisats per les posicions de les FFAA contràries a la possibilitat d'establir un alto el foc, i pel fet de qualificar les negociacions com a informals. El Govern, a més, va rebutjar la demanda del GAM de participar a les eleccions locals i de constituir-se en partit polític. No obstant, el Govern va alliberar 214 membres del GAM. La UE, per la seva banda, va anunciar a mitjans de juny l'enviament d'una missió exploratòria per avaluar el paper que podria jugar en la supervisió d'eventuals acords.

La cinquena i última ronda negociadora va dur-se a terme al juliol i va donar lloc a la **signatura, el 15 d'agost, d'un acord de pau, el Memoràndum d'Entesa (MoU**, per les seves sigles en anglès), entre el GAM i el Govern d'Indonèsia, que va posar fi a 30 anys de conflicte armat a Aceh. L'acord es basava en la fi de les hostilitats i el desarmament per part del GAM, la retirada de les forces militars i policials governamentals, l'amnistia per als membres del GAM i la seva participació política, així com l'establiment d'una comissió de la veritat i la reconciliació, i la creació d'una missió de seguiment per part de la UE i l'ASEAN.

Resum de l'acord entre el Govern d'Indonèsia i el GAM, 15-8-2005

1 – Govern d'Aceh

- Abans de finalitzar març de 2006 es promulgarà una nova Llei sobre el Govern d'Aceh.
- Aceh exercirà l'autoritat en tots els afers públics, excepte en relacions exteriors, defensa exterior, seguretat nacional, moneda, temes fiscals, justícia i llibertat de religió.
- Tots els acords nacionals o internacionals del Govern d'Indonèsia que afectin Aceh hauran de tenir el consentiment de l'assemblea legislativa d'Aceh.
- Aceh té el dret d'utilitzar els seus propis símbols regionals, inclosa la bandera i l'himne.
- Es facilitarà que existeixin partits polítics amb base a Aceh.
- A l'abril de 2006 se celebraran eleccions amb observadors internacionals.
- Tots els habitants d'Aceh tindran el seu propi carnet d'identitat.
- Aceh té el dret de demanar préstecs a l'exterior i d'aplicar impostos.
- Aceh tindrà jurisdicció sobre els seus recursos naturals i aigües territorials.
- Aceh podrà quedar-se amb el 70% de les rendes dels seus recursos naturals i energètics.
- Aceh administrarà els seus ports i aeroports.
- S'establirà un sistema judicial imparcial a Aceh, dintre del sistema judicial indonesi.
- El cap de la policia i el fiscal seran aprovats per la màxima autoritat d'Aceh.

2 – Drets Humans

- A Aceh es crearà un Tribunal sobre Drets Humans i una Comissió de la Veritat.

3 – Amnistia i reintegració

- Es concedirà una amnistia per a totes les persones que hagin participat en les activitats del GAM i s'alliberarà a tots els presoners polítics
- Una vegada signat aquest acord, el personal del GAM no podrà usar armes.
- Les persones que durant el conflicte hagin renunciat a la nacionalitat Indonèsia podran recuperar-la.
- Es crearà un Fons de Reintegració per als antics combatents i presoners polítics.
- El Govern d'Indonèsia proporcionarà terres per a la reintegració dels ex combatents.
- Els combatents del GAM tindran dret a integrar-se al cos de policia i a les forces militars d'Aceh.

4 – Aspectes de seguretat

- El GAM desmobilitzarà els seus 3.000 efectius militars.
- El GAM recollirà i lliurarà les 840 armes que ha declarat tenir abans de finalitzar l'any.
- No hi haurà moviments militars importants després de signar-se aquest acord.

5 – Establiment de la Missió d'Observació d'Aceh (AMM)

- S'establirà una Missió d'Observació per part de la UE i dels països de l'ASEAN, amb el mandat de vigilar el compliment de l'acord.
- Les tasques de l'AMM seran les d'observar la desmobilització i el lliurament d'armes del GAM, la retirada de les forces militars governamentals, i la vigilància del procés de reintegració dels membres del GAM.
- Les armes i municions recollides seran destruïdes.

El calendari per al desarmament del GAM i la retirada de tropes indonèsies es va acomplir satisfactòriament segons les previsions, així com l'inici del procés de reintegració dels ex combatents, tot i que el GAM es va negar a lliurar la llista completa dels seus membres fins que el procés no estigués encara més avançat, per tal d'evitar actes de revenja i violència. Bona part dels líders del GAM exiliats a Suècia van retornar també a Indonèsia. Els reptes que es presenten per als propers mesos són els de la reintegració del GAM a les seves comunitats d'origen, la seva transformació en un partit polític, l'aprovació de la nova legislació per a Aceh i la celebració d'eleccions locals al mes d'abril del 2006.

La Missió d'Observació a Aceh (AMM)

Com a operació conjunta de la UE, l'ASEAN, així com de Noruega i Suïssa, es va crear la Missió d'Observació a Aceh (AMM, per les seves sigles en anglès) per supervisar el compliment de diversos aspectes de l'acord MoU signat a mitjans d'agost entre el Govern d'Indonèsia i el GAM. La UE va donar suport al procés facilitat per la *Crisis Management Initiative*, a través del mecanisme *EC Rapid Reaction*. En el moment de signar-se l'acord, es va desplegar un contingent inicial de 80 observadors, per un mes. El desplegament final va ser de 226 observadors (130 d'Europa i 96 de països de l'ASEAN). Si bé l'AMM és un contingent poc nombrós i desarmat té el suport polític de gairebé 40 països, fet que s'ha traduït en una enorme capacitat d'interlocució amb les parts i de fer respectar els compromisos adquirits. L'objectiu de la Missió inclou les següents tasques:

- Vigilar la desmobilització del GAM i assistir al procés de recol·lecció i destrucció d'armes.
- Vigilar la retirada de les forces militars i de la policia indonèsies.
- Vigilar el procés de reintegració dels ex combatents del GAM.
- Vigilar la situació dels drets humans.
- Vigilar el procés de canvi legislatiu .
- Decidir sobre desacords en casos d'amnistia.
- Ocupar-se de les denúncies de violacions de l'acord de pau.
- Establir i mantenir llaços i bona cooperació entre les parts.

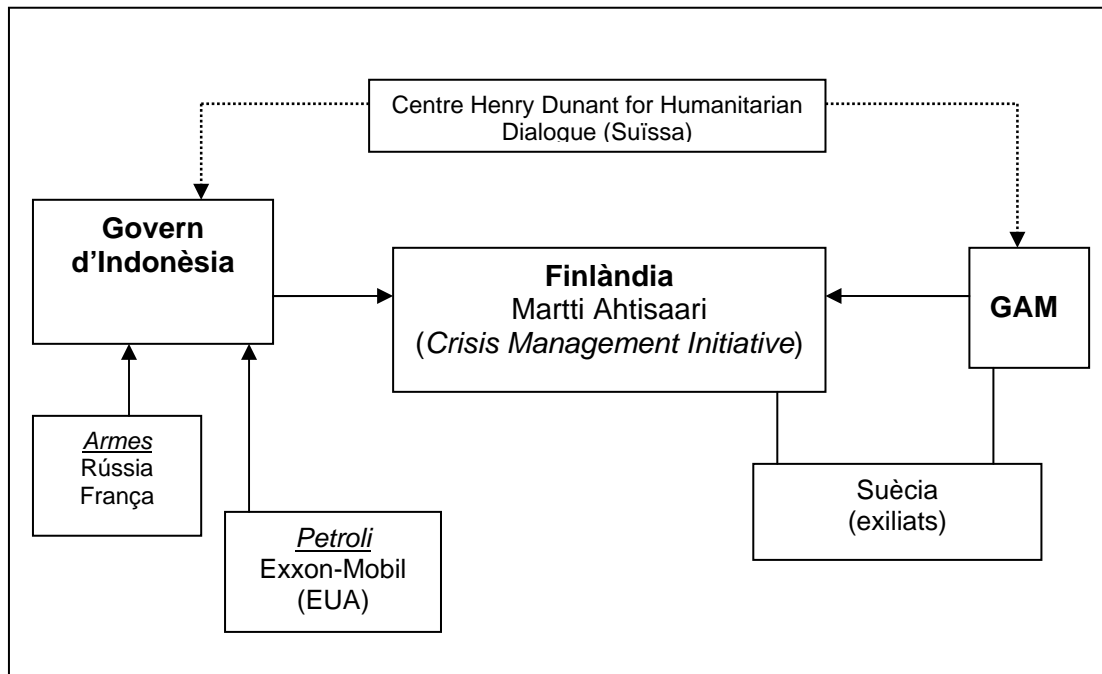
El mandat de l'AMM està previst que finalitzi a mitjans de març de 2006, però el Govern ha expressat la seva voluntat d'estendre'l sis mesos més. Tot sembla indicar que l'AMM prorrogarà la seva missió, com a mínim, fins l'últim trimestre de 2006. Aquest fet suposaria una bona notícia, ja que, per una banda, estaria present a les eleccions d'abril i donaria més garanties de seguretat; i, per l'altra, facilitaria la confiança de la societat civil i de la comunitat internacional i acompanyaria un procés que es preveu difícil.

Fets més significatius de l'any

- El tsunami de finals de 2004 ha estat l'element que ha permès el reinici d'aquest procés
- L'organització de Finlàndia *Crisis Management Initiative*, aconsegueix en pocs mesos la signatura d'un Acord de pau entre el Govern i el GAM
- La UE va col·laborar decisivament en la creació d'una Missió d'Observació
- La participació del GAM en les properes eleccions municipals serà la prova de foc del procés

Pàgines Web

- Aceh Institute (www.acehinstitute.org)
- AMM (www.aceh-mm.org)
- Centre for Humanitarian Dialogue (www.hdcentre.org)
- ICG (www.crisisgroup.org)
- IFA (www.aceh.org)
- GAM (www.asnlf.net)
- Laksamana (www.laksamana.net)
- Nonviolence International (www.nonviolenceinternational.net)
- Reliefweb (www.reliefweb.int)



MYANMAR

Població: 50,5 milions d'habitants
IDH: 129 (de 177)
Població desplaçada: 200.000
Actors armats: KNU
Actors no armats: NLD (Aung San Suu Kyi)
Facilitacions. NLD: Malasia, ONU, *Center For Humanitarian Dialogue*

Context del conflicte

Myanmar té dos tipus de conflicte: el derivat de la lluita per la democratització del país, i el dels drets reclamats per diverses minories ètniques. Independent des de 1947, el país va tenir un govern democràtic entre 1948 i 1962, any que el general Ne Win va fer un cop militar, sent al seu torn enderrocat per un altre cop militar el 1988.

Myanmar és un país poblat per uns 50 milions de persones, dividides en 135 grups i subgrups ètnics que practiquen diferents religions, mentre que el règim militar és budista. Molts d'aquests grups ètnics tenen el seu propi aparell militar. Les principals minories són els Shan (9%) i els Karen (7%), que encara lluiten contra la junta militar, tot i que amb una intensitat inferior a la de fa unes dècades. Els Karen s'organitzen políticament sota l'NDF (Front Nacional Democràtic) i no estan implicats en el tràfic de drogues, a diferència de moltes altres ètnies. A nivell militar actuen a través del **KNU** (Unió Nacional Karen/Exèrcit d'Alliberament Karen), creat l'any 1947, que des de gener del 2000 està liderat per Saw Ba Thin, partidari de negociar amb el govern. Aquest grup té uns 7.000 efectius. El 1995, els Karen es van replegar massivament a Tailàndia, sent desarmats en la seva majoria. Estan disposats a deixar completament les armes si obtenen garanties polítiques en un futur marc institucional i si poden obtenir beneficis de l'explotació del gas.

La producció d'opi a bona part del país ha convertit molts d'aquests grups en bandes traficants que lluiten entre elles i contra el poder central. En paral·lel a aquest tipus de conflictivitat, el país sofreix una dictadura militar de comportament autista, que el 1990 va prendre la denominació de SLORC (State Law and Order Restoration Council), i el 1997 el nom de SPDC (State Peace and Development Council). Des de 1985, la junta ha vingut signant acords amb nombrosos grups armats als quals, a canvi d'abandonar les seves reivindicacions polítiques o separatistes, ha deixat controlar les seves activitats lucratives amb tota impunitat. El 1990, la junta militar va permetre unes eleccions, guanyades majoritàriament per Aung San Suu Kyi, capdavantera de l'**NLD** (Lliga Nacional per a la Democràcia) i premi Nobel de la Pau, que després va ser arrestada.

Antecedents del procés de pau

El 1996 es va celebrar la primera reunió entre el Govern i el **KNU**, sense resultats. La segona reunió va ser a finals del 2003, set anys després de la primera, que va acabar amb un acord verbal de cessament d'hostilitats. Al gener de 2004 es va produir un encontre entre el Primer Ministre de Myanmar i dirigents del KNU per negociar un alto el foc. Un mes després es va produir un segon encontre en el que es va parlar de la recol·locació de les FFAA, la definició territorial del poble Karen i del futur de les 200.000 persones desplaçades. Al setembre, finalment, es van produir noves converses a l'interior del país, i el KNU va manifestar el seu acord a finalitzar el conflicte armat.

Respecte al procés de democratització i de reconciliació canalitzat a través del diàleg amb la Premi Nobel de la Pau i la Lliga Nacional per a la Democràcia (**NLD**), els primers encontres es van produir a finals del 2000, amb la mediació de Malàisia i de Nacions Unides. Durant el període 2001-2004 es van produir un seguit de gestos per part de la junta militar, en el que pot anomenar-se com a “diplomàcia de les visites”, que es va traduir en l’alliberament de presos polítics abans i/o després de les visites periòdiques que feien al país l’Enviat Especial del Secretari General de Nacions Unides, el Relator Especial sobre Drets Humans, i dirigents polítics de diversos països, tot i que hi hagué períodes en els quals la junta militar no va permetre aquestes visites. El 2004, el Govern va promoure una Convenció Nacional per democratitzar el país, però l’NLD va condicionar la seva participació a l’alliberament dels seus membres empresonats. Moltes de les gestions diplomàtiques per resoldre el conflicte s’han fet a través del Centre for Humanitarian Dialogue, amb seu central a Ginebra i oficina a la capital birmana des del 2000, que va ser clausurada per la junta militar el març de 2006.

El procés de pau durant 2005

Cal destacar-ne la seva deterioració arran de la purga iniciada al gener per la Junta Militar entre els seus membres partidaris del diàleg i la democratització del país. Tot i que la Junta va reprendre el procés de Convenció Nacional per portar a terme les reformes democràtiques, aquest va tenir lloc sense la participació del partit d’oposició democràtic LND, la líder del qual i premi Nobel de la Pau, A.S. Suu Kyi, seguia arrestada. A escala internacional van prosseguir les pressions perquè la Junta Militar alliberés la líder de l’oposició. Al març, l’inici de negociacions entre la Junta Militar i el grup armat d’oposició KNU no van portar a un acord d’alto el foc. El Secretari General de l’ONU va fer una crida el mes d’abril perquè la Junta clarifiqués la seva posició pel que fa al “full de ruta” per a la democratització del país, després de la decisió del Govern de suspendre el procés de Convenció Nacional.

Alguns grups armats d’oposició van amenaçar el Govern amb trencar els alts el foc i dos grups Shan (SSNA i SSA) van anunciar la seva unió, encara que 119 membres d’aquests grups van lliurar les armes. Un mes abans, més de 800 membres del PSLA (un altre grup que també opera a l’estat de Shan), s’havien desarmat, després de 14 anys d’alto el foc. Al juliol van ser posats en llibertat uns 350 presos polítics, si bé es van realitzar noves detencions. Per la seva banda, l’ex President txec, V. Havel, i el Premi Nobel de la Pau, D. Tutu, van instar el Consell de Seguretat de l’ONU a portar a terme accions contra el règim militar de Myanmar de manera immediata. A l’octubre, portaveus de tres grups armats d’oposició (NMSP, KIO i DKBA) que mantenen un alto el foc des de fa una dècada, van assenyalar que no lliurarien les armes al Govern militar. Al desembre, finalment, es va iniciar una nova fase del procés de Convenció Nacional, per la qual s’haurà d’elaborar una nova Constitució, en el que s’ha anomenat “democràcia disciplinada”.

Fets més significatius de l’any

- La Junta Militar realitza una purga interna per desfer-se dels membres més dialogants
- El Govern suspèn el procés de Convenció Nacional tal com s’havia dissenyat i elabora un nou procés de “democràcia disciplinada”
- Continua en arrest domiciliari la Premi Nobel de la Pau, A.S. Suu Kyi
- Fracassa l’intent d’arribar a un alto el foc amb el KNU
- Es desarmen alguns grups armats que feia anys mantienien un alto el foc, però d’altres fan el contrari i trenquen l’alto el foc

Pàgines Web

- [Burmanet News \(www.burmanet.org.news\)](http://www.burmanet.org.news)
- [Centre for Humanitarian Dialogue \(www.hdcentre.org\)](http://www.hdcentre.org)
- [Irrawaddy \(www.irrawaddy.org\)](http://www.irrawaddy.org)
- [The Burma Project \(www.soros.org/initiatives/bpsai\)](http://www.soros.org/initiatives/bpsai)

EUROPA I ÀSIA CENTRAL

ARMÈNIA - AZERBAITJAN (Nagorno Karabakh)

Context del conflicte

El 1988, i després d'un llarg període sota el règim soviètic, va esclatar el conflicte a Nagorno Karabakh, enclavament de majoria armènia al sud-oest d'Azerbaitjan, quan l'assemblea local va votar ser administrada per

Armènia, decisió a la que es va negar Azerbaitjan. El conflicte va anar escalant de tensió fins a la guerra oberta entre 1991 i 1994, amb més de 30.000 morts i un milió de persones desplaçades. El 1994 es va signar un alto el foc, i des de llavors continuen obertes les negociacions per assolir la pau, amb dos punts principals: l'estatut de l'enclavament i la devolució dels territoris ocupats per l'exèrcit armeni. En el moment actual juga un paper molt important la construcció d'un oleoducte entre Azerbaitjan, Geòrgia i Turquia, d'un cost de 2.900 milions de dòlars. La companyia British Petroleum té una enorme influència sobre Azerbaitjan, un país molt ric en petroli

<p>Població: 145.000 (Nagorno-Karabakh), 3 milions (Armènia), i 8,4 milions (Azerbaitjan) IDH: 83 (Armènia), 101 (Azerbaitjan), de 177 Morts pel conflicte: 30.000 Persones desplaçades: 1.000.000 Actors armats: FFAA dels dos països Facilitacions: OSCE, Grup de Minsk (França, Rússia i EUA)</p>
--

Antecedents del procés de pau

Els intents d'arribar a un acord de pau a l'última dècada han quedat obstaculitzats per la no acceptació d'una de les parts de la mediació de l'OSCE i del Grup de Minsk, i per la contínua proliferació de propostes i plans per part de diferents països. L'OSCE exerceix funcions de mediació des de 1995, amb una estratègia de reforçar la cooperació econòmica entre els dos països. A l'agost de 1995, el director de l'OSCE va designar un Representant Personal per al tema. A l'octubre del 2000, Armènia, al costat de Rússia i altres quatre repúbliques de la CEI, va signar l'acord de revitalització del Tractat de Taixkent de 1992 (Tractat de Seguretat Col·lectiva), que inclou procediments legals per al desplegament de tropes en cas d'agressió.

Al juliol de 1999, l'OSCE va aprovar la instal·lació d'una Oficina a Erevan (Armènia), operativa des de febrer del 2000, que realitza activitats polítiques, econòmiques, mediambientals i humanes. Funciona independentment del Grup de Minsk, copresidit per França, Rússia i EUA, que promou un acord pacífic per al conflicte. Aquest Grup és el resultat d'un acord pres per la CSCE (antic nom de l'OSCE) el 1992, amb la intenció de celebrar una conferència per a un arranjament pacífic. Encara que la conferència no s'ha celebrat, l'anomenat "procés de Minsk" continua.

Els presidents R. Kotcharian, d'Armènia, i J. Aliev, d'Azerbaitjan, que després va traspasar el poder al seu fill, I. Aliev, es van trobar 20 vegades des de la seva primera reunió el 1999 fins a l'abril del 2001, quan s'arriba a un acord sobre els anomenats "**Principis de París**", amb la mediació del President Chirac, que finalment no van arribar a ser signats. En aquest any, ambdós països van entrar al Consell d'Europa. Després van estar any i mig sense reunir-se directament, fins a l'agost del 2002. Els dos líders no són considerats democràtics, estaven molt pendents de conservar el

poder, desconfiant entre si i no implicaven les seves poblacions en la recerca de la pau. El president azerbaitjanès es va mostrar molt crític amb la mediació de l'OSCE i el rol de l'ONU. A més, sempre s'ha oposat que a les negociacions hi participi qualsevol representació de l'autoproclamada República de Nagorno Karabakh.

Al gener de 2004, Turquia i Azerbaitjan van expressar el seu interès a mantenir converses a tres bandes amb el Govern armeni, al mateix temps que el President d'Azerbaitjan s'entrevistava amb el President francès, a qui va demanar que jugués un paper més actiu en la resolució del conflicte. Poc després, el President d'Armènia va rebutjar buscar qualsevol altre pla. A l'abril, els governs d'Armènia i Azerbaitjan es van reunir a Praga sota els auspicis del Grup de Minsk, que va ser criticat de nou pel govern azerbaitjanès per no realitzar propostes concretes. Davant aquest "impasse", al maig la UE va anunciar el seu interès a tenir un paper més actiu en la resolució del conflicte, mentre centenars de persones es manifestaven a Nagorno Karabakh protestant per les males condicions de vida a l'enclavament i per demanar el final del conflicte. Al juny, el President azerbaitjanès va instar la comunitat internacional, especialment la UE i el Consell d'Europa, a intensificar els seus esforços per a la resolució del conflicte, degut al fet que la mediació del Grup de Minsk no donava resultats. Dies després, Turquia va presentar un pla de pau semblant al que l'ONU havia proposat per a Xipre.

El procés de pau durant 2005

Al llarg de l'any van prosseguir les reunions entre representants d'ambdós països, en el marc del que s'ha denominat "Format de Praga" per a la resolució del conflicte, amb reunions puntuals perquè les parts exposessin els seus punts de vista. Tot i les crítiques del President azerbaitjanès a la mediació portada a terme pel grup de Minsk de l'OSCE, a l'abril es van reunir per separat els Ministres d'Exteriors armeni i azerbaitjanès amb els membres del Grup de Minsk. Al març es van produir diversos enfrontaments entre les FFAA d'ambdós països i els respectius Presidents es va reunir a Varsòvia al maig. El mateix mes, el Ministre d'Exteriors azerbaitjanès, I. Mammadyarov, va anunciar que el Govern armeni estava disposat a lliurar les regions azerbaitjaneses ocupades des dels anys 90, sempre que s'arribés a un acord definitiu sobre l'estatus de l'enclavament.

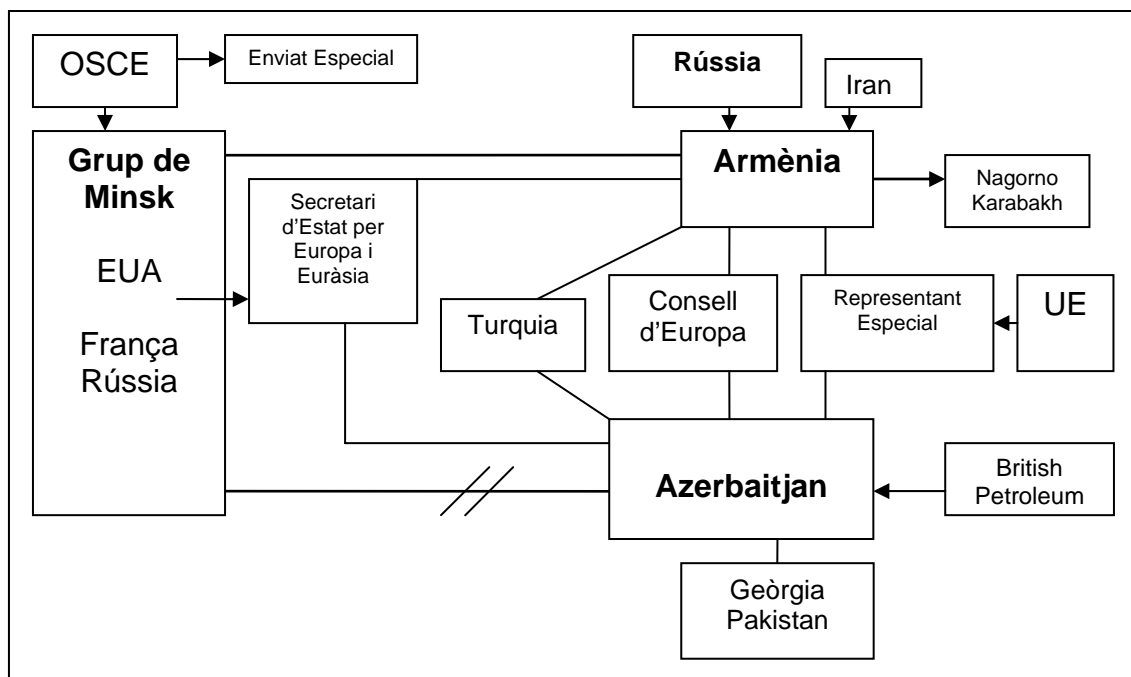
A mitjans d'any, després de la reunió a Varsòvia dels dos Presidents, ambdós Governos van assenyalar la possibilitat d'arribar a un acord abans d'acabar l'any, que implicaria la tornada a Azerbaitjan per part d'Armènia del control de cinc dels set districtes adjacents a Karabakh, controlats per les forces armènies, així com el desplegament d'una missió de manteniment de la pau de països de l'OSCE, encara que sense la participació del Grup de Minsk. Segons el citat acord, entre 10 i 15 anys després, la població de Nagorno Karabakh seria consultada en un referèndum. Els Presidents dels dos països també es van reunir el mes d'agost a Rússia, i van valorar de manera diferent el seu resultat. Al novembre, i per primera vegada, es van celebrar eleccions al Parlament d'Azerbaitjan, amb inclusió de la circumscripció de la capital de Nagorno Karabakh. Al finalitzar l'any, el mediador rus va declarar que tant Armènia com Azerbaitjan s'havien posat d'acord en el desplegament de "cascos blaus" a la regió, i els mediadors de l'OSCE es van mostrar optimistes de cara a la trobada d'ambdós Presidents prevista per a finals de gener del 2006 i confiats a assolir un Acord definitiu durant l'any 2006.

Fets més significatius de l'any

- Continuen les crítiques d'Azerbaitjan a la mediació del Grup de Minsk
- Declaracions de possibles compromisos entre les dues parts
- Acord per al desplegament de "cascos blaus" a la regió

Pàgines Web

- Govern d'Armènia (nkr.am/eng/mid/process.htm)
- Institute for War and Peace Reporting (www.ipwpr.net)
- OSCE (www.osce.org/yereban)
- Reliefweb (www.reliefweb.int)
- www.dialogueazarm.co
- www.dialoguearmaz.nt.am



GEÒRGIA (Abkhàzia i Ossètia del Sud)

Context del conflicte

Geòrgia manté un conflicte a la regió de **Abkhàzia**, situada en el nord-oest del país, des de l'estiu de 1992, després de diversos intents dels governs locals de separar-se de la república de Geòrgia i dels enfrontaments pel desplegament de 2.000 soldats d'aquest país, amb el resultat d'uns 200 morts. Al setembre de 1992 es va signar un alto el foc amb la participació de la Federació de Rússia. L'any següent es va crear la missió de pau de Nacions Unides UNOMIG per a l'observació d'aquest acord, i al maig de 1994 es van signar els Acords de Moscou sobre l'alto el foc i la separació de forces. El 1999, Abkhàzia va realitzar un referèndum, després del qual es va declarar independent. L'ex president georgià, I. Shevardnadze, va prometre en diverses ocasions "ampliar poders" d'autogovern a Abkhàzia, però dins de Geòrgia. En els darrers anys, Rússia ha mantingut 3.000 soldats a la frontera com a força de pacificació de la CEI. Al novembre de 1999, Rússia i Geòrgia van acordar que Rússia tancaria dos de les seves quatre bases militars a Geòrgia.

Població: 4,5 milions d'habitants
IDH: 100 (de 177)
Morts pel conflicte: 300
Població desplaçada: 200.000
Actors armats: ---
Facilitacions: OSCE, ONU

L'any 1922 es va crear a Geòrgia la regió autònoma d'**Ossètia del Sud**, dos anys abans que a l'antiga URSS es creés la República Autònoma d'Ossètia del Nord. El 1990, Ossètia del Sud es va proclamar república sobirana, la qual cosa va provocar la reacció del Parlament georgià, declarant l'estat d'emergència al territori i retirant-li l'estatus de regió autònoma. Tot això va donar peu a enfrontaments fins al 1992, quan una força de pau russa, georgiana i ossètia va aconseguir un alto el foc. El conflicte es va revifar al maig del 2004, quan el President d'aquesta república va amenaçar d'utilitzar la força davant qualsevol amenaça provinent de Geòrgia. Dies després, Ossètia del Sud es va retirar de la comissió internacional que vigilava l'acord de pau. Aquesta mesura va anar seguida d'enfrontaments entre les FFAA georgianes i grups armats d'Ossètia del Sud. Les autoritats d'Ossètia del Sud tenen la intenció d'unir-se amb Ossètia del Nord i, per tant, d'incorporar-se a la Federació de Rússia.

Antecedents del procés de pau

L'OSCE té una Missió a Geòrgia des de desembre de 1992, amb el quarter general a Tbilisi i amb l'objectiu de promoure negociacions de pau en els conflictes d'Ossètia del Sud i Abkhàzia. La Missió també dona suport als esforços de pau de l'ONU, destacant un funcionari a l'Oficina de l'ONU sobre Drets Humans establerta a Sukhumi. El mandat de la missió és promoure el respecte pels drets humans i les llibertats fonamentals, i assistir al desenvolupament de les institucions democràtiques. Des de desembre de 1999, a més, el mandat inclou la vigilància de la frontera entre Rússia i Geòrgia.

La situació d'estancament del procés d'**Abkhàzia** pot qualificar-se de procés "dinàmic de no-pau", ja que no hi ha progressos en els temes clau: la tornada dels 200.000 refugiats georgians, l'estatus final d'Abkhàzia i el futur econòmic de la república. Al llarg de 2004, el nou President de Geòrgia, M. Saakashvili, va sol·licitar la col·laboració de Rússia per a la resolució del conflicte, i la part Abkhàzia va mostrar una predisposició inicial a negociar amb el nou Govern.

Respecte al conflicte **d'Ossètia del Sud**, dies després dels enfrontaments del juliol de 2004, els representants de Geòrgia i d'Ossètia del Sud van signar un protocol per resoldre el conflicte de manera pacífica. El Primer Ministre georgià va presentar un pla per posar fi a les tensions, es va comprometre a desmilitaritzar la zona i a augmentar el mandat de l'OSCE sobre el terreny. Geòrgia va demanar també a la UE i a l'OSCE una major implicació en la resolució del conflicte.

El procés de pau durant 2005

Respecte a les tensions que es viuen a Geòrgia per resoldre l'estatus de la regió d'**Abkhàzia**, el President M. Saakashvili va iniciar l'any reiterant la seva oferta de negociació. No obstant, el President d'Abkhàzia va rebutjar com a negociador al nou Enviat Especial del Govern georgià (al ser ell mateix pro georgià a l'exili). Al març, el President de Geòrgia va proposar establir a Abkhàzia una autonomia seguint el model italià a la regió d'Alto Adige, que fins al 1972 va quedar sota control austríac. Durant el segon trimestre es van dur a terme diverses mesures de confiança i distensió entre ambdues parts, que van mostrar interès a treballar de forma conjunta temes de seguretat, assumptes polítics i de cooperació econòmica, així com el retorn de la població desplaçada i refugiada pel conflicte. El Secretari General del Consell d'Europa, T. Adams, es va reunir a l'abril amb les autoritats georgianes per buscar vies per donar suport al país.

Al maig, representants georgians i abkhazos es van reunir a Gali sota els auspicis de Nacions Unides per tractar la situació de seguretat a la ribera d'Inguri, establint un grup de vigilància conjunta. Per la seva banda, l'ambaixador turc a Geòrgia, I. Tezgorm, es va reunir amb parlamentaris i membres del Govern d'Abkhàzia per mostrar la seva predisposició a facilitar la recerca de solucions, però la proposta va ser rebutjada pel president d'Abkhàzia. Al juny, Geòrgia, Rússia i Abkhàzia es van reunir a Moscou, sota els auspicis de Nacions Unides, per tractar la reobertura de la línia fèrria que uneix Sochi amb Geòrgia i Rússia. Després que ambdues parts reiteressin el seu compromís de no utilitzar la força, van acordar l'intercanvi de propostes en un document conjunt a redactar utilitzant els bons oficis de la Representant Especial del Secretari General de l'ONU, H. Tagliavini. Al setembre, el President georgià va anunciar la celebració d'una conferència internacional en la qual participarien els països implicats, l'OSCE i EUA. I, a finals d'any, es va mostrar disposat a mantenir una reunió a principis del 2006 a Ginebra amb el líder abkhaz, mentre que el Ministre d'Afers Exteriors georgià feia una crida perquè l'OSCE tingués un rol més actiu.

En relació al contenciós de la regió d'**Ossètia del Sud**, el líder d'aquesta zona va rebutjar la proposta autonòmica realitzada pel president georgià. Malgrat això, al març es va arribar a un acord per desmilitaritzar la regió que preveia una primera fase de retirada de les trinxeres i fortificacions, per donar pas a una cooperació econòmica. Segons l'acord, a partir d'abril totes les FFAA es retirarien de la zona. Al juny, les autoritats georgianes es van comprometre a resoldre els seus conflictes territorials de forma no militar i pacífica i en cooperació amb les organitzacions internacionals, tot acceptant el pla de l'OTAN. De totes maneres, a l'agost va augmentar la tensió per l'increment de la inseguretat. A més, el Govern de Geòrgia va manifestar el seu desacord amb el format de les converses de pau, ja que el considerava ineficaç. Aquestes converses es duien a terme en el marc d'una Comissió de Control Conjunta (JCC) amb la participació de Geòrgia, Ossètia del Sud, Ossètia del Nord i Rússia. EUA, per la seva banda, va manifestar la seva intenció d'implicar-se en la resolució d'aquest contenciós. A finals d'any, la JCC va discutir una proposta de Geòrgia d'incloure l'OSCE, la UE i els EUA en les negociacions de pau. El líder de la república d'Ossètia del Sud, E. Kokoity, va elaborar una proposta de pau amb tres etapes:

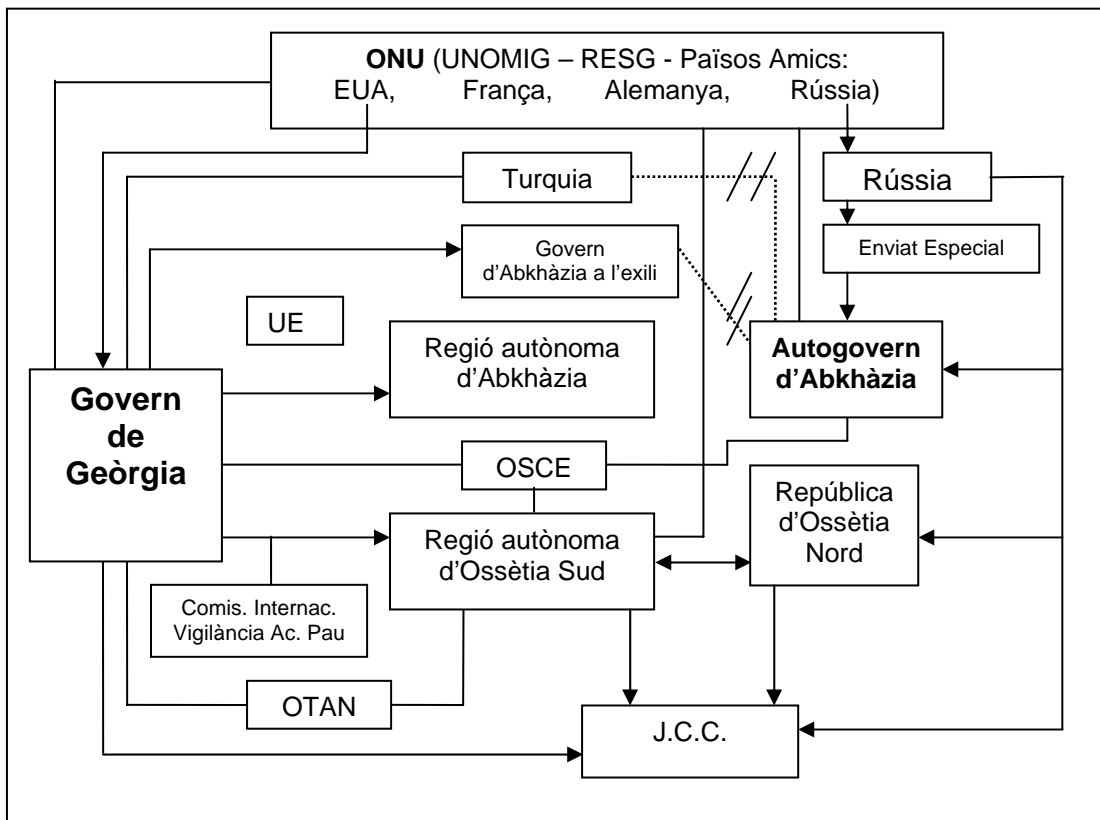
desmilitarització de la zona, rehabilitació social i econòmica de la mateixa, i establiment de relacions entre aquesta república i Geòrgia. Tant Rússia com Geòrgia van aplaudir inicialment la proposta, però setmanes després Geòrgia va canviar d'opinió.

Fets més significatius de l'any

- Les autoritats de Geòrgia i Abkhàzia posen en marxa mesures de confiança
- Geòrgia demana que l'OSCE jugui un rol més actiu en la resolució del conflicte
- Acord per desmilitaritzar Ossètia del Sud
- L'OTAN presenta un pla de pau

Pàgines Web

- Coalition Resources (www.c-r.org/about)
- Georgia Update (www.csis.org)
- Incore (www.incore.ulst.ac.uk/cds/agreements/europe.html)
- OSCE (www.osce.org/georgia)
- Partners for Democratic Change (www.partnersglobal.org)
- Reliefweb (www.reliefweb.int)
- UNOMIG (www.un.org/Depts/dpko/missions/unomig)



IRLANDA DEL NORD

<p>Població: 1,6 milions d'habitants IDH: 8 (de 177) Morts pel conflicte: 3.200 Actors armats: IRA, UDA, UFV, LVF Facilitacions: Bill Clinton, George Mitchell, Alec Reid, International Independent Commission on Decommissioning</p>

Context del conflicte

Després d'anys d'enfrontament entre grups armats irlandesos (entre ells, l'Exèrcit Republicà Irlandès IRA) i forces britàniques, Irlanda accedeix a la independència l'any 1921. Tanmateix, Gran Bretanya reté sis comptats del nord de la illa, amb presència protestant predominant. Malgrat segles de convivència, les comunitats catòlica i protestant amb prou feines tenien contacte. L'any 1968 comença una revolta popular de la població catòlica en defensa dels seus drets civils, clarament menystinguts pel Govern autonòmic en poder dels protestants. L'any 1970 l'IRA reapareix i comença un conflicte que els enfrontarà no sols a les forces britàniques sinó a diversos grups lleialistes protestants. El conflicte no és religiós, sinó d'identitat: els nacionalistes se senten minoria a Irlanda del Nord i els unionistes se senten minoria en el conjunt d'Irlanda (concepte de "doble minoria").

Antecedents del procés de pau

El 1985 s'arriba a un acord anglo-irlandès, pel qual es formalitza la influència d'Irlanda a Irlanda del Nord i s'acorda que no hi pot haver canvis a Irlanda del Nord sense l'acord de la majoria. El 1993 es produeix la "Declaració de Downing Street", en la que es manifesta la voluntat d'incorporar el Sinn Féin (braç polític de l'IRA) a les converses de pau. L'acord de pau, que no se signa fins al 1998 (**Acord de Belfast**), preveia una reforma policial, una reforma de les institucions d'Irlanda del Nord, la formació d'un Consell Ministerial britànic-irlandès, un Consell Ministerial Nord-Sud i una Comissió de Drets Humans. L'IRA, no obstant, no va renunciar definitivament a la lluita armada fins l'any 2005.

Les aportacions més destacades del procés són les del "consentiment paral·lel" (cal una majoria de les dues comunitats per arribar a acords clau), el "consens suficient" (eina emprada a Sud-àfrica per evitar que un partit pogués bloquejar el procés), i el "three-strand process", que permetia abordar tres temes el paral·lel (les institucions democràtiques a Irlanda del Nord, les relacions entre les dues Irlandes, i les relacions entre Gran Bretanya i Irlanda).

El procés de pau durant 2005

A l'abril, el líder del Sinn Féin, G. Adams, va instar l'IRA a abandonar la lluita armada, desarmar-se i iniciar un procés democràtic. Aquestes declaracions s'emmarcaven a l'inici de la campanya de les eleccions generals al Regne Unit i l'IRA va respondre que ho consideraria. Al cap de tres mesos, va ordenar el cessament de totes les accions armades i l'ús exclusiu de mitjans democràtics, polítics i pacífics per assolir els seus objectius, si bé no és va anunciar la seva dissolució. Dies després, el govern britànic es va comprometre a la desmilitarització d'Irlanda del Nord, amb un programa de retirada de tropes i desmantellament d'instal·lacions militars. Londres té previst reduir la seva presència a uns 5.000 efectius militars de cara al 2007, posar fi al suport de les tropes britàniques al Servei de Policia d'Irlanda del Nord, així com abolir els tribunals especials que tramiten casos relacionats amb delictes de terrorisme.

Finalment, al mes de setembre la Comissió Internacional Independent sobre el Desarmament a Irlanda del Nord va garantir que l'IRA havia inutilitzat tots els seus arsenals d'armament. Aquest anunci s'espera que permetrà reprendre el procés de restabliment del Parlament nord-irlandès de Stormont, que havia quedat suspès els darrers anys degut als obstacles en el procés de pau.

A nivell polític hi ha una situació de "transformació de conflicte", no de "post-conflicte". No s'han pogut implementar els aspectes més destacats de l'Acord de Pau (Govern autònom) per les precondicions que han post tant els unionistes (DUP) com els republicans (Sinn Féin), avui partits majoritaris. Malgrat que l'IRA ha renunciat definitivament a les armes, és possible que hagin de passar alguns anys per tal que es consolidi una confiança mínima que permeti el funcionament d'unes institucions intercomunitàries. A nivell social i econòmic, la societat s'ha acostumat a viure sense violència, malgrat que persisteixen estructures (sistema escolar, habitatge) i actituds de segregació. Són visibles les diferències de classe, destacant que la major part dels ex combatents provenen de barris de classe treballadora. Està pendent l'esclariment del passat.

Fets més significatius de l'any

- El líder del Sinn Féin, G. Adams, va instar l'IRA a abandonar la lluita armada, desarmar-se i iniciar un procés democràtic
- L'IRA va ordenar el cessament de totes les accions armades i l'ús exclusiu de mitjans democràtics, polítics i pacífics per assolir els seus objectius, si bé no és va anunciar la seva dissolució
- El govern britànic es va comprometre a la desmilitarització d'Irlanda del Nord
- La Comissió Internacional Independent sobre el Desarmament a Irlanda del Nord va garantir que l'IRA havia inutilitzat tots els seus arsenals d'armament

Pàgines Web

- BBC (news.bbc.co.uk/1/hi/northern_ireland)
- CAIN (cain.ulst.ac.uk)
- Incore (www.incore.ulst.ac.uk)
- Sinn Fein (www.sinnfeinonline.com)

IRAQ

Població: 28,8 milions d'habitants
IDH:
Morts pel conflicte: Entre 30.000 i 100.000, inclosos 2.200 militars d'EUA
Actors armats: milícies irregulars
Facilitacions: ---

Context del conflicte

Després de l'ocupació del país per part d'EUA, Regne Unit i altres països aliats en una coalició militar formada a tal efecte, i el posterior enderrocament del règim de S. Hussein al maig de 2003, a finals del 2004 es va descartar finalment la presència d'armes de destrucció massiva al país, que havia estat una de les raons argumentades per dur a terme l'ocupació. Des d'aleshores han continuat els atacs contra les forces ocupants, així com els atemptats contra la població civil iraquiana. El 2004, un dels objectius principals d'aquests atacs van ser els membres del nou Govern interí (instaurat un any després de l'inici de l'ocupació), les seves forces de seguretat i les potències ocupants. Només durant l'any 2005 es calcula que hi va haver 34.100 atacs de la insurgència contra les tropes de la coalició. A finals del 2005 es calculava que la guerra havia causat entre 30.000 i 100.000 morts (entre civils i militars), 2.200 dels quals eren militars dels EUA.

Antecedents del procés de negociació

Fins al moment no existeix cap procés de pau, malgrat els intents d'acostament vers alguns dels grups insurgents que actuen al país. La multiplicitat d'actors armats, les divisions religioses i el mateix caràcter de l'ocupació estrangera fan molt difícil obrir un procés d'aquest tipus. El 2004 es va aconseguir iniciar un procés de desarmament de les milícies del clergue M. Al Sader, a canvi d'un compromís del Govern d'alliberar els partidaris del clergue que estaven detinguts, compensacions econòmiques i posar fi a les operacions militars dels EUA al barri de Ciutat Sader. També hi va haver promeses d'amnistia per a les persones i grups que deixessin les armes.

Les negociacions durant 2005

A l'Iraq van ser destacables les crides a la reconciliació nacional fetes a començaments d'any tant des del Govern interí i part dels dirigents kurd-iraquians i xiïtes vencedors a les eleccions, com des de la pròpia Administració nord-americana. Aquestes crides van donar lloc a la formalització de contactes amb sectors polítics i socials iraquians contraris a l'ocupació i que havien boicotejat les eleccions. La proposta a aquests sectors perquè es vincuessin al procés polític passava per la seva participació en la redacció d'una nova Constitució, la qual cosa va ser resposta pels representants de diverses instàncies i grups polítics nacionalistes iraquians associats amb la resistència social i armada que es van reunir a Bagdad a mitjans de febrer de 2005. La Declaració final va recollir una posició unitària que exigia tres condicions prèvies a l'establiment d'un procés de reconciliació a través de la redacció de la Constitució: l'establiment d'una data precisa i garantida internacionalment per a la retirada de les tropes d'ocupació estrangera; la fi de la designació de càrrecs polítics en funció de criteris religiosos, ètnics o racials; i el reconeixement del dret del poble iraquian a resistir a l'ocupació militar. Revelador és que davant la precarietat de la situació, el Primer Ministre I. Allawi, havia continuat mantenint contactes infructuosos amb membres de l'il·legalitzat Partit Baas per tal de negociar la tornada d'alguns dels seus quadres a la nova configuració política, a canvi de la desmobilització de la insurrecció i l'ingrés dels seus combatents a les noves Forces de Seguretat i Policia iraquianes.

Fonts oficials iraquianes van revelar a l'abril que se seguien buscant canals de comunicació amb dirigents de sectors nacionalistes i baasistes de la resistència, per arribar a un acord que permetés desmobilitzar la insurrecció iraquiana. Al maig, el govern d'EUA va filtrar a la premsa que havia rebut senyals de dirigents sunnites que proposarien la fi de la insurrecció armada a canvi d'una major quota de participació en el nou sistema polític. Al juny, es va filtrar també que EUA i el Govern tutelat del President I. al-Yafari van iniciar contactes amb els sectors de la insurrecció, i que els grups de l'Exèrcit Islàmic i de l'Exèrcit dels Combatents podrien acceptar la desmobilització i la transferència dels seus efectius a les forces de seguretat iraquianes a canvi de la seva representació política en el Comitè de redacció de la nova Constitució. Les suposades negociacions amb sectors de la resistència s'afegiren a les ja existents en els mesos anteriors entre representants d'EUA i del Govern iraquità, i organitzacions socials i polítiques, com la influent Associació d'Experts Musulmans i el Congrés Fundacional Nacional Iraquí (CFNI), que exigeix que s'estableixi un calendari de retirada militar supervisat i avalat per la comunitat internacional.

Al setembre, el Partit Baas Àrab Socialista, l'Aliança Patriòtica Iraquiana i l'Associació d'Intel·lectuals contra l'Ocupació van signar una declaració conjunta en la qual emfatitzaven la necessitat d'un diàleg obert entre tots els grups polítics del país, com a única via d'unir la diversitat política i assegurar el reconeixement internacional a la legítima resistència de l'Iraq contra l'ocupació estrangera. Al mes següent, la Constitució iraquiana va ser aprovada amb un 78% dels vots a favor i amb una participació del 70%, entre denúncies de les comunitats sunnites sobre irregularitats en el procés. Al novembre, es va celebrar a El Caire una conferència amb més de cent representants iraquians de diferents grups polítics, en un intent d'incloure la comunitat sunnita a les eleccions de finals d'any, després de la seva exclusió electoral degut al boicot que van proclamar a les passades eleccions de gener. El President J. Al-Talabani, finalment, va expressar la seva voluntat de negociar amb la insurgència iraquiana a canvi del seu abandonament de les armes i de la seva participació en el procés polític. Al finalitzar l'any es van celebrar eleccions parlamentàries, amb una alta participació. El Primer Ministre interí i representant dels sectors xiïtes seculars, I. Allawi, va fer una crida a la reconciliació nacional, comproment-se a prohibir les milícies islamistes que amenaçaven de portar el país al conflicte armat intern.

ORIENT MITJÀ

ISRAEL – PALESTINA

Context del conflicte

El conflicte té les seves primeres arrels al finalitzar la Primera Guerra Mundial amb la desintegració de l'Imperi Turc-Otomà, que va implicar que el territori palestí quedés sota l'administració del Regne Unit, i sota el Sistema de Mandat adoptat per la Lliga de Nacions. Durant els anys d'aquest Mandat, de 1922 a 1947, nombrosos jueus van emigrar a Palestina, especialment a partir de la persecució dels nazis durant els anys 30. El 1947, el Regne Unit va passar el problema a Nacions Unides, qui en aquest mateix any, i mitjançant la Resolució 181, va decidir partir el territori sota mandat britànic en dos estats sense continuïtat territorial, i que mai arribaria a aplicar-se completament. La partició de Terra Santa per les Nacions Unides i la posterior proclamació de l'Estat d'Israel el 1948 són el detonant principal de l'actual conflicte, doncs poc després de marxar els britànics de la zona, Israel va ocupar el 77% del territori palestí i gran part de Jerusalem, i grups paramilitars sionistes van massacrar molts palestins, provocant l'exili d'uns 800.000 palestins. Des de llavors s'han lliurat cinc guerres (1948, 1956, 1967, 1973 i 1982), fins a arribar a l'actual crisi. El 1959 va néixer l'OAP, que poc després seria dirigida per Arafat. A la "Guerra dels 6 Dies" de 1967, Israel va ocupar la península de Sinaí, Cisjordània i els Alts del Golan, establint un anell de seguretat al voltant d'Israel, intensificant els assentaments d'israelians a Gaza i Cisjordània i provocant un segon èxode de palestins (mig milió). El 1974, l'Assemblea General de l'ONU va concedir l'estatus d'observadora a l'OAP. El 1982, Israel va envair el Líban, permetent una gran massacre en els camps de refugiats palestins de Sabra i Shatila, i provocant l'expulsió d'Arafat el 1983, que s'exilia a Tunis. En 1987, la desesperació de la població palestina ocupada va provocar la "primera Intifada" (1987-1992), al mateix temps que Arafat iniciava gestos d'apropament vers els Estats Units, convençut que aquest país era l'únic que podria pressionar Israel. La "segona Intifada" es va iniciar al setembre de 2000, i des de llavors ha provocat uns 4.250 morts. El 2002, Israel va iniciar la construcció d'un mur de separació entre les dues comunitats, incrementant així les crítiques de la comunitat internacional.

<p>Població: Israel (6 milions d'habitants) IDH: Israel (23 de 177) Morts pel conflicte: 4.250 (2000-2005) Actors armats: FFAA d'Israel, Hamas, Batallons al-Gassam, Jihad Islàmica, Brigades dels Màrtirs d'Al-Aqsa Facilitacions: Quartet Diplomàtic (EUA, Rússia, UE, ONU), Egipte</p>
--

Antecedents del procés de pau

El 1990 es van iniciar unes primeres negociacions secretes a Oslo, que van permetre que a l'agost de 1993 se signés a Washington un primer acord entre Israel i els palestins. Dos anys abans, el 1991, es va celebrar la Conferència de Madrid, presidida pel principi d'intercanvi de "pau per territoris", posant les bases per a una futura negociació bilateral. El 1995 es va iniciar l'anomenat "Procés de Barcelona" per estimular la cooperació entre tots els països de la Mediterrània, inclòs Israel. També el 1995 es va iniciar el procés d'Oslo II, que preveia una zona sota control palestí, una altra zona d'administració mixta, i una zona controlada per Israel, amb carreteres que unirien les zones de domini israelià. El 1998, aquest procés va quedar completament paralitzat, intensificant-se des de llavors els atacs suïcides dels palestins.

Les negociacions de pau que va intentar obrir el President dels EUA, B. Clinton, a la fi del 2000 entre Barak i Arafat a Camp David, i que preveia l'ampliació de la zona sota control palestí i un intercanvi de territoris, no van arribar a fructificar, com tampoc les negociacions de gener de 2001 a Taba (Egipte), que ampliava encara més la zona sota domini palestí i li donava accés al riu Jordà. Des de llavors, i amb la segona Intifada, l'espiral de violència i la dinàmica d'acció-reacció excusen la paralització dels nombrosos plans i propostes que fan diferents actors, organismes i països.

El 2002, amb el conflicte completament deteriorat, es van multiplicar les iniciatives de pau, com la creació d'un Grup de Treball Internacional per a la Reforma Palestina, les actuacions del Quartet Diplomàtic (EUA, Rússia, UE i ONU), i molt en particular el seu pla de pau o "Full de Ruta" de desembre de 2002, que constava de tres etapes que conclourien el 2005 amb un Estat palestí independent. Davant del rebuig final del pla per part d'Israel, el novembre de 2003 es fa públic l'"Acord de Ginebra", subscrit per intel·lectuals, polítics i militars d'Israel i Palestina, que proposa la creació de dos Estats independents amb les fronteres de 1967 i la renúncia a l'ús de la força per ambdues parts. Els punts més conflictius són la devolució dels territoris ocupats o tornar a les fronteres anteriors a la guerra de 1967, l'estatus de Jerusalem oriental com a capital de l'Estat palestí, el desmantellament dels assentaments jueus en els territoris ocupats, i el dret de retorn dels refugiats palestins desplaçats durant la primera guerra àrab-israeliana de 1948.

El procés de pau durant 2005

El conflicte entre Israel i Palestina va donar un salt qualitatiu després de la mort de Y. Arafat, del triomf electoral de M. Abbas a les eleccions presidencials palestines, i la posterior obertura de contactes directes amb el Govern d'Israel. El President palestí va engegar un pla intern per actualitzar la reestructuració de les forces de seguretat palestines, tal com exigia el Full de Ruta. Al gener es va anunciar una treva d'un mes per part dels grups armats palestins, condicionada al fet que Israel garantís l'alliberament dels presos i detinguts palestins, la fi de la política d'assassinats selectius i la retirada de l'exèrcit israelià dels territoris ocupats. Mentrestant, els grups Hamas i Jihad Islàmica mantenien contactes amb responsables del Govern d'Egipte, en el seu paper d'intermediari entre palestins, d'una banda, i israelians i nord-americans, de l'altra.

Al febrer es va realitzar la Cimera de Sharm el-Sheikh, amb la presència del President egipci i del Rei de Jordània, i a la fi del mateix mes es va celebrar a Londres una Trobada Internacional sobre Palestina, patrocinada pel govern britànic, en la qual els 23 països participants van protegir el Pla de Desconnexió dissenyat pel govern israelià per a la retirada de la Franja de Gaza. El grup Hamas va anunciar que participaria per primera vegada a les eleccions legislatives a les Àrees Autònomes palestines dels territoris ocupats, així com la seva intenció d'ingressar a l'OAP. Aquest grup, juntament amb la Jihad Islàmica i altres 11 faccions radicals palestines, van acordar a El Caire comprometre's a una treva informal per al 2005, i que de moment ha complert.

Al maig, el Primer Ministre israelià, A. Sharon, va declarar que si Hamas participava a les eleccions parlamentàries palestines sense desarmar al seu braç armat, Israel no avançaria cap al Full de Ruta. Al mateix temps les crides al desarmament per part del Ministre de l'Interior palestí, N. Yussef, van rebre la negativa de Hamas. Malgrat això, el propi cap de l'exèrcit israelià va reconèixer que aquesta organització palestina era la que més respectava la treva establerta entre les faccions palestines i l'ANP. Les eleccions parlamentàries, previstes per al juliol, van quedar posposades per decisió de l'ANP, el que va ser interpretat per Hamas com una maniobra d'Al-Fatah (grup

majoritari del President de l'ANP) enfront dels pronòstics favorables a Hamas. A mitjans de juny, aquest grup va informar que alguns dels seus membres recentment elegits com alcaldes de localitats palestines havien mantingut trobades amb representants de la UE, assenyalant que estaven disposats a obrir un diàleg amb tots els països excepte amb Israel, mentre mantingués l'ocupació militar. El President de l'ANP, M. Abbas, va viatjar a EUA per entrevistar-se amb el President G. W. Bush i reactivar el Full de Ruta. Al juny, el Tribunal Suprem d'Israel va ratificar la legalitat del Pla de Desconnexió per a Gaza, i el Govern d'Israel va alliberar un altre grup de 398 presos palestins, majoritàriament militants d'Al-Fatah.

Pel que fa a les Brigades dels Màrtirs d'Al-Aqsa, a l'abril van anunciar la fi del període de calma pactat amb l'ANP, després de l'assassinat a mans de l'exèrcit d'Israel d'un dels seus membres. També cal destacar que a mitjans de maig, els governs jordà, israelià i de l'ANP van signar un acord per estudiar la construcció d'un canal que uneixi el Mar Roig amb el Mar Mort. El projecte estarà finançat pel Banc Mundial, i té un cost estimat de més de 3.500 milions de dòlars. Al juny, la segona reunió celebrada entre el Primer Ministre israelià A. Sharon i el President palestí M. Abbas es va tancar com un fracàs per a ambdues parts. Una delegació d'alt nivell de l'OTAN es va entrevistar a Ramala (Cisjordània) amb l'ANP, amb el propòsit de buscar algun tipus d'intervenció de l'OTAN en la resolució del conflicte.

Durant el tercer trimestre de l'any els esdeveniments sobre el conflicte d'Israel i Palestina es van centrar en l'evacuació dels colons jueus dels assentaments situats al territori ocupat de la Franja de Gaza, que es va portar a terme amb l'oposició d'importants sectors socials israelians i del moviment de colons. Al setembre, el Govern d'Israel va preparar una ofensiva diplomàtica per establir relacions amb diversos països àrabs i musulmans, una vegada completada la retirada militar de Gaza. Israel es va comprometre a retirar les seves tropes al llarg de la frontera egípcipalestina a la part de Gaza, sent substituïts per soldats egipcis. Al setembre, el Primer Ministre israelià, A. Sharon, va intensificar les seves exigències perquè el moviment de resistència islàmic Hamas no pogués participar a les eleccions legislatives palestines i es procedís al seu total desarmament, mentre que el President de l'ANP declarava que un desarmament per la força dels grups palestins conduiria a la guerra civil.

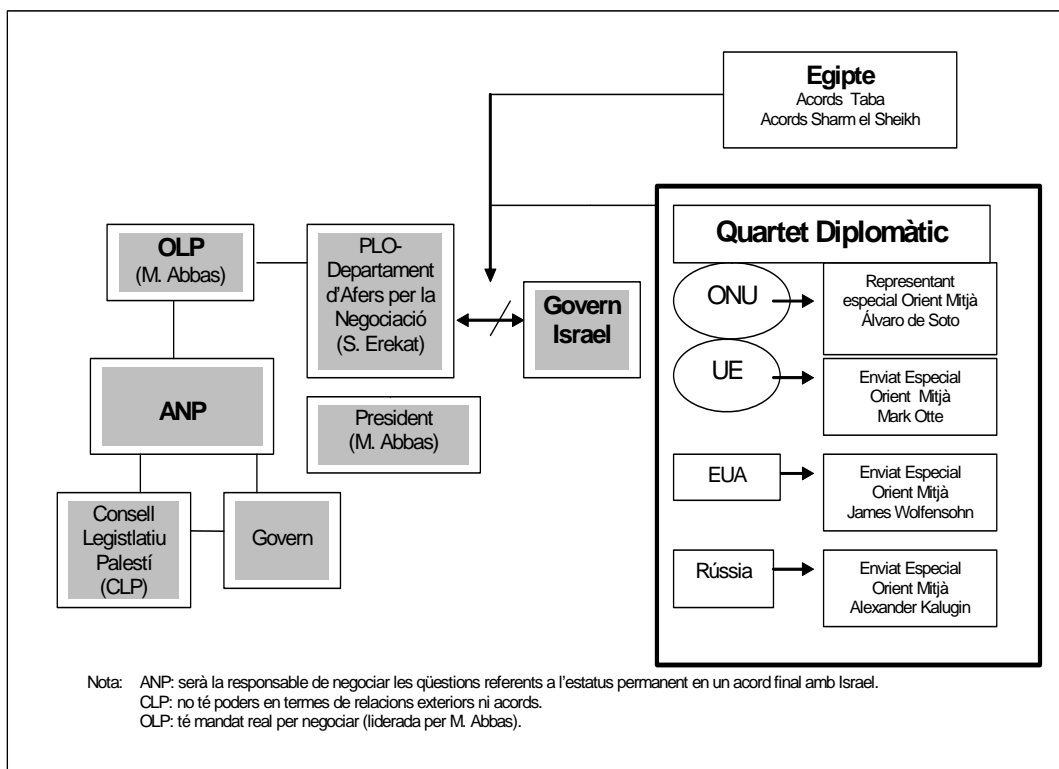
A l'octubre, una decisió del Consell Legislatiu Palestí (CLP) va forçar la dimissió en bloc del Govern del Primer Ministre, A. Qureia, degut a la incapacitat d'aquest executiu per controlar la inestabilitat a Gaza. Hamas, pel seu costat, va anunciar que no renovaria la treva informal dels darrers nou mesos, a menys que Israel posés fi als seus atacs i alliberés els presoners palestins. Al novembre, el Govern d'Israel i l'ANP van arribar a un acord històric sobre la frontera egípcia de Gaza, que va permetre obrir el pas entre els dos territoris. Paral·lelament, Iran va manifestar que proposaria a Nacions Unides el seu propi pla per resoldre el conflicte entre Israel i Palestina, a partir d'un referèndum en el que hi participarien tots els palestins, inclosos els refugiats. A finals d'any, no obstant, es van produir uns atemptats suïcides per part de la Jihad Islàmica, i va continuar la polèmica sobre la participació de Hamas a les eleccions legislatives del gener de 2006, especialment pels bons resultats que va obtenir a les eleccions municipals de maig, que van inquietar el Govern palestí, partidari d'ajornar les esmentades eleccions a causa de la seva pròpia feblesa.

Fets més significatius de l'any

- Triomf electoral de M. Abbas a les eleccions presidencials palestines i la posterior obertura de contactes directes amb el Govern d'Israel
- Hamas i altres 12 grups palestins declaren una treva
- Inici de l'evacuació dels colons jueus dels assentaments situats en el territori ocupat de la Franja de Gaza
- El Govern d'Israel i l'ANP van arribar a un acord històric sobre la frontera egípcia de Gaza, que va permetre obrir el pas entre els dos territoris
- Hamas guanya les eleccions municipals a tres ciutats importants

Pàgines Web

- ANP (www.pna.gov.ps/Peace_Process)
- Incore (www.incore.ulst.ac.uk/cds/countries)
- IPCRI (www.ipcri.org)
- Mideast Web (www.mideastweb.org)
- MIFKAD (www.mifkad.org.il/eng)
- Ministeri d'Afers Exteriors d'Israel (www.mfa.gov.il/mfa)
- Mundo Arabe (www.mundoarabe.org)
- Nacions Unides (www.un.org/spanish/peace/palestine)
- Paz Ahora (www.pazahora.org)
- Peace and Security (www.peacesecurity.org.il/english)
- Peace Watch (www.ariga.com/peacewatch)
- Reliefweb (www.reliefweb.int)
- The Consensus Building Institute (www.cbi.web.org)

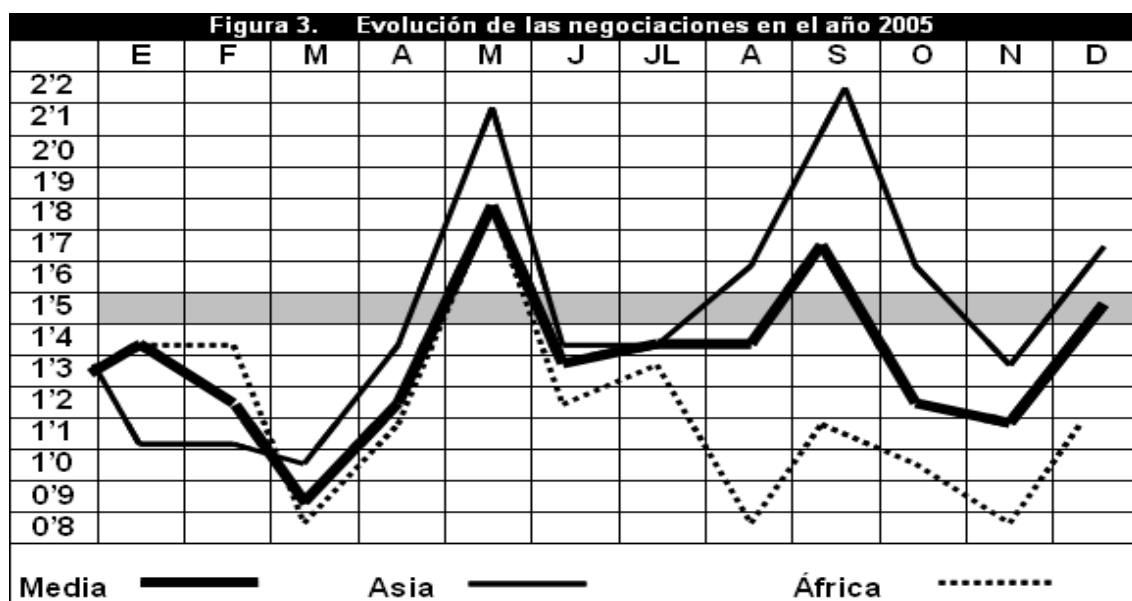


ANNEX 1- Evolució mensual de les negociacions durant l'any 2005

L'Escola de Cultura de Pau elabora mensualment un índex sobre l'estat de les negociacions de pau existents al món, a fi d'analitzar les dinàmiques generals dels processos. Aquest índex analitza un total de 25 negociacions, 17 de les quals es refereixen a conflictes armats³ i 8 a conflictes no resolts⁴. Dos d'aquests últims (Indonèsia-Aceh i Sudan-SPLA) no s'inclouran ja a partir de gener del 2006, al tractar-se de dos conflictes resolts, i en els quals per això han deixat d'existir les negociacions de pau.

L'índex es configura a partir de la mitjana resultant de concedir tres punts als processos que han funcionat bé durant el mes, un punt als que romanen estancats o no han presentat novetats, i zero punts als que han tingut dificultats, de manera que la màxima puntuació assolible en un mes seria 3,0, i la mitjana 1,5 punts.

Com es podrà observar a la figura següent, l'any acaba amb una mitjana mensual de només 1,3 punts (1,4 l'any 2004), i un balanç de només tres mesos amb una mitjana igual o superior a 1,5 punts (4 mesos en l'any anterior). Curiosament, tant el 2004 com el 2005, el mes de març ha estat el més crític, i el primer trimestre el que presenta un descens més acusat. En tot cas, l'índex permet albirar les dificultats per mantenir la majoria dels processos en una evolució positiva i de forma sostinguda. **Els processos del continent asiàtic han tingut una evolució bastant més positiva** (una mitjana anual de 1,5 punts) **que els africans** (mitjana de 1,1 punts). Aquests últims, a més, han presentat una tendència a la baixa.



Font: Escola de Cultura de Pau, "Alerta 2006", Icaria Editorial, 2006, p 59.

³ Algèria, Burundi, Colòmbia (AUC i ELN), RD Congo, Costa d'Ivori, Filipines (MILF i NPA), Índia (ULFA, NDFB i Jammu Caixmir), Iraq, Israel-Palestina, Somàlia, Sri Lanka, Sudan (Darfur) i Uganda.

⁴ Armènia-Azerbaitjan, RPD Corea-EUA, Geòrgia (Abkhàzia), Índia (CPI i NSCN-IM), Indonèsia (Aceh), Sàhara Occidental i Sudan (SPLA).

ANNEX 2- Síntesi dels processos de pau actuals

Conflictes (30)	Actors	Mediació o facilitació externa (19)	Facilitacions externes no governamentals ⁵	Tipus de negociació
Àfrica (11)				
Algèria	Govern – grups integristes	---		Proposta de reconciliació i amnistia
Angola (Cabinda)	Govern – FLEC	---		Exploracions informals
Burundi	Govern – FNL	Tanzània		Exploracions formals
Congo, RD (regions Kivu i Ituri)	Govern – milícies internes i externes	---	Comunitat de Sant Egidi	Desarmament i repatriació
Costa d'Ivori	Govern – <i>Forces Nouvelles</i>	Sud-àfrica (Unió Africana) Grup de Treball Internacional		Negociació formal per integrar-se en el Govern
Sàhara Occidental	Govern Marroc – Front Polisario	ONU		Exploracions formals
Somàlia	Clans enfrontats	IGAD (Kenya)		Negociació entre membres del Govern Federal de Transició
Sudan	Govern – SPLA (Sud Sudan)	IGAD (Kenya)		Procés de pau consolidat, amb Acord de Pau signat el gener de 2005, que dóna autonomia al sud i forma un Govern d'Unitat Nacional
	Govern – SLA / JEM (Darfur)	Nigèria (Unió Africana)		Negociacions per assolir una autonomia, distribució de recursos i repartiment del poder polític
	Govern – <i>Eastern Front</i> (Est)	Libia (Unió Africana)		Per definir
Uganda	Govern – LRA	Tanzània	<i>Acholi Religious Leaders Peace Initiative (ARLPI)</i>	Exploracions formals
Amèrica (2)				
Colòmbia	Govern – AUC	OEA		Desmantellament aparell militar de les Autodefenses
	Govern – ELN	Espanya, França, Noruega (Cuba, Veneçuela)		Exploració formal a Cuba
Àsia i Pacífic (11)				
Filipines	Govern – MILF (Mindanao)	Malàisia		Procés de pau formal per discutir temes d'autogovern
	Govern – NPA/NDF	Noruega		Exploracions formals i informals, segons el moment
Índia	Govern – CPI (Andra Pradesh)	---		El gener van trencar-se les converses
	Govern – ULFA (Assam)	Grup Consultiu del Poble	Grup Consultiu del Poble	Contactes exploratoris per discutir temes de sobirania
	Govern – NDFB (Assam)	---		Converses informals i alto el foc
	Govern – NSCN-IM (Nagalàndia)	Tailàndia	Kredha (Països Baixos)	Converses a Tailàndia per discutir temes de sobirania i alto el foc
Índia – Pakistan	Govern	---	<i>Pugwash Movement</i>	Mesures de Creació de Confiança
Indonèsia (Aceh)	Govern – NPA	Finlàndia	<i>Crisis Management Initiative</i> (Finlàndia)	Procés de Pau formal, amb un Acord signat el 15-8-05

⁵ Per la pròpia naturalesa de les facilitacions no governamentals, que normalment es porten amb molta discreció, només hem assenyalat les facilitacions que són públiques i conegudes, tot i tenir constància de la implicació de moltes altres organitzacions.

Myanmar	Govern – KNU	---	Centre Henry Dunant pel Diàleg Humanitari (Ginebra)	Intents fallits de reconciliació
Nepal	Govern – CPN	---		Alto el foc del CPN amb diàlegs formals amb els partits polítics
Sri Lanka	Govern – LTTE	Noruega	Centre Henry Dunant pel Diàleg Humanitari (Ginebra)	Converses exploratòries sobre temes d'autogovern, amb alto el foc
Europa i Àsia Central (4)				
Armènia – Azerbaitjan	Govern	Grup de Minsk (França, EUA, Rússia)		Negociacions formals periòdiques
Geòrgia (Abkhàzia)	Govern Geòrgia, autoritats d'Abkhàzia i Rússia	ONU (RESG)		Rondes de negociacions formals a l'exterior (Ginebra), per definir l'estatus de Nagorno Karabakh
Geòrgia (Ossètia del Sud)	Govern Geòrgia, autoritats d'Ossètia del Sud	Comissió de Control (Geòrgia, Ossètia del Nord, Ossètia del Sud i Rússia)		Converses formals amb desacord sobre la mediació
Irlanda del Nord	Govern britànic - IRA	---	International Independent Commission on Decommissioning	Finalització del procés de pau, amb el desarmament de l'IRA i la desmilitarització d'Irlanda del Nord
Orient Mitjà (2)				
Iraq	Govern –EUA- milícies insurgents	---		Converses exploratòries amb alguns grups insurgents
Israel – Palestina	Govern d'Israel, ANP i milícies palestines	Quartet Diplomàtic (EUA, Rússia, ONU, UE), Egipte		Contactes, exploracions i negociacions diverses amb resultats variables segons el moment

ANNEX 3 – L'agenda de les negociacions

L'agenda de les negociacions	
Angola (Cabinda)	Autonomia, repartiment de beneficis derivats de l'explotació petrolera
Algèria	Amnistia, reconciliació
Armènia-Azerbaijan	Autonomia per Nagorno-Karabaj, referèndum, noves facilitacions
Burundi (FNL)	Repartiment del poder polític i militar, desarmament
Colòmbia (ELN)	Democratització del país
Congo, RD	Seguretat, desarmament de les milícies, control fronterer
Costa d'Ivori	Repartiment del poder polític, desarmament dels grups paramilitars, DDR, ciutadania pels residents estrangers
Filipines (MILF)	Repartiment dels beneficis petrolers, domini de les terres ancestrals del poble Bangsamoro, desmilitarització
Filipines (NPA)	Sortida de les llistes terroristes, seguretat (precondicions per renegociar)
Geòrgia (Abkhàzia)	Seguretat, retorn refugiats, autonomia, presència de Rússia
Índia (ULFA)	Mesures de confiança, alliberament de presoners, drets humans, suspensió de les activitats militars a la regió
Índia (NSCN-IM)	Extensió de l'alto el foc, unificació dels territoris Naga, relacions federals amb l'Índia, possessió de símbols propis
Índia-Pakistan	Mesures de confiança, desmilitarització, federació amb Caixmir
Indonèsia (Aceh)	Nova legislació per Aceh, establiment de partits locals
Israel-Palestina	Retirada d'Israel dels territoris ocupats, seguretat, desmantellament dels assentaments, legitimitat del nou Govern, fronteres
Kosovo	Autonomia/independència
Nepal	Democratització, eleccions, assemblea constituent, agenda comú amb l'oposició
Nigèria (Delta)	Repartiment dels beneficis petrolers, drets humans
Sàhara Occidental	Autonomia/referèndum d'autodeterminació
Somàlia	Seguretat, autonomia regional/federalisme, repartiment del poder polític, control territorial
Sri Lanka	Revisió de l'acord d'alto el foc, autonomia, senyes d'identitat
Sudan (Darfur)	Composició de la missió de manteniment de la pau, acord humanitari, repartiment del poder polític i dels recursos, seguretat
Tailàndia	Autonomia per les províncies meridionals, retirada dels efectius militars, alliberament de presoners, reconeixement de la identitat cultural i religiosa
Tchad-Sudan	Control fronterer, deixar de donar suport a les activitats militars de grups d'oposició
Uganda (LRA)	Desarmament, amnistia
Xipre	Mesures de confiança, obertura de ports i aeroports, aixecament de restriccions

ANNEX 4 – L'agenda a les negociacions sobre formes d'autogovern

País	Grup	Agenda
Filipines	MILF	La Presidenta de Filipines ha impulsat un programa de reconciliació i diàleg interreligiós, el desenvolupament de les zones de majoria musulmana i la creació d'una Comissió d'Amnistia i Rehabilitació. Ambdues parts han assolit avanços importants en temes socials, econòmics i polítics, i en particular amb el delicat tema de les terres ancestrals i la gestió dels recursos naturals. Han examinat experiències d'altres països (Timor, Sudan i Bòsnia). La qüestió dels dominis ancestrals podria resoldre's en el marc de la Llei sobre Drets dels Pobles Indígenes i del Consell Nacional dels Pobles Indígenes. El MILF ha renunciat a la independència, però exigeix fórmules d'autogovern que expressin un major grau d'autonomia per l'actual Regió Autònoma del Mindanao Musulmà (RAMM). Al maig, el MILF va portar a terme una multitudinària assemblea en el sud del país, amb més de mig milió d'assistents, per a consultar amb les seves bases els principals reptes que enfronta el poble Bangsamoro i les estratègies per a solucionar el conflicte armat
Geòrgia	Govern d'Abkhàzia	El 2001, l'ONU va fer una proposta de distribució de competències. Ambdues parts han anat desenvolupant mesures de confiança i distensió. Al març de 2005, el President georgià va proposar establir a Geòrgia una autonomia seguint el model italià de la regió d'Alt Adige.
Índia	ULFA (Assam)	El grup armat exigeix un referèndum sobre la qüestió de la independència, però el Govern no accedeix a aquesta petició fins que el grup renunciï a la violència. Les negociacions podrien centrar-se en models federals
Índia	NCSN (IM) (Nagalàndia)	El grup armat manté la seva reivindicació d'integrar tots els territoris habitats per població naga en una única entitat territorial
Índia-Pakistan	Grups caixmirs	Ambdós països desenvolupen des de fa dos anys nombroses mesures de confiança. Han fet propostes de major autonomia per a la regió, sense fronteres definides per a restar rellevància a la demarcació fronterera, i una retirada de les tropes en la zona.
Indonèsia	GAM (Aceh)	Han assolit acords en temes relacionats amb els impostos, els pagaments de duanes i la distribució d'ingressos derivats del petroli. Al juliol revisaran els temes d'autogovern, amnistia per als membres del GAM i seguretat. Al maig, membres de la diàspora es van trobar a Estocolm per a fer arribar propostes als negociadors. El Govern va considerar realitzar modificacions a la llei d'autonomia especial per a Aceh, a fi de facilitar les negociacions i trobar una fórmula consensuada d'autogovern. També han discutit la reintegració del GAM a la vida civil, la seva possible participació política i una supervisió internacional.
Sàhara Occidental	Marroc / F. POLISARIO	El Pla Baker II, proposat en 2003 i rebutjat fins al moment pel Marroc, preveia l'elecció d'una Autoritat del Sàhara Occidental i la posterior celebració d'un referèndum, al cap de tres o quatre anys de celebrar-se les eleccions
Sri Lanka	LTTE	Al març de 2003 van arribar a un acord per a desenvolupar un sistema federal basat en l'autodeterminació interna en el marc d'una Sri Lanka unida. Al novembre d'aquest any, el LTTE va presentar les seves propostes d'administració interina basades en el repartiment del poder, una administració durant sis anys, durant els quals es discutiria una nova Constitució que reforçaria els drets de les minories, i després es realitzaria un referèndum. Abans del tsunami de desembre de 2004, el LTTE exigia instaurar una "administració interina" en la zona tàmil, mentre que el Govern només admetia crear un "Consell interí d'autogovern". En els últims mesos, el Govern estudia la possibilitat d'abolir una clàusula de la Constitució que impossibilita el federalisme, i està analitzant el model de federalisme de la Índia.
Sudan	SPLA	Al gener es va signar un acord pel qual el sud del país es convertirà en una regió autònoma durant sis anys, període després del qual deurà celebrar-se un referèndum d'autodeterminació. Govern i SPLA formaran una força conjunta de 21.000 soldats durant el període d'autonomia. Cada territori utilitzarà la seva pròpia bandera, els recursos derivats del petroli es repartiran a parts iguals, s'utilitzaran dues monedes distintes en un sistema bancari dual, i el líder del SPLA serà el Vicepresident del nou Govern d'Unitat Nacional. Està previst el desplegament d'una operació de manteniment de la pau, amb una mica més de 10.000 efectius per un període de set anys i un mandat de supervisió i verificació de l'alt el foc, suport al procés de desarmament, desmobilització i reintegració, i la promoció de la reconciliació nacional.
Sudan	SLA / JEM (Darfur)	Al març, el Govern va assegurar que l'establiment d'un sistema federal per a tot el país permetrà assolir una solució al conflicte i garantirà als respectius estats dotar-se d'una Constitució, un Governador i una Assemblea propis.
Xipre	Comunitats grega i turca	L'ONU va proposar, sense èxit, crear un Estat confederal compost per dos cantons (com entitats independents) i un Govern comú, a l'estil suís. Cada entitat independent tindria la seva pròpia Constitució i coordinarien les seves polítiques a través d'acords de cooperació, a l'estil belga. La presidència i la vicepresidència serien rotatòries per períodes de deu mesos. Durant un període de transició, els líders de les dues comunitats serien "copresidents" per un període de tres anys. Es crearia també una comissió de reconciliació, a l'estil sud-africà, i es desmilitaritzaria progressivament tota la illa

ANNEX 5 – Mecanismes de justícia transicional i reparació

PAÍS	MECANISMES	CARACTERÍSTIQUES
Algèria	Carta per a la Pau i la Reconciliació Nacional	Pla del Govern aprovat en referèndum el setembre 2005 que permet establir una amnistia parcial a responsables de violacions dels drets humans, un programa de reparació a les víctimes de la violència des de 1992 sense garanties suficients als drets de les víctimes a la veritat i justícia, i que dificulta la creació d'una comissió de la veritat.
Burundi	Comissió de la Veritat i Reconciliació Tribunal especial de Drets Humans	El Govern Nacional de Transició va aprovar un pla de l'ONU (resolució 1606 del 20.06.05). El Tribunal té el mandat d'investigar i jutjar les violacions de drets humans comeses de 1962 al 2000
Sudan	Tribunal del Govern de Sudan per investigar sobre els crims a Darfur (juny 2005)	Una setmana després que la Cort Penal Internacional anunciés l'inici d'investigacions sobre crims de guerra i contra la humanitat comesos a Darfur els darrers 2 anys, el Govern de Sudan va anunciar la creació d'un tribunal nacional pels crims de Darfur i va declarar que cap ciutadà sudanès seria portat davant de la CPI. El president de la UA, Obasanjo, també va proposar la creació d'un "grup africà de justícia penal i reconciliació" per Darfur enlloc de la CPI.
Uganda	Acusacions de la Cort Penal Internacional contra membres del LRA responsables de violacions dels drets humans	El mes d'octubre 2005 la Cort Penal Internacional a La Haia va fer les primeres acusacions de la seva història contra responsables de violacions dels drets humans i del dret internacional humanitari i líders del LRA del nord d'Uganda.
Colòmbia	Llei de Justícia i Pau Comissió Reparació de Víctimes	Llei aprovada pel Congrés el juny 2005 i pendent d'aprovació per part de la Cort Constitucional. Recolzada per EEUU i la OEA i criticada per organismes de drets humans com l'Oficina de DH de NU per la manca de mesures de reparació de les víctimes, així com d'investigació i processament de responsables de violacions dels drets humans.
Indonèsia (Aceh)	Tribunal de Drets Humans per Aceh Comissió de la Veritat i la Reconciliació	En el Memoràndum d'Enteniment s'estableix la creació d'aquestes instàncies, però no el seu mandat, composició ni terminis.
ALTRES		
Marroc	Informe final de la Comissió d'Equitat i Reconciliació (IER) (presentat el novembre 2005)	La IER va ser creada pel Rei Mohamed VI l'abril 2004 per investigar les violacions de drets humans de 1950 a 1990, reparar les víctimes i fer recomanacions. Durant 18 mesos ha recollit 22.000 testimonis i ha determinat responsabilitats de l'estat i altres actors. Es tracta de la primera comissió de la veritat a Orient Mitjà i Nord d'Àfrica.
Timor Leste	Informe final de la Comissió de la Veritat i Reconciliació (CAVR) (presentat l'octubre 2005)	La CAVR va ser creada per NU el 2001 per investigar les violacions dels drets humans entre 1974 i 1999 a Timor Leste. Durant 3 anys a recollit més de 7.000 testimonis. L'informe final afirma que 102.800 persones van morir com resultat de l'ocupació d'Indonèsia (10% població).

Més informació a International Center for Transitional Justice: www.ictj.org

ANNEX 6 – Les missions multilaterals de pau

Al finalitzar 2005 hi havia al món 27 missions de l'ONU, que van suposar la xifra més alta d'efectius en missions polítiques, de manteniment i de construcció de pau de la història de l'organització (malgrat que la fi de la missió de Sierra Leone -UNAMSIL- al desembre va reduir la xifra). El cost total puja a 5.000 milions de dòlars pel període 2005-2006 i suposa el 0,5% de les despeses militars mundials.

Paral·lelament a les missions de Nacions Unides, altres organitzacions internacionals de caràcter regional s'estan implicant en tasques polítiques i de construcció de pau, com l'OSCE (amb 18 missions a Europa i Àsia Central), la UE (11 missions), l'OTAN (3), la CEI (3), la Unitat Africana (1), la CEMAC (1) i altres operacions de caràcter multilateral sota el paraigua de grups de països. Pel que fa a la UE, durant el 2005 va posar en marxa 10 missions polítiques, de formació o de recolzament a operacions ja existents, política que reforça els principis de multilateralisme i seguretat col·lectiva de Nacions Unides. Durant 2005 s'han tancat dues missions als països analitzats, una de l'ONU a Colòmbia i l'altra de la UE a Geòrgia.

Missions de l'ONU				
País (inici-final conflicte)	Nom i tipus de missió (resolució)	Data inici missió	Soldats/ Observadors Militars/ policia	Representant Especial/cap missió (RE), Enviat Especial (EE), Enviat Personal (EP), i Conseller Especial (CE) (any nomenament)
ÀFRICA				
Burundi (1993-)	ONUB ⁶ (OMP) S/RES/1545	Juny 2004	5.336/189/87	RE C. McAskie (Canadà) (2004)
Congo, RD (1998-)	MONUC (OMP) S/RES/1279	Nov. 1999	15.051/724/786	RE William Lacy Swing (EUA) (2003)
Costa d'Ivori (2002-)	UNOCI ⁷ (OMP) S/RES/1528	Abril 2004	6.701/195/674	RE Albert Tévoédjré (Benin) (2004), substituint pel RE Pierre Schori (Suècia) (2005)
Eritrea-Etiòpia (1998-2000)	UNMEE (OMP) S/RES/1312	Juliol 2000	3.132/205/...	RE Legwaila Joseph Legwaila (Botswana) (2000) y EE Lloyd Axworthy (Canadà) (2004)
Marroc-Sàhara Occidental (1975-)	MINURSO (OMP) S/RES/690	Set. 1991	28/195/6	RE Francesco Bastagli (Itàlia) (2005)
Somàlia (1988-)	UNPOS ⁸ (OP) S/RES/954	Abril 1995		RE Winston A. Tubman (Liberia) (2002) substituint per François Lonseny Fall (Guinea) (2005)
Sudan (1983-2004)	UNMIS ⁹ (OMP) S/RES/1590	Març 2005	3.638/362/222	RE Jan Pronk (Països Baixos) (2004)
AMÈRICA				
Colòmbia (1964-)		Nov 2002 – gener 2005 (tancada)		CE James LeMoyne (EUA) (2002)

⁶ Prèviament existia la missió de la UA (AMIB) que es va integrar a l'ONUB el juny de 2004.

⁷ Prèviament existia una missió política de l'ONU (MINUCI, S/RES/1479) des de maig 2003, a la qual es van integrar 1.300 militars d'ECOWAS (ECOMICI, Missió d'ECOWAS a Côte d'Ivoire) a abril 2004, recolzada per 4.000 militars francesos (Operació Licorne).

⁸ UNOSOM I (1992-1993) UNITAF (1992-1993, EUA amb mandat del Consell Seguretat ONU) UNOSOM II (1993-1995) (OMP). La S/RES/954 va tancar UNOSOM II i va establir que l'ONU continuaria observant els esdeveniments a Somàlia a través d'una Oficina Política amb seu a Kenya.

⁹ Les funcions de la missió política UNAMIS (creada el 2004) van ser traspassades a UNMIS via la S/RES/1590 de març 2005.

ÀSIA				
Índia-Pakistan (1946-)	UNMOGIP ¹⁰ (OMP) S/RES/91	Gener 1949	.../42/...	Cap militar missió d'observació, general Guido Palmieri (Itàlia), substituït pel general Dragutin Repinc (Croàcia) el 12/12/05
Myanmar				EE Razzali Ismail (Malàisia) (2000)
Geòrgia (Abkhàzia) (1992-1993)	UNOMIG (OMP) S/RES/849 S/RES/858	Agost 1993	.../122/11	RE Heidi Tagliavini (Suïssa) (2002)
ORIENT MITJÀ				
Iraq (2003-)	UNAMI (OP) S/RES/1500	Agost 2003	.../4/...	RE Ashraf Jehangir Qazi (Pakistan) (2004)
Israel-Palestina ¹¹ (1948-)	UNSCO ¹² (OP)	Maig 1948		CE pel Procés de Pau a Orient Mitjà i Representant Personal per a l'OLP i l'ANP, Álvaro de Soto (Perú), 06/05/05
Israel-Síria (Alts del Golà) (1967, 1973)	UNDOF (OMP)	Juny 1974	1.047/.../...	Cap de la missió, el general Bala Nanda Sharma (Nepal) (2004)
Israel-Líban (1967, 1982-2000)	UNIFIL (OMP) S/RES/425 SRES/426	Març 1978	1.994/.../...	RE Staffan de Mistura (Suècia) substituït pel RE Geir O. Pedersen (Noruega) el 29/03/05
Orient Mitjà (1948-)	UNTSO (OMP) S/RES/50	Juny 1948	.../153/...	EE Terje Roed-Larsen (Noruega) (1999)
Operacions de l'OSCE¹³				
Azerbaitjan	Missió OSCE a Bakú, PC/DEC 318, 16/11/99	Juliol 2000		Ambaixador Maurizio Pavesi (Itàlia)
Azerbaitjan (Nagorno-Karabakh) (1991-1994)	Repres. Personal del Presid. de la Conferència de Minsk	Agost 1995		Ambaixador Andrzej Kasprzyk (Polònia)
Geòrgia (1992-1993)	Missió OSCE a Geòrgia CSO 06/11/92	Des 1992	.../144/...	Ambaixador Roy Stephen Reeve (Regne Unit)
Missions de l'OTAN				
Iraq (2003-)	NTIM-I, Missió Implementació de la Formació de l'OTAN a Iraq, S/RES/1546	Agost 2004	65/.../...	
Operacions de la UE				
Geòrgia	**EUJUST THEMIS, Missió de reforma de la justícia a Geòrgia Joint Action 2004/523/PESC	Juliol 2004-14/07/05		
Indonèsia (Aceh) (1976-2005)	AMM (Aceh Monitoring Mission), (UE + ASEAN) Joint Action 2005/643/PESC	Set 2005	.../130+96/...	
Congo, RD (1998-)	EUPOL Kinshasa, Missió de Policia de la UE a RD Congo, Joint Action 2004/847/PESC	Gener 2005	.../.../30	
Congo, RD (1998-)	EUSEC RD Congo, Missió d'Assistència a la Reforma del Sector de Seguretat a RD Congo, Joint Action 2005/355/PESC	Juny 2005	8/.../...	
Sudan	Oficina del RE de la UE per Sudan, Joint Action 2005/556/PESC			RE Pekka Haavisto (Finlàndia), el 18/07/05

¹⁰ UNIPOM (1965-1966) (OMP).

¹¹ Encara que el conflicte armat va començar el 1948, aquí es considera només la seva darrera fase que va iniciar el setembre de 2000 i que correspon a la II Intifada.

¹² UNEF I (1956-1967) (OMP) UNEF II (1973-1979) (OMP).

¹³ Les xifres de desplaçament d'efectius corresponen a 2004. Veure www.osce.org

Sudan (Darfur) (2003-)	AMIS EU Supporting Action, Acció de Suport de la UE a la missió de la UA AMIS, <i>Joint Action</i> 2005/557/PESC	Juliol 2005		RE Pekka Haavisto (Finlàndia), el 18/07/05
Orient Mitjà (1948-)	Oficina del RE de la UE pel Procés de Pau a Orient Mitjà	Nov. 1996		RE pel Procés de Pau a Orient Mitjà, Marc Otte (Bèlgica) (2003)
Iraq (2003-)	EUJUST LEX, Missió Integrada de la UE per l'Estat de Dret a Iraq, <i>Joint Action</i> 2005/190/PESC	Març 2005		
Israel-Palestina (1948-)	EU BAM Rafah, Missió d'Assistència al Pas de Frontera de Rafah, <i>Joint Action</i> 2005/889/PESC	Nov. 2005	.../.../70	
Israel-Palestina (1948-)	Dins Oficina del RE de la UE per Orient Mitjà, es crea EUPOL COPPS ¹⁴ , Missió de Policia de la UE pels Territoris Palestins, Decisió 13696/05	Efectiva a gener 2006	.../.../33	
Operacions de Rússia i la Comunitat d'Estats Independents (CEI)				
Geòrgia (Ossètia del Sud)	Força Conjunta d'Ossètia del Sud (Bilateral, 24/06/92)	Juliol 1992	.../1.041/40	
Geòrgia (Abkhàzia)	Força Manteniment de la Pau de la CIS a Geòrgia	Juny 1994	1.872/.../...	
Unió Africana				
Somàlia (1988-)	Missió de la UA . Previsió per 2006			
Sudan (Darfur) (2003-)	AMIS (Missió de la UA a Sudan)		.../5.623/1.309 ¹⁵	
Altres operacions a països amb procés de pau				
Corea, RPD – Corea, Rep. de	NSC (Neutral Nations Supervisory Comisión) Acord Armistici	Juliol 1953	.../5/...	
Israel-Palestina (1948-)	TPIH 2 (Presència Internacional Temporal a Hebrón)	Gener 1997		
Iraq (2003-)	Força Multinacional a Iraq (EUA-Regne Unit) S/RES/1511	Oct. 2003	183.000 ¹⁶	
Costa d'Ivori (2002-)	Operació Licorne (França)	Febrer 2003	5.000	

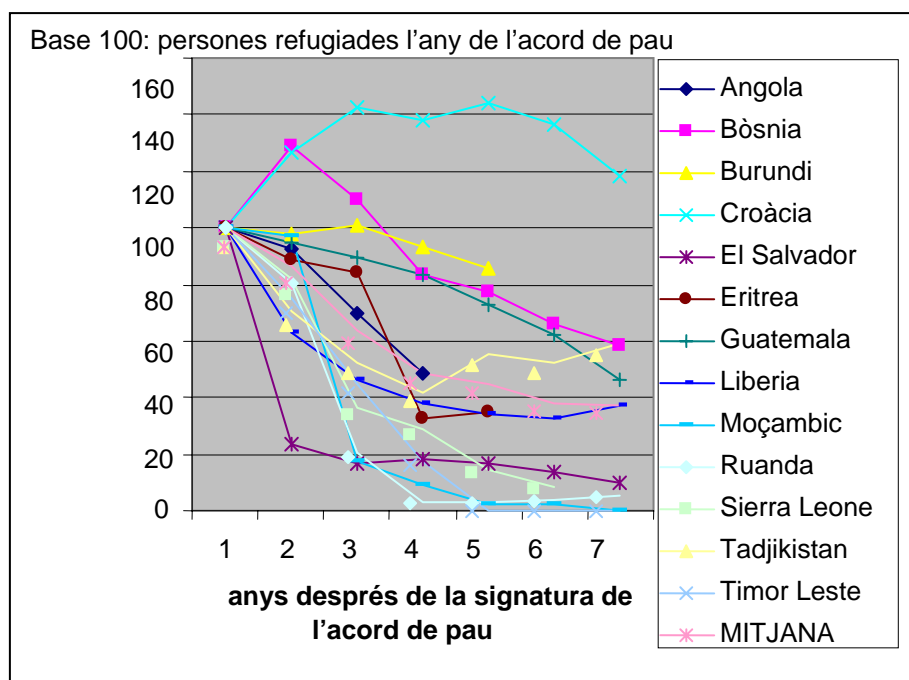
¹⁴ Missió sorgida del treball previ realitzat per l'Oficina de Coordinació de la UE per al Recolzament a la Policia Palestina (EU COPPS), establerta a l'abril de 2005.

¹⁵ Amb data de 16 desembre 2005, www.irinnews.org

¹⁶ D'aquesta xifra, 160.000 corresponen a EEUU i la resta (23.000) als altres països que integren la Força Multinacional a Iraq. Veure O'Hanlon, Michael E.; Kamp, Nina, *Iraq Index*, Brookings Institution, 5 de enero de 2006, www.brookings.edu/iraqindex

ANNEX 7 – Els processos de pau i el retorn de les persones refugiades

Un dels indicadors de la fiabilitat i de la confiança que genera la signatura d'un acord de pau és el retorn de les persones refugiades i desplaçades als seus llocs d'origen. Aquest retorn depèn de múltiples factors, com els anys transcorreguts des de la sortida i el tipus d'integració que aquestes persones hagin tingut en el país d'acollida, les



condicions de seguretat pel retorn, la possibilitat d'instal·lar-se al mateix lloc o d'obtenir noves terres, etc. Com es pot veure en el gràfic adjunt, en algunes ocasions el retorn és ràpid (la qual cosa no vol dir que sempre sigui en bones condicions), i en un o dos anys, la majoria de la població retorna (casos d'El Salvador, Moçambic, Ruanda i Sierra Leone, per exemple). En altres casos es necessiten tres o quatre anys, com a Angola, Eritrea, Libèria o Timor-Leste.

En alguns conflictes, però, la signatura de l'acord de pau no comporta un retorn immediat de la població refugiada, com en els casos de Croàcia, Bòsnia, Burundi o Tadjikistan, ja sigui per manca de seguretat, pels odis encara acumulats (en especial quan s'han produït episodis de neteja ètnica, com als Balcans)), pel sorgiment de nous conflictes, pel canvi d'estatus d'algunes persones immigrades (Tadjikistan) o per l'instabilitat regional (Burundi). Cal tenir present, a més, que en alguns dels països analitzats encara hi ha una important quantitat de persones desplaçades a l'interior del país (casos de Libèria o Bòsnia, on al 2005 hi havien més persones desplaçades que refugiades).

En tot cas, la mitjana d'aquests tretze exemples ens mostra que almenys la meitat de la població refugiada retorna en els primers quatre anys després de signar-se l'acord de pau. No és, per tant, un fenomen immediat, sinó plegat de condicionaments que s'han de preveure en el moment de signar l'acord de pau.

ANNEX 8- Principals motius de crisi en les negociacions de 2005

Casos més freqüents

- Rebuig o desacord sobre les **persones o organismes encarregats de la mediació**
- Escissions i **dissidències** en els grups armats
- Dificultats per a participar en **processos electorals**
- Retards en el desarmament i la **desmobilització**
- Acusacions de **violació de l'alto el foc**
- Exigència de **condicions prèvies** (treva, etc.)

Altres casos habituals

- **Desconfiança** entre les parts
- **Incompliment** d'acords previs
- Amenaça de **sancions**
- Desacord en la composició de les **forces de manteniment de la pau**
- **Inseguretat** per als negociadors
- Inseguretat en el conjunt del país, **atemptats**
- Desacord en el **format de les converses**
- Manca de **recursos econòmics**
- **Divisió en el Govern**
- Desacords sobre el rol dels tribunals internacionals o del **marc jurídic** a aplicar
- **Il·legalització** de grups armats o dels seus braços polítics
- Tractament de les llistes de **grups terroristes**
- Problemes de **comunicació**
- **Assassinats** selectius
- Acusacions de **vinculació amb grups terroristes**
- Falta de **legimitat del Govern**
- Manca de respecte i de **confiança en el procés**

ANNEX 9- Algunes mesures positives o simbòliques assolides el 2005

- El **Govern somali** va nomenar els seus primers ambaixadors, va aprovar el seu primer pressupost i va inaugurar la primera acadèmia de policia.
- El Govern de **Burundi** va aprovar crear una Comissió de Veritat i Reconciliació.
- **RD Congo i Ruanda** van establir un mecanisme de verificació conjunta de la seva frontera comuna.
- El **Front POLISARIO** va alliberar a més de 400 presoners marroquins.
- El President de **Colòmbia** va autoritzar la sortida de la presó del portaveu de l'ELN, perquè endegués consultes amb la societat civil en una "Casa de la Pau".
- **Suïssa, França i Espanya** van conformar una Comissió Tècnica Exploratòria per intentar assolir un acord humanitari entre el Govern colombià i les FARC.
- A l'**Índia**, el grup armat d'oposició ULFA va designar una delegació de ciutadans, o Grup Consultiu del Poble, per mantenir contactes amb el Govern.
- També a l'**Índia**, el grup NSCN (IM) va mantenir rondes consultives amb diferents ONG.
- El Govern de l'**Índia** va convidar el President de **Pakistan** a assistir a un partit de criquet entre els dos països.
- Al **Nepal**, el grup maoista CPN va anunciar la seva disposició a deixar les armes i va signar un acord amb els partits de l'oposició.
- Una delegació del grup LTTE de **Sri Lanka** va viatjar per diversos països europeus i Sud-àfrica, on es va entrevistar amb el premi Nobel de la Pau, Desmond Tutu.
- Les dues **Corees** van acordar participar conjuntament i sota una única bandera en els pròxims Jocs Olímpics i en els Jocs Asiàtics.
- El màxim dirigent del partit nacionalista taiwanès va visitar la Xina.
- A **Filipines**, el grup MILF va realitzar una multitudinària assemblea, amb mig milió d'assistents, per consultar a les seves bases.
- L'organització suïssa "**Call Geneve**" va organitzar un curs de DIH, legislació antimines i protecció de menors, a diversos quadres del MILF.
- Els Governos de **Jordània, Israel i l'ANP** van signar un acord per estudiar la construcció d'un canal que unirà el Mar Roig amb el Mar Mort, amb un cost de 3.500 milions de dòlars.

ANNEX 10 – Grups i persones a les llistes terroristes de la UE

Any	2001	2002	2003	2004	2005
Nº de grups	13	33	33	36	46
Nº de persones	29 (21 d'ETA)	52 (26 d'ETA, 8 d'elles noves)	52 (26 d'ETA 1 d'ella nova)	45 (19 d'ETA)	45 (19 d'ETA)
Nous grups	13	20	0	3	11
Grups entrants	Continuity IRA (CIRA) ETA GRAPO Hamás-Izz al Din al-Qassem Loyalist Volunteer Force (LVF) Orange Volunteers (OV) Palestinian Islamic Jihad (PIJ) Real IRA Read hand Defenders (RDH) Epanastakiti Pirines Dekati Evdomi Noemvri Epanastatikos Laikos Agonas Ulster Defence Association (UDA/UFF)	Al-Tafkir y al-Hijra New People's Army (Filipines) Organització Abu Nidal (ANO) Brigades dels Màrtirs d'Al-Aqsa Aum Shinrikyo Babbar Khalsa Gama'a al Islamiyya (Askatasuna) (com a part d'ETA) Holy Land Foundation ISYF (Joventut Sikh) Kahane Chai (Kaeh) Partit Treballadors Kurdistan (PKK) Lashkar e Tayyaba (LET) Organització Muyahidins Jalk (MKO) Front d'Alliberament de Palestina (PLF) Frront Popular Alliberament de Palestina (FPLP) FPLP-Comandament General FARC DHKP/C Sendero Luminoso Autodefensas Unidas de Colombia (AUC)	(Batasuna) (com a part d' ETA)	IBDA-C ELN Stichting Al Aqsa	(Partit Comunista de Filipines, com a part del NPA) Al-Aqsa e.V. Nuclei Territoriali Antiimperialisti Cooperativa Artigiana Fuoco ed Affini Nuclei Armati per il Comunismo CCCCC (Itàlia) Solidarietà Internazionale Brigate Rosse per la Construzione del Partito Comunista Combattente Brigata XX Luglio Núcleo de Iniciativa Proletaria Rivoluzionaria Nuclei di Iniciativa Proletaria Federazione Anarchica Informale
Sortida de grups		0	0	0	1 (Lashkar Tayyaba, per entrar a la llista terrorista de l'ONU)

Països amb grups a les llistes terroristes de la UE. Anys d'entrada

	TOTAL 2005	2001	2002	2003	2004	2005
Palestina	9	2	5	-	1	1
Irlanda del Nord	6	6	-	-	-	-
Grècia	3	3	-	-	-	-
Espanya	2	2	*	*	-	-
Turquia	3	-	2	-	1	-
Colòmbia	3	-	2	-	1	-
Índia	2	-	2	-	-	-
Pakistan (**)	(1)	-	1	-	-	(-1)
Filipines	1	-	1	-	-	*
(Egipte)	1	-	1	-	-	-
Perú	1	-	1	-	-	-
Orient Mitjà	1	-	1	-	-	-
Japó	1	-	1	-	-	-
Sudest Asiàtic	1	-	1	-	-	-
Israel	1	-	1	-	-	-
Iran	1	-	1	-	-	-
Itàlia	10	-	-	-	-	10
Total	46	13	20	0	3	10

(*) Inclusió d'un moviment afí a un grup ja assenyalat

(**) A mitjans de 2005, la UE va retirar de la seva llista el grup pakistaní Lashkar e Tayyaba (LET), arran de que Nacions Unides el va incloure a la seva llista d'entitats associades a Al-Qaida.

ANNEX 11- Petrolis, conflictes armats i processos de pau

País	Empreses
Algèria	Sonatrach, China National Petroleum Co, Gulf Keystone Petroleum (RU), Anadarko (EUA), BP Amoco, Maersk Olie Algeriet
Angola (Cabinda)	Chevron-Texaco, Total-Fina-ELF, Agip
Azerbaitjan	British Petroleum, China National Petroleum Co, Shell, Caspian EnergyGroup (RU), Noble Sky (EUA), AZEN Oil Co. (Turquia-Azerbaitjan)
Burundi	---
Colòmbia	Occidental Petroleum Corp. (Canadà), Repsol, Royal-Dutch-Shell, British Petroleum Co., Argost Energy International (EUA), Perenco (RU), Hocol (França), Petrobras (Brasil), China National Offshore Oil Corp., Sinopec (Xina), Mitsubishi Explorations
Costa d'Ivori	Petroci, Sinopec (Xina), ONGC Videsh (Índia), Oil India, Canadian Natural Resources, Ireland's Tullow Oil, Ocean Energy (EUA), Devon Energy Corp. (EUA), Pluspetrol (Argentina), International Finance Corp., Dana Petroleum (RU), Vanco Energy Co.
Filipines	Shell
Geòrgia	(oleoducte BTC de la British Petroleum)
Índia (Assam)	Indian Oil Corp,
Indonèsia (Aceh)	Exxon-Mobil (EUA)
Iraq	Iraq National Co. (a l'espera de la distribució dels jaciments)
Irlanda del Nord	---
Israel-Palestina	---
Myanmar	UNOCAL (EUA), Total-Fina-ELF
Nepal	---
Nigèria (Delta)	Royal-Dutch-Shell, Chevron-Texaco, Total-Fina-ELF (França), Korea National Oil Corp, India's Oil and Natural Gas Corp. Videsh
R.D. Congo	Agip, Exxon-Mobil (EUA)
Sàhara Occidental	Kerr Mc Gee (EUA)
Somàlia	Marathon Oil (EUA), Petronas (Malaisia), Pex Co. Oil (Països Baixos), Range Resources (Austràlia), Oil Change International
Sri Lanka	Ceylon Petroleum Corp., Indian Oil Corp (interès de Xina)
Sudan	British Petroleum, China National Petroleum Corp., Clivenden (Suïssa), Canadà, Àustria, Malàisia
Uganda	---

Nota: L'existència d'empreses nacionals i transnacionals petrolieres en contextos de conflicte armat no implica necessàriament que aquestes empreses siguin les responsables màximes del conflicte, tot i que en casos com Nigèria tenen una clara responsabilitat. L'objectiu d'aquest quadre és mostrar que a la majoria de les zones de conflicte hi ha riquesa petroliera (i també d'altres recursos energètics o miners) que pot incentivar l'inici d'un conflicte, condicionar la seva perpetuació, crear interessos econòmics favorables al manteniment de l'estatus quo o al canvi de la situació, ser motiu de greuges comparatius perquè l'activitat genera violació de drets humans, degradació del medi ambiental, o malestar entre les comunitats de la regió que demanen la sobirania sobre aquests recursos, etc. De la mateixa manera, es pot preguntar pel possible rol i la influència que podrien jugar les companyies petrolieres en incentivar processos de pau, atesa la seva presència en la major part dels països on hi ha negociacions o processos oberts.

ANNEX 12 - Compres d'armes pesades dels països amb processos de pau, 2000-2004, en milions de dòlars, a preus constants de 1990

País receptor	Principal venedor	Milions \$ 2000-2004 ¹⁷	Altres venedors
Algèria	Rússia	1.064	Espanya (165), Ucraïna (130), EUA (89), Xina (33), Bielorússia
Angola		(464)	Perú
Armènia	Rússia	(68)	
Azerbaitjan		(143)	
Burundi		(5)	
Colòmbia	EUA	429	Rússia (41), altres (45)
Costa d'Ivori	Bielorússia	(102)	
Filipines	EUA	(79)	Singapur, Tailàndia, Turquia
Geòrgia		(87)	
India	Rússia	6.649	França (303), Israel (179), Ucraïna (173), Alemanya (88), RU (65), EUA (40), altres (1.029), especialment Itàlia, Polònia i l'Uzbekistan
Indonèsia	Rússia	272	França (125), Alemanya (98), RU (78), altres (89), especialment Països Baixos i Espanya
Iraq		(82)	Alemanya, Austràlia, Canadà, Jordània, Polònia, EAU, EUA
Irlanda		(88)	
Israel	EUA	1.108	Alemanya (571)
Marroc		(296)	
Myanmar	Ucraïna	(407)	
Nepal		(60)	
Nigèria	Itàlia	(117)	
Pakistan	Xina	900	França (510), Rússia (180), EUA (113), Suècia (20), altres (295)
RD Congo		(160)	
Somàlia		---	
Sri Lanka	EUA	(404)	
Sudan	Rússia	549	altres (26)
Uganda	Rússia	(66)	

Principals exportadors d'armes a països amb processos de pau		
Milions de dòlars	Exportadors	Principals compradors
+ de 5.000	Rússia	Índia, Algèria, Sudan, Indonèsia
Entre 1.000 i 5000	Estats Units	Israel, Colòmbia, Sri Lanka, Filipines
Entre 500 i 1.000	França	Pakistan, Índia
	Xina	Pakistan
	Alemanya	Israel
	Ucraïna	Myanmar, Índia, Algèria
Entre 100 i 500	Espanya, Israel, Regne Unit, Itàlia, Bielorússia	

Font: SIPRI Yearbook 2005

Nota: En total, els països amb processos de pau han comprat armes pesades per valor de 18.000 milions de dòlars en el quinquenni 2000-2004, que representa el 21% de tot el comerç mundial d'armes pesades en aquest període.

¹⁷ Entre parèntesi figura el total de les compres realitzades, sumant totes les importacions

L'Escola de Cultura de Pau (UAB)

La *Escola de Cultura de Pau* va ser creada en 1999, amb el propòsit d'organitzar diverses activitats acadèmiques i d'investigació relacionades amb la cultura de la pau, la prevenció i transformació de conflictes, el desarmament i la promoció dels drets humans.

La Escola està finançada bàsicament pel govern de Catalunya, a través l'Agència Catalana de Cooperació al Desenvolupament de la Secretaria de Cooperació Exterior i del Departament per a Universitats, Investigació i Societat de la Informació,. També rep suports d'altres departaments de la Generalitat, d'ajuntaments, fundacions i altres entitats. La *Escola* està dirigida per Vicenç Fisas, que alhora és el titular de la Càtedra UNESCO sobre Pau i Drets Humans de la Universitat Autònoma de Barcelona.

Les principals activitats que realitza la *Escola de Cultura de Pau* són les següents:

- La **Diplomatura sobre Cultura de Pau** (postgrau de 230 hores lectives i 70 places).
- Les **assignatures de lliure elecció** "Cultura de pau i gestió de conflictes", i "Educar per a la pau i en els conflictes".
- Iniciatives de sensibilització i intervenció en conflictes, per les quals es facilita el diàleg entre actors en conflicte.
- **Programa Colòmbia**, dedicat a donar visibilitat a les iniciatives de pau per a aquest país.
- **Programa de Drets Humans** realitza un seguiment de la conjuntura internacional en matèria de drets humans, i especialment d'aquells àmbits temàtics que actualment marquen l'agenda mundial, com la incidència del terrorisme en el gaudi de tots els drets o la responsabilitat social corporativa.
- **Programa d'Educació per a la Pau**. L'equip d'aquest programa pretén promoure i desenvolupar el coneixement, els valors i les capacitats de l'Educació per a la Pau.
- **Programa de Desarmament i Seguretat Humana**. Programa que treballa diferents temes de l'àrea del Desarmament amb una especial atenció al microdesarmament, el control de les exportacions d'armes, així com intentar descentrar la idea de seguretat militar dels estats i focalitzant-lo, en canvi, en aspectes més humans.
- **Unitat d'Alerta sobre Conflictes, Pau i Drets Humans**, programa que realitza un seguiment diari de la conjuntura internacional, en matèria de conflictes armats, situacions de tensió, crisis humanitàries, desenvolupament i gènere, a fi de realitzar l'informe anual Alerta!, informes setmanals i informes trimestrals.
- **Programa de Processos de Pau**, programa que realitza un seguiment i anàlisi dels diferents països amb processos de pau o negociacions formalitzades, i d'aquells països amb negociacions en fase exploratòria.
- **Programa de Rehabilitació Possè-lica**, des del qual es porta a terme un seguiment i anàlisi de l'ajuda internacional en termes de construcció de la pau en contextos bèl·lics i possè-lics.

Escola de Cultura de Pau

Facultat Ciències Educació, Edifici G-6.

Universitat Autònoma de Barcelona

08193 Bellaterra (Espanya)

Tel: 93 581 24 14 ; Fax: 93 581 32 94.

Email: escolapau@pangea.org

Web: www.escolapau.org